SCIENCE FICTION

PIERRE BARBET

DISTRUGEȚI ROMA!

PIERRE BARBET

DISTRUGEȚI ROMA!

Setni
anchetator temporal-1.

Domnului Roger BOUVET,
profesor agregat al Universității din Paris,
martir al Rezistenței,
care m-a învățat să iubesc greaca și latina,
omagiu respectuos.

Acest manuscris a fost găsit pe fostul amplasament al orașului Sagunto de pe planeta Pământ. El era scris în hieroglife.

După cronoistorici, este vorba despre un document apocrif. Totuși el face lumină în câteva puncte lăsate în umbră de istoricii Polybius și Titus-Livius: de pildă, itinerarul trecerii Alpilor.

În ceea ce privește Koma, suntem formali: acest oraș n-a fost niciodată ocupat de cartaginezi.

Cât despre existența unui ofițer al Serviciului Temporal numit Setni, dimpotrivă, numele lui poate fi găsit pe lista efectivelor acestui corp de elită. Cu toate acestea, obiectul misiunilor încredințate acestor ofițeri fiind top secret, ne-a fost imposibil să aflăm dacă numitul Setni a făcut cu adevărat o călătorie în anul 218 înainte de Cristos.

Nota traducătorului[1]

---

[1] Această „notă a traducătorului” face și ea parte din ficțiunea lui Pierre Barbet.

CAPITOLUL I

Lungit la soare pe o terasă ce domina ruinele orașului Sagunto din Spania, Setni plutea într-o dulce visare. El revedea evenimentele care-l antrenaseră în trecutul acesta îndepărtat, în anul 218 înainte de Cristos.

Creierele Mari de la Kalapol îi încredințaseră o nouă misiune delicată. Patrula în largul lui Deneb, când apelul prioritar semnalând o comunicare urgentă îl făcuse să tresară.

— Mii de biclari! înjurase Pentoser, credinciosul său camarad. Ce plictiseală!

Căpitanul împărtășea întru totul această părere. El se instală dinaintea camerei video și confirmă recepția.

Silueta binecunoscută a lui Kampl, președintele Marelui Consiliu politician, apăru pe ecran:

— Căpitane, am consultat Creierele Mari în legătură cu o delicată enigmă, iar ei v-au desemnat pe dumneavoastră s-o rezolvați. Reușitele dumneavoastră cu psiborgii, pe Planeta Vrăjită, și împotriva magellienilor vă desemnează drept cel mai indicat. Obiecții?

Nu era decât o formulă de politețe. Setni știa bine că o minimă slăbiciune fizică, cea mai neînsemnată oboseală intelectuală din partea lui ar fi fost semnalate de spionul de bord, iar medicul-robot l-ar fi supus de îndată unui tratament.

— La ordinele dumneavoastră, domnule președinte!

— Bine! Pentoser este cu dumneavoastră?

— Da…

— Perfect, el vă va însoți deci în transferul acesta temporal și va rămâne pe orbită în jurul Pământului la bordul lui Helion, pentru a vă fi de ajutor și a vă aduce înapoi după încheierea misiunii. Îndreptați-vă spre Kalapol; Tortobag, specialistul nostru în probleme temporale, vă va primi și vă va încredința materialul necesar. Succes!

După aceste cuvinte, legătura fusese întreruptă: în ciuda codării perfecționate a comunicațiilor, Kampl nu ținea să-și divulge secretul pe calea undelor.

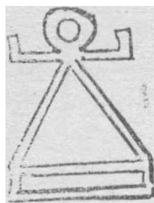
Ca să afle rațiunea acestei noi misiuni, Setni se văzuse nevoit să aștepte sosirea la Galax. În turnul acesta de o mie de metri se aflau adormiți în cuve schimbătoare de ioni creierele Marilor Bătrâni. Aici își avea sediul conducerea Căii Lactee.

Tortobag știa prea puțin, în afară de faptul că trebuia să-l pregătească pe astronaut pentru o călătorie în trecut, în cursul căreia el avea să se înroleze în armatele cartagineze, pe durata războaielor punice.

Psihosugestorul se însărcină să furnizeze informațiile secrete; când plasa lui a fost instalată pe creștetul pacientului, Kampl apăru din neant și declară:

— Bun venit la Kalapol, căpitane! Mă tem, vai, că n-o să vă puteți bucura de splendorile orașului nostru, căci veți pleca de îndată ce condiționarea dumneavoastră va fi încheiată. Vedeți, suntem incapabili să rezolvăm o supărătoare problemă, ale cărei implicații riscă să declanșeze o confruntare între oamenii și nonoamenii din Confederația Galactică. Știți că rata natalității a scăzut în mod catastrofal în rândui civilizațiilor umane din Calea Lactee. Or, geneticienii noștri n-au putut îndrepta situația. Homo Sapiens, ne încredințează ei, se apropie de sfârșitul dominației sale. Rasa noastră trebuie să dispară: făclia noastră va trece în mâinile nonumanilor. Nu vor supraviețui decât prețioasele creiere ale Marilor Bătrâni, care vor fi consultate la vreme de primejdie... Și iată că, dintr-o dată, într-un mare număr de familii au apărut copii. La început, faptul a fost ținut secret. Apoi biologii au constatat că acești urmași n-au nicio trăsătură ereditară comună cu părinții lor. Mai mult, au descoperit la ei uimitoare caractere arhaice: toți aveau o dantură completă, puternică, și erau dotați cu un apendice vermicular; de altfel, tuturora le lipseau cu desăvârșire organele bionice! Din acel moment, n-au mai existat îndoieli: la mijloc se afla nu trafic de copii veniți dintr-un trecut depărtat. Seducătoare idee: un aport genetic nou și nesperat care să revigoreze rasa Homo Sapiens. Din păcate, nu puteam tolera această metodă, căci ea recurgea la crima cea mai odioasă: furtul de copii!

Rămânea să determinăm epoca din care proveneau acești nefericiți, ai căror părinți, plângeau probabil, dispariția lor. Printr-o întâmplare fericită, descoperirea unei agrafe stranii prinsă în părul unei fetițe i-a pus pe istoricii galactici pe drumul cel bun. Motivul ornamental era un triunghi echilateral cu baza dublă, având în vârf un cerc separat de aceasta printr-o bară orizontală cu două brațe ridicate. Ansamblul evoca o siluetă feminină sau crucea cu toartă din Egiptul antic.

Era vorba despre semnul lui Tanit, amuletă foarte răspândită la cartaginezi, găsită de arheologi pe monumente, urne, lămpi de ulei. Această zeiță avea numeroase temple, cel mai impunător, aflat la Cartagina, fiind ridicat în vecinătatea litoralului. Venerată profund și respectată, Tanit avea un caracter ambiguu, evocând în același timp fecunditatea și virginitatea. În plan sideral era identificată cu Luna Nouă asociată cu discul planetei Venus.

Toate acestea nu erau totuși suficiente pentru a preciza o dată din trecut și a desfășura o anchetă, deoarece semnul acesta fusese folosit în cursul unei perioade destul de lungi. Totuși norocul ne-a surâs, căci un cercetător a descoperit o inscripție votivă pe jumătate ștearsă datând încă de la fondarea noii Cartagine – Cartago Nova. Este vorba despre o perioadă foarte frământată, corespunzând celui de-al doilea război punic dintre Cartagina și Roma, care, spun vechile scrieri, a fost în cele din urmă câștigat de romani. Or, spre marea noastră surpriză, sondele temporale arată că lucrurile s-au petrecut invers!

După cum reiese de aici, istoria a fost manipulată. Cum traficul continuă, vă veți duce la fața locului. Contăm pe dumneavoastră pentru a-i demasca pe traficanți și a pune capăt, prin toate mijloacele, acestor practici. Fiți sigur că gândurile noastre cele mai înalte vă vor însoți în permanență.

Setni schimbă plasa pentru a putea să asimileze, în câteva ore, grație unui onirosugestor, dialectele galice, cartagineza, greaca antică și latina, precum și egipteana, care urma să fie socotită limba sa maternă.

Depășind această fază, Tortobag îl luă în primire, pentru a-l antrena în mânuirea armelor din epocă: sabia scurtă, sulița, praștia și arcul. Setni avea noțiuni temeinice de scrimă din vremurile aventurilor sale medievale, astfel că acest antrenament s-a încheiat iute. Căpitanul a învățat de asemenea

să-şi radă obrazul fără să se taie, folosind un instrument în formă de coasă mică şi puţin ulei de măsline în chip de săpun. Culmea ironiei, Setni, spân ca toţi contemporanii săi, suferise un implant de păr, şi acum avea o barbă deasă, pe care trebuia s-o tundă cu vârf…

În sfârşit, au venit la rând lecţiile de istorie, căci lacteeanul nu ştia mare lucru despre războaiele punice. Astfel, a aflat că Hannibal urmase cumnatului său Hasdrubal, asasinat de un sclav iber.

Acest fiu mai mare al lui Hamilcar, în vârstă de 26 de ani, fusese proclamat general de către armată în anul 221 înainte de Cristos. În Spania, popularitatea familiei Barca, ce-şi închinase viaţa cuceririi acestei ţări, era foarte mare. Totodată, însă, ea ştiuse să-i câştige inima, subjugând-o pe a fiicelor sale. Ca şi Hasdrubal, noua căpetenie luase de soţie o prinţesă iberă: Imilcéa, care îi dăruise un fiu.

Senatul şi poporul Cartaginei nu făcuseră decât să consfinţească alegerea lui Hannibal, ceea ce constituia o adevărată sfidare la adresa romanilor. Acesta, în tinereţea lui, nu jurase oare în faţa tatălui său şi a preoţilor lui Baal să lupte împotriva Romei până la nimicirea cetăţii blestemate? Noua căpetenie a oştirii din Spania intenţiona să-şi ţină cuvântul: după lungile campanii efectuate în calitate de comandant al cavaleriei, avea o experienţă militară de temut.

El a urmat, deci, o strategie ofensivă până la platoul central şi a ocupat Salamanca.

În 220, apoi în 219, el a zdrobit două revolte ale carpetanilor, asediind Sagunto, care a căzut în mâinile sale. Roma a protestat vehement: într-adevăr, un tratat preciza că întreg teritoriul situat la nord de Ebru se găseşte sub control roman. Sagunto se afla şi el în zona influenţei romane.

Când oraşul s-a predat, după opt luni de asediu, o delegaţie a sosit în Spania să ceară despăgubiri: s-a dat un ultimatum: evacuarea. Cartagina dorea pace sau o nouă confruntare?

Iată care a fost motivul celui de-al doilea război punic.

Roma s-a pregătit însă pentru un război pe mare şi pentru o debarcare în apropierea Cartaginei, în timp ce Hannibal concepea un plan a cărui cutezanţă depăşea orice închipuire, un plan ce avea să constituie o uriaşă surpriză, pentru inamicii săi. Neputând înfrunta pe mare navele de temut ale romanilor, cu

cinci rânduri de vâsle, el urma să atace din spate Urbs[2], după un lung marș pe uscat.

Când își scoase plasa de pe cap, Setni cunoștea toate aceste amănunte și încă multe altele: ei ar fi putut prevedea viitorul mai bine decât prezicătorii, fiind capabil să câștige astfel o avere. Dar singurul său obiectiv era să demaște orice abatere de la istorie ce constituia o dovadă că oamenii din timpul său manipulau evenimentele în interes propriu.

În cele din urmă, Helion îl depusese pe trimisul Creierelor Mari pe o plajă pustie în apropiere de Sagunto, cu întreg echipamentul, un cal, precum și cu un întreg arsenal electronic mascat cu grijă. Astfel, pollucianul putea să între în rândurile mercenarilor lui Hannibal fără a trezi bănuieli. Pentoser, întrucâtva emoționat, se întorsese de îndată în spațiu, plasând astronava pe o orbită staționară.

Astronautul își revedea sosirea în tabăra instalată sub zidurile orașului în parte reconstituit, în care mișuna o umanitate amestecată și sălbatică, așa cum nu mai văzuse vreodată.

În interiorul palisandelor din trunchiuri de copac se ridicau nenumărate corturi de piele; printre acestea circulau vânzători ambulanți oferindu-și marfa de proastă calitate, țărani vânzând măsline sau vin gros, fructe, renumitele mere de aur ale Hesperidelor. Printre grupuri era un du-te-vino de femei: sclave negre, cu inele de bronz în jurul gâtului, ridate de trudă nimicitoare; prostituate cu sâni provocatori; siracuzane cu păr negru prins în piepteni de baga; ibere arse de soare, purtând bijuterii de cositor, cu lungile cozi împletite presărate cu flori stacojii; femei din Galia cu ochi de azur, ale căror rochii de culoarea șofranului erau acoperite în parte cu piei de lup. Chirciți la pământ, mercenarii baleari jucau un fel de zaruri; mizele în monede din piele nu reprezentau decât o sumă destul de modestă, dar formau pretextul unor lupte îndârjite și al unei vorbării nesfârșite.

Sălbatice sclave din Orissa[3], capturate de curând duceau pe capete recipiente mari de apă sau provizii, fiind îmboldite de biciul paznicilor.

Retrași în colțuri mai ferite, cartaginezii, în armurile lor de

---

[2] Urbs = orașul (lb. latină); numele care se atribuia Romei ca prim oraș al lumii.

[3] Orissa = stat în nord-estul Indiei.

bronz, arătau că păstrează distanța față de restul gloatei; vorbeau cu însuflețire între dânșii, golind măsuri mari de vin.

În dreapta se aflau caii mândrilor călăreți numizi, animale de rasă, capabile să reziste la orice încercare.

În sfârșit, niște mase cenușii, rotunde ca niște coline, vesteau țarcul elefanților. Cornacii lor îi alungau cu violență pe toți cei care se apropiau prea mult, riscând să-i sperie pe acești servitori fideli, dar primejdioși. Într-adevăr, ce catastrofă mai mare se putea închipui decât un iureș al acestor monștri speriați prin tabăra suprapopulată!

Numai ofițerii de gardă stăteau în acest loc urât mirositor, mișunând de vermină. Ceilalți se răsfățau, ca Setni, în vreo casă albă mai mult sau mai puțin luxoasă, fiecare după posibilități financiare, în apropierea portului recent construit sau pe deal.

Astronautul fusese întâmpinat cu bucurie de recrutori, când se prezentase: harnașamentul bogat al calului, armura cu pieptar cizelat, scutul împodobit cu figuri alegorice și centironul semănat cu ținte de aur indicau apartenența lui la nobilimea egipteană. Primit în particular de către un locotenent, obținuse, grație unui bacșiș, comanda unui escadron de zece cavaleriști, cu obligația de a-i întreține.

După cum se cuvenea, proaspătul avansat făcuse cinste ofițerilor din unitatea sa, invitându-i la un faimos han din port. Cu toții îl adoptaseră de îndată. Își alesese și doi scutieri: un grec subțire și nervos, de o îndemânare fără egal, care ar fi putut scoate armura de pe un hoplit[4] adormit, și un gal cu mustăți lungi, neînchipuit de lat în spete, bucătar excelent, ale cărui servicii urmau să se dovedească prețioase în cursul nesfârșitului marș.

Setni își continua visarea, contemplând terasele imaculate ale clădirilor vecine, care coborau spre marea sinilie ca scara unor giganți. Ici și colo, un soi de tisă, măslini, sau chiparoși aruncau câte o pată de verdeață. Mai jos, în port, nave cu cinci rânduri de vâsle și pântecoase vase comerciale se învecinau cu bireme lungi și subțiri, având pinteni de bronz.

În depărtare, câteva pânze pătrate fluturau lin sub vântul cald al amiezii. Pe chei, sclavi nădușiți descărcau cele din urmă coșuri: cei șaizeci de mii de pedestrași, unsprezece mii de cavaleriști și treizeci și șapte de elefanți aveau trebuință de o

[4] Hoplit pedestraș dotat cu echipament în Grecia antică.

aprovizionare îmbelșugată câtă vreme nu se aflau pe teren cucerit.

Setni își începea siesta sub mângâierea plăcută a soarelui din această frumoasă lună mai, când un hohot de râs cristalin îl făcu să înalțe capul.

Sub veleriumul[5] unei terase învecinate, aproape la înălțimea casei sale, sosiseră două tinere femei; sclavele instalau în jurule mese pline de feluri de mâncare, al căror miros îmbietor urca până la mercenar. Cele două prietene, conversau lungite pe paturi din lemn de abanos, iar unele fraze ajungeau la Setni, care înțelegea ce spuneau, căci vorbeau în limba punică.

Două sudaneze cu sâni ca niște pere. Goale până la împletitura de rafie din jurul coapselor, agitau mari evantaie din pene de păun. Erau frumoase ca niște statui de bronz. Picături de transpirație le presărau cu perle torsul de marmură; și totuși, strălucirea orgolioasă a stăpânelor era mai presus, tot astfel cum floarea de măceș este întrecută de miraculosul trandafir. Părul brun. Buclat pe frunte, le cădea după urechi în valuri unse cu ulei aromatic. Ochii migdalați, puși în valoare cu Khol[6], sclipeau de inteligență, dar și de hotărâre.

Nasurile drepte, ornate cu câte un inel de aur, dominau buzele cărnoase, tivite cu delicatețe. Obrajii fardați cu azuriu și roșu păstrau încă urma rotunjimilor adolescenței. Cele două femei erau împodobite cu numeroase bijuterii: coliere de mărgele de aur și de sticlă, banderole spiralate în jurul frunții. Pe piept le strălucea câte un pectoral reprezentând în cazul uneia un vultur, în al celeilalte un taur.

Aceste bogate podoabe de metal prețios vădeau sorgintea nobilă a celor două prietene. Rochiile lor diafane, plisate fin, erau prinse cu fibule de argint: berze cu aripile desfăcute.

Amândouă reprezentau o îmbinare de frumusețe cu măreție; dar Setni, examinând-o pe cea mai tânără, simți că inima îi bate mai repede, într-atât se apropia fata de perfecțiune.

Noile venite se întorseseră puțin. El nu le mai zărea decât profilul semeț, astfel că hotărî să se apropie, ascunzându-se în spatele tufișurilor tunse care mărgineau terasa.

---

[5] Velarium = prelată care acoperea amfiteatrele romane, ferindu-le de soare.

[6] Khol = nume arab dat unei substanțe folosite de femei pentru înnegrirea și parfumarea sprâncenelor și pleoapelor.

Acum putea să le urmărească mai bine discuția.

Amândouă, deși vorbeau fără greșeală, aveau un marcat accent iber.

— Cum te invidiez, dragă Maicha, că rămâi aici! Hannibal mi-a poruncit să mă îndrept spre Cartagina de cum pleacă și să iau cu mine copilul: moștenitorul familiei Barca… Ce trist este să-ți părăsești în felul acesta locurile natale!

— Imilcéa, o, verișoara mea, dimpotrivă. Ar trebui să te bucuri că soțul tău se arată atât de atent cu tine! Prea multe asasinate au îndoliat familia lui, așa încât nu vrea să riște viața celor două ființe care sunt pentru dânsul cele mai scumpe din lume…

— Oare? Unde aș fi în mai mare siguranță decât în mijlocul poporului nostru? Regele, tatăl meu, ar fi încântat să se joace cu nepotul său, iar noi vom pleca foarte departe de Spania, către un tărâm despre care nu știu mai nimic!

— Nerecunoscătoareo! Ai norocul să faci o călătorie minunată, pentru a trăi apoi în cel mai frumos oraș din Univers, și tu te plângi… Ah! Aș pleca bucuroasă în locul tău!

— Cel puțin pot să-ți propun să vii cu mine ca însoțitoare, dacă vrei.

— Aș face-o cu plăcere, dacă fratele meu n-ar pleca împreună cu soțul tău. Cine știe dacă, odată, el nu se va întoarce aici rănit? Atunci l-aș putea ajuta îngrijindu-l și asigurându-i neîntârziat vindecarea. Dacă aș putea, aș pleca fie și spre Massalia[7], la bordul unei nave de comerț, ca să-l întâlnesc atunci când armata va fi trecut Pirineii!

— Copil nebun! Ferește-te să faci una ca asta: de ce crezi tu că soțul meu a preferat nesfârșitul drum pe uscat? Consulul Tiberius Sempronius are o flotă de o sută șaizeci de nave cu cinci rânduri de vâslași, pe care a concentrat-o la Lilybaeum[8], cu scopul de a debarca în Africa. De cum va părăsi acest port, flota romană va fi stăpâna mărilor. Chiar și la bordul unei nave grecești, tot nu vei fi în siguranță! Vino mai degrabă cu mine… Cu cine voi sta de vorbă, pierdută printre acești străini? Toate însoțitoarele mele sunt netoate!

— Încetează să mă ispitești, nobilă Imilcéa! Aș fi o nerecunoscătoare să mă răsfăț cu deliciile Cartaginei când iubitul meu Maichos va cunoaște arșița soarelui, zăpada

[7] Massilia = numele antic al Marsiliei de astăzi.
[8] Lilybaeum oraș în Sicilia. Marsala de astăzi.

înghețată, foamea!

— Te înțeleg, draga mea prietenă… Ah, cum aș fi dorit să fiu bărbat și să însoțesc armata!

Maicha o fulgeră din priviri.

— Pe zei, verișoară, acum tu spui prostii! Cum am îndura noi încercările unei asemenea călătorii? Și apoi doamnele nobile nu-și află locul în tabere: acolo sunt numai desfrânate!

Setni se încruntă. Nu era nevoie de un detector de minciuni ca să ghicești că șireata tânără țesea planuri pe care soția lui Hannibal nici nu le bănuia. El privi cu intensitate chipul fermecătoarei fete pentru a și-l întipări bine în minte, apoi se întoarse discret la culcușul său.

Acum știa că se află în prezența soției lui Hannibal și a seducătoarei sale verișoare.

Ar fi fost oare cu putință s-o întâlnească înaintea plecării?

Pentru a-și marca prezența, căscă în mod ostentativ, apoi își chemă cu strigăte puternice scutierul grec:

— Styros! Unde-mi ești, leneșule? Cupa mea este goală de o veșnicie…

Auzindu-i glasul, frumoasele ciuliră urechile și aruncară o privire curioasă către vecinul necunoscut, șușotiră câteva vorbe, iar căpitanul rămase încredințat că ochii Maichei scânteiază și-l privesc insistent.

— Hoț și leneș ca un grec, urmă el, în vreme ce scutierul îi umplea cupa cu vin de Smirna. Nu mi-ai adus nici măcar un talger cu măsline!

În vreme ce slujitorul se pierdea în scuze și alerga la bucătărie, Setni, hotărât să mizeze totul pe o singură carte, se apropie de marginea terasei și execută cea mai frumoasă plecăciune a sa.

— Cavalerul Setni, la dispoziția dumneavoastră, nobile doamne! Am auzit fără voie câteva crâmpeie din convorbirea dumneavoastră. Eu voi pleca în curând cu armata. Pot să vă liniștesc dacă jur să am grijă de conducătorul nostru și de Maichos ca de lumina ochilor mei? Voi pune spada mea în slujba lor.

— Fii binecuvântat! răspunse Imilcéa. Spune-mi, însă, din ce loc ești de fel? Nu ești cartaginez dacă mă iau după straiele tale.

— Vin din Egipt, de la Alexandria, o, frumoasă doamnă.

— Alexandria! Ce oraș de vis! exclamă Maicha roșind. Turnul

din insula Pharos, una dintre cele șapte minuni ale lumii… Biblioteca unică în lumea civilizată! Cât de învățat vei fi fiind…

— Într-adevăr, în această privință suntem favorizați. De la înființarea bibliotecii și a Muzeului în care predau învățații, Alexandria strălucește cu mii de lumini. Suveranul nostru actual, Ptolemeu al IV-lea, vădește aceeași dragoste de literatură ca și strămoșul său Soter; tocmai a ridicat un templu închinat divinului Homer.

— Spune-mi, Setni, tu trebuie să cunoști tot felul de filtre și formule magice… N-ai putea să rostești niscaiva vrăji care l-ar face pe fratele meu invulnerabil față de săgeată, față de sabie? Aici mulți oameni fac sacrificii în cinstea puternicului Moloh, dar eu îl prefer pe Eshmun, care îi vindecă pe bolnavi și pe răniți.

— Zeitățile din Egipt sunt, firește, puternice, dar nici Amon-Ra n-ar putea să întoarcă zborul sulițelor în timpul unei bătălii! Amintește-ți de clocotitorul Ahile: mama lui îl cufundase în întregime în apele Stixului pentru a-l face invulnerabil. Vai, Tethis îl ținea de un călcâi, care a rămas uscat, și nefericitul a fost ucis de o săgeată trasă de Paris. Astfel a vrut destinul, de care nimeni nu se poate feri…

— Vorbești bine, o, Setni! Gura ta este înțeleaptă, chipul tău foarte atrăgător… Tu, care dovedești o cultură atât de uimitoare, ce cauți ca mercenar în armata lui Hannibal? se interesă Imilcéa. Locul tău ar fi mai curând printre învățații bibliotecii.

— Îi urăsc pe romani cel puțin tot atât cât bărbatul tău! Tatăl meu, matematician de renume, urma cursurile venerabilului Euclid la Alexandria și se hotărâse să se ducă la Siracuza pentru a-l întâlni pe Arhimede, al cărui nume ajunsese până la el. Dar, vai, nava lui a întâlnit o flotă romană care venea să asedieze Lilybaeum și acești blestemați au scufundat pașnicul vas comercial, lăsându-mă orfan. De atunci am jurat să lupt împotriva romanilor ori de câte ori se va ivi ocazia… Mi-am abandonat studiile pentru a primi o pregătire militară. Și iată-mă gata de răzbunare…

— Cum te înțeleg, Setni! strigă Maicha. Ah! dacă aș putea să te imit și să mă bat alături de scumpul meu frate…

Imilcéa revenise la o atitudine mai austeră:

— Hai, draga mea, încetează de a mai da glas unor dorințe imposibile și lasă-l pe acest flăcău de treabă să se odihnească!

Armata pleacă mâine, și el o să aibă nevoie de toate puterile sale. Setni, numele tău va fi adus la cunoștința soțului meu: în cursul primejdioasei sale călătorii, va avea cu siguranță nevoie de sfatul unor oameni luminați ca tine.

Mercenarul se înclină adânc:

— Mulțumiri, prințesă! Niciodată generalul nostru nu va avea slujitor mai credincios ca mine. Curând, când ne vom întoarce, Roma va fi cucerită.

Maicha, în schimb, îndreptă o privire languroasă către frumosul militar, apoi își coborî lungile gene. Inima lui Setni îi tresări în piept... Vai! Abia se îndrăgostise și trebuia să părăsească pricina înflăcărării sale... totuși... Styros putea, fără îndoială, să facă ceva.

El ceru un stil și o tăbliță de ceară, apoi compuse un mesaj, pe care-l dădu scutierului său, spunând:

— Pe Thot, o să te întreci pe tine și-o să-mi aduci un răspuns favorabil, câștigând totodată o monedă de argint. Dacă nu, pe manii strămoșilor mei, te vei trezi vâslaș pe o galeră!

— Stăpâne, știți ce devotat vă sunt: un stăpân bun este la fel de rar ca un slujitor fidel! Dar această fermecătoare Maicha ține prin alianță de familia marelui Hannibal. Ea este prințesă la iberi și, nefiind măritată, are numeroși adoratori...

— Ei bine, vierme, află că obârșia mea este tot atât de nobilă, fiind rudă de gradul al doilea cu veneratul nostru faraon! Un egiptean face cât o spaniolă! Destul cu palavrele! Obține-mi o întâlnire în această seară; mâine vom fi departe!

Styros făcu o plecăciune, zâmbind ușor în colțul gurii: el știa să-și dea importanță. Această însărcinare avea să fie ușoară. Oare nu cu el împărțea patul slujitoarea frumoasei vecine încă de la sosirea lui? Cu un astfel de aliat, îi va fi lesne să atingă țelurile amoroase ale stăpânului său.

Cu inima în flăcări, Setni îmbrăcă o tunică imaculată de in, sandale de piele împodobite și-și încinse centiromul cu sabia lui de Damasc având un tăiș fără seamăn. Duritatea lamei de oțel cu ape își avea izvorul în belșugul de carbon datorat cristalelor de cementită. Arma fusese făurită în atelierele din Kalapol. Pe această planetă, lingourile veneau din India, iar forjarea era asigurată de specialiștii Damascului, care-și păstrau cu gelozie secretul. Dar călirea prezenta și ea o mare importanță: a spadei astronautului se făcuse într-o baie de saramură la 37 de grade.

Spadele regilor și a lui Hannibal fuseseră încinse până atinseseră strălucirea soarelui în deșert, apoi răcite până la culoarea purpurii regale și înfipte în cele din urmă în pântecele unui nubian. Astfel, forța sclavului era transferată oțelului. Tăișul acesta, care nu se tocea niciodată, permitea, în timpul unei lupte, să se reteze un braț la fel de lesne ca o coadă de vulpe. Asemenea arme constituiau apanajul elitei. A lui Setni dispunea de alte câteva perfecționări: pietrele semiprețioasă încrustate în gardă conțineau un laser, iar pumnalul ascundea un deringer cu gloanțe atomice de mărimea unui ac, dar la fel de distrugătoare ca o grenadă.

Acest arsenal, un dar din partea lui Tortobag, avea să salveze, poate, viața trimisului Creierelor Mari.

O dată îmbăiat, masat de mâinile experte ale lui Dunorix, ale cărui labe de gorilă acționau la fel de blând ca niște mâini de femeie, Setni se parfumă, își unse părul, apoi se întoarse pe terasă pentru a bea un pahar de vin de Smirna, ronțăind totodată câteva măsline și niște anghilă afumată, tăiată în felii subțiri.

Soarele cobora și orizontul se împodobea cu nuanțele de pe discul lui Jupiter. Departe, plasele întinse ale pescarilor păreau mari pânze de păianjen. Deasupra templelor, efigiile zeilor sclipeau cu mii de focuri, în vreme ce fumul albăstrui al sacrificiilor se înălța prin hornul de bronz. Fără îndoială, câțiva ofițeri doreau să atragă favoarea lui Baal înaintea plecării. În spate, pe coline, frunzișul argintat al măslinilor se clătina ușor, vrând parcă să-și ia rămas bun de la ziuă.

„Unde s-or fi cuibărit desfrânații care au provocat venirea mea? se întreba gânditor Setni. Să nădăjduim că s-au strecurat în această hoardă, amestecându-se în mulțimea pestriță a neamurilor atât de felurite. Dacă se ascund la Cartagina, va trebui să părăsesc armata și... pe Maicha. Totuși, ceva îmi spune că sunt aici: într-un oraș de treizeci de mii de locuitori totul sfârșește prin a se afla, pe când atunci când o armată pustiește o țară, cine ia în seamă dispariția câtorva sute de copii?”

Un zgomot îl făcu să tresară: Styros apăruse pe terasă.

Acest grec era suplu ca un țipar: aștepta supus ca stăpânul să-i pună întrebări, făcându-și o plăcere răutăcioasă din a-i prelungi nerăbdarea.

— Ei? îl repezi Setni. Ce răspuns mi-ai adus?

— Ești în favorurile lui Astarte, stăpâne! Astă-seară, când cercul lui Tanit va sui în vârful șirului de chiparoși din grădină, ea o să te aștepte.

— Adevărat? exclamă astronautul, în culmea fericirii.

— Ea pune o condiție: să vin cu tine. Însoțitoarea ei va fi și ea de față”, dar, dacă vrei să mă crezi, stăpâne, aceasta nu te va stânjeni defel, căci de ea o să mă ocup eu.

— Ticălos înrăit! Na, uite două monede de argint!

— Stăpâne, fiți răsplătit pentru generozitatea voastră! Nobila Maicha vă prețuiește erudiția și, înainte de plecare, vrea să discute cu dumneavoastră asupra câtorva probleme.

Setni luă o cină frugală, apoi se plimbă în lungul și-n latul terasei, trăgând în mod repetat cu ochiul către casa vecină, dar tinerele femei coborâseră la caturile de jos.

În cele din urmă, Luna se ridică, dar îi trebui un timp necrezut de lung până să atingă reperul fixat…

Setni își puse o pelerină scurtă din purpură de Tir și coborî în străduță, urmat de scutierul său.

Trei lovituri, apoi alte două au fost date delfinului de bronz al porții, care se deschise de îndată. Un sclav solid îi măsură cu o privire acră pe vizitatori: cu gâtul său de taur și brațele de gorilă, era un cerber de temut. Cele două femei erau bine păzite.

— Este în regulă! Lasă-i să între, murmură un glas feminin, și grațioasa însoțitoare a Maichei împinse cu brațul ei bruta, care se dădu în lături, fixând-o cu adorație. Ea continuă: Urmați-mă, înălțime…

Traversând un peristil de marmură, invitații ajunseră la primul etaj, în impluvium[9], unde șopotea o fântână, urcară o scară de calcedonie, pătrunzând apoi în echivalentul tablinumului roman: o încăpere păstrată pentru oaspeți de vază.

Pe pereți, nenumărate stelaje cuprindeau pergamente rulate: probabil stăpânul acestor locuri era un erudit; pe o masă, o hartă ținută de patru mâini de aramă înfățișa litoralul până la Massilia; niște linii porneau de la Sagunto alergând către Pirinei, urmând țărmul, pentru ca să se depărteze apoi de Massilia și să urce de-a lungul Ronului.

Fără îndoială, itinerarul armatei.

---

[9] Impluvium = parte acoperită în atriul roman.

Setni înregistră totul dintr-o privire.

În încăpere mai erau multe alte mobile, paturi prevăzute cu perne și piei de linx.

Maicha lipsea, dar cel mai mic dintre scaunele cu picioare de fildeș purta urma corpului său, iar în cameră plutea parfumul ei subtil.

Pe un trepied, o clepsidră de apă își elibera picăturile una câte una, într-un clipocit neîncetat.

— Ia loc, străine, făcu atunci o voce melodioasă…

CAPITOLUL II

Setni își duse mâna la inimă și se înclină adânc, apoi, când se îndreptă, rămase mut în fața viziunii paradisiace care i se înfățișa.

În același timp, fără a înceta să contemple imaginea orbitoare, își desfăcu centironul și-l întinse lui Styros. Prințesa era de o frumusețe unică, mai desăvârșită încă decât la prima lor întâlnire.

Purta o tunică galbenă cu aplicații din pene; șalvarii, strânși pe glezne, erau prinși cu o centură largă, bătută în ținte de aur.

Maicha îi adresă un surâs fermecător și-i arătă un pat plin de perne:

— Ia loc, o, străine: ardeam de nerăbdare să te ascult. Dacă cele ce se spun sunt exacte, înțelepții din Alexandria păstrează în muzeu papirusuri foarte rare, iar știința lor nu se află la îndemâna nimănui…

— Este adevărat, o, regină a frumuseții! Zenodot, bibliotecarul, a strâns acolo o colecție întru totul remarcabilă.

Prințesa se instalase într-un jeț acoperit cu piei de leu, în vreme ce slugile așezau pe mesele joase cupe de argint, carafe și platouri pline cu dulciuri.

— Dar, înainte de toate, spune-mi, Pământul are forma unui glob?

— Iată o întrebare foarte delicată. Dacă este adevărat că poporul meu s-a distins prin fapte de vitejie pe mări, atingând foarte de timpuriu Țara lui Punt[10], bogată în metale și tămâie, genialul nostru geograf Ptolemeu este cel care a făcut hărțile Pământului și oceanelor sale. Fenicienii au mers mai departe cu

[10] Țara lui Punt = ținut fabulos din mitologia Egiptului.

Solomon, regele, care s-a dus în Țara Ofirului[11], de unde navigatorii aduc aur, argint și fildeș. Grecul Pytheas a explorat încețoșatele ținuturi ale Nordului, ajungând la Ultima Thule[12]. Dar unui bibliotecar din Alexandria i se datorează cunoașterea faptului că Pământul este rotund și multe, alte minuni.

— Spune-mi, cum a procedat ca să ajungă la o concluzie care depășește puterea de înțelegere?

— În ziua solstițiului de vară, soarele luminează fundul unui puț rin insula Elefantina, ce se află în dreptul Syenei[13], pe Nil. Într-o asemenea zi, la amiază, Eratostene a măsurat umbra unui obelisc la Alexandria și a dedus că Soarele se află cu a cincizecea parte dintr-un cerc la sud de zenit.

Setni bău o gură de vin amestecat cu mirodenii și continuă:

— …Altfel spus, această a cincizecea parte dintr-un cerc echivalează cu distanța dintre cele două orașe: adică 5000 de stadii[14]. Acum perimetrul Pământului poate fi evaluat: de cincizeci de ori cinci mii, adică două sute cincizeci de mii de stadii.

— Este imens! Noi nu suntem decât niște biete furnici pe o sferă de asemenea mărime! Dar, spune-mi, Luna, Soarele sunt foarte departe?

— După Eudoxiu, Soarele se află de nouă ori mai departe decât discul lui Tanit, care față de noi se găsește la o distanță egală cu de o sută douăzeci de ori diametrul său. Acest diametru reprezintă o treime din cel al globului nostru.

— Cum să-ți închipui asemenea lucruri? Explică-mi, prin ce metodă ajung învățații să cunoască astfel de taine?

— Ascultă cu atenție, o, minunată Maicha: în cursul unei eclipse, Luna străbate umbra rotundă a globului nostru. Or, în timpul unei eclipse totale, Luna rămâne umbrită cam două ore. Cum ea se deplasează într-un ceas cu o distanță egală cu diametrul său, se poate deduce că acest diametru este de o treime din cel al Pământului, adică în jur de optzeci și trei de mii trei sute de stadii.

---

[11] Ofir = tărâm legendar bogat în aur.

[12] Ultima Thule = nume dat de romani unei insule nordice — Islanda ori una din Insulele Shetland.

[13] Syenu - azi Assuan.

[14] Stadiu = măsură de lungime antică oscilând după loc și timp între 147 și 192 de metri.

Încruntându-și sprâncenele. Maicha făcea sforțări disperate ca să înțeleagă.

— Te cred, respiră ea cu dificultate. Hotărât lucru, ceea ce spui este adevărat. Cunoștințele învățaților din Alexandria depășesc înțelegerea… Povestește-mi alte minunății!

Setni ronțăise câteva prăjituri cu anason, pe care le găsea foarte pe gustul său; atunci când întinse mâna să mai servească, prințesa își puse degetele delicate peste ale lui, aruncându-i o privire în care se citea o adevărată adorație.

— Ei bine, nu este totul să știi că Terra, maica noastră, și Luna sunt rotunde ca Soarele. Mai trebuie stabilit un sistem care să explice mecanica celestă, modul în care se mișcă aștrii în cer.

— Cine este geniul care a cercetat astfel Universul?

— Aristarh din Samos. El a stabilit că toate planetele, cu Terra cu tot, se învârtesc în jurul Soarelui arzător într-un an. Simultan, globul nostru efectuează un tur în jurul său într-o zi. Vai, înțelepții sunt adesea necunoscuți, iar savanții, și nu cei mai mărunți, refuză să le acorde încredere.

— Iar tu, tu ce gândești?

— În foc mi-aș pune mâna că are dreptate! strigă egipteanul cu multă convingere.

— Atunci te cred! De cum voi putea, voi face un sacrificiu lui Astarte, care-ți va călăuzi pașii spre casa noastră, permițându-mi astfel să am și eu acces la cunoștințele rezervate înțelepților…

Acum Setni ținea mâna frumoasei și se apleca spre buzele ei stacojii ca o rodie coaptă.

Slugile părăsiseră încăperea. Erau singuri: gurile lor se întâlniră schimbând un sărut pătimaș, apoi Maicha își împinse ușor iubitul.

— Nu crede că mă dăruiesc astfel primului venit, surâse ea. Scutierul tău face curte însoțitoarei mele și am vrut să aflu dacă ceea ce se spune despre învățătura ta este adevărat. N-am fost deloc dezamăgită.

— Știința este una, și alta dragostea! Află, dar, că frumusețea ta mi-a cucerit inima de cum te-am zărit. Dorința mea cea mai scumpă ar fi să te strâng în brațe noaptea întreagă!

— Acest vis, vezi tu, ar putea să prindă viață, șopti prințesa trecându-și ușor degetul pe gura lui Setni, coborând apoi pe barba lui cârlionțată.

— Vorbește, spune-mi ce dorești!

— Oh, numai promisiunea că mâine îmi vei înfăptui un capriciu…

Formula era cel puțin ambiguă, dar astronautul, înainte chiar de a cântări lucrurile, se auzi răspunzând:

— Pe Amon-Ra, pe Osiris, pe Thot Înțeleptul, ți-o jur!

— Atunci, în această noapte, iubitul meu, toate dorințele îți vor fi îndeplinite de sluga ta! Vino…

Apucându-l de mână, ea îl trase în camera sa de culcare: piei de linx acopereau pardoseala, iar montanții patului erau din marmură verde, însă egipteanul nu dădu nicio atenție acestor detalii, subjugat cu totul de frumoasa lui.

Aceasta se apropie de un bazin de porfir aflat în camera vecină și, gânditoare, făcu să-i joace apa limpede printre degete.

— Dar materia? întrebă ea. Din ce-i făcută? Lumi ca a noastră sunt și ele incluse în cuprinsul ei?

— Cine poate ști? Democrit pretinde că materia nu este divizibilă la infinit, ci formată din atomi indivizibili; după Epicur, aceștia sunt animați de mișcări necontenite, provocate numai de hazard.

Maicha îl asculta cu adorație, dar Setni era mai preocupat de atingerea sânilor tari decât de filosofie.

Prințesa se lăsă în voia lui, cu un surâs absent, iar egipteanul îi scoase rând pe rând veșmintele, dezvăluindu-i cor pul magnific, lăsându-se subjugat de frumusețea ei desăvârșită.

În cursul călătoriilor sale, Setni întâlnise nenumărate ființe, una mai încântătoare decât alta: demonica Dahut, dulcea Nicoleta, de pe planeta psiborgilor, seducătoarea Olxa, de pe Planeta Vrăjită, Angelica magiciana; niciuna, însă, nu atingea o asemenea perfecțiune.

Cu toate că era dăruită cu rotunjimi foarte feminine, corpul musculos îl evoca pe al unui tânăr efeb.

În pat, ea se comporta pesemne ca o mânză îndărătnică, lăsându-se, apoi, în clipa următoare, în voia partenerului, lascivă…

Neîndoios, ar fi putut rivaliza în grație cu Afrodita, căreia odinioară Paris îi acordase mărul, încoronând-o regină a frumuseții, spre marea ciudă a Herei și Atenei.

Maicha îi înlănțui gâtul cu brațele bronzate și-și apropie

buzele aurii. Își lipi corpul de al lui Setni și acesta simți crescându-i înflăcărarea.

În sfârșit, pierdut de dragoste, o ridică la fel ca pe un fulg și o duse în pat.

Tânăra femeie răspunse avansurilor bărbatului cu o însuflețire care îi mărturisea dorința, și cei doi cunoscură de-a lungul nopții extazuri fără număr, fericirea supremă a amanților.

Când aurora coloră cerul în roșu de coral, amândoi erau adânciți într-un somn profund; apoi însă cântă cocoșul. Maicha se întinse voluptuos, depuse un sărut ușor pe buzele partenerului său, care surâse și o trase către sine. O ultimă dată cunoscură desfătări paradisiace. În sfârșit, prințesa se ridică și trecu în camera vecină, să-și facă abluțiunile. Când reveni, plină toată de picături strălucind în soarele ce răsărea, Setni îi întinse brațele, iar ea se lipi de el cu tandrețe, murmurând:

— Ai fost fericit, stăpânul meu?

— Firește, am cunoscut bucurii fără seamăn!

— Și pentru mine a fost la fel. Dacă dorești, va fi de ajuns să-ți respecți promisiunea, ca să putem trăi adesea extazuri asemănătoare.

— Ah, este adevărat... am jurat să-ți fac pe voie. Ce dorești?

— Ei bine, fără îndoială, tu o să mă înțelegi, tu care porți o ură feroce față de tot ce poartă numele rușinos de roman... Tatăl meu, ca și al tău, a fost ucis de acești despoți, care vor să înrobească lumea întreagă. Fără a se mulțumi cu faptul că au zdrobit popoarele din peninsula lor, îi atacă pe gali și vor să domine toate pământurile scăldate de Mediterană. Fratele meu, Maichos, vrea să răzbune familia noastră, iar Hannibal, nădăjduiesc, va pune capăt pe vecie abuzurilor lor. În copilărie, eu și fratele meu am fost educați de aceeași profesori, fie că era vorba de literatură, de filosofie sau de scrimă. Sunt o călăreață excelentă și-l întrec adesea la fugă. Rezultatele pe care le obțin în luptă sunt aproape totdeauna egale cu ale lui; cât despre arc sau praștie, fără să mă laud câtuși de puțin, aici îl întrec.

Stelarul asculta cu atenție. Aceste cuvinte nu-l surprindeau defel, căci corpul subțire, dar musculos al Maichei demonstra că era un atlet veritabil, deprins cu toate disciplinele; se întreba numai unde dorea să ajungă.

— ...Spre deosebire de femeile din țara ta, noi, iberele, suntem obișnuite cu condițiile aspre ale taberelor. Marșurile

lungi nu ne sperie și putem să ridicăm colibe pentru a petrece noaptea. Știm să veghem ore lungi pentru ca luptătorii să doarmă în liniște. Cum ai putut vedea, pieptul meu este tare, dar mic și, lăsând la o parte părul prea lung, dacă aș purta o armură, puțini ar fi cei care ar ghici că sunt femeie.

— Se poate, dar ce rost ar avea să te deghizezi în felul acesta?

— Vreau să plec împreună cu armata! Tu comanzi zece cavaleri, ia-mă ca scutier!

Setni se încruntă, reflectând asupra cererii:

„Nici vorbă să-mi calc jurământul, șireata m-a încolțit fără scăpare! Dar, la urma urmei, este chiar atât de primejdios? Cavalerii sunt doar tineri nobili, iar această trupă este independentă. Adesea escadroanele pornesc în recunoaștere și fac tabără departe de grosul armatei. Cu părul scurt, cine ar putea-o recunoaște? Desigur, fratele... Ea n-are însă decât să poarte o mască de metal, ca hopliții. Cochetăria unei mutre stâlcite... De altfel, cunoștințele sale despre cartaginezi vor fi neprețuite pentru mine. Iar compania ei – hm – cel puțin delicioasă. Totuși, trebuie să aflu cât este de hotărâtă”.

Reluă cu voce tare:

— Maicha, eu am făcut un jurământ solemn și nu-ți pot refuza cererea, dar te rog insistent să te gândești: viața în taberele de soldați nu este o simplă joacă. Va trebui să dormi pe pământ și să te mulțumești cu hrană de rând, care va fi adesea de neînghițit. Vei fi obligată să înduri frigul în cursul trecerii munților, căldura din câmpiile fără capăt... Nu insist asupra insectelor care te vor ataca, nici asupra epidemiilor care se pot abate peste armată. Și dacă, din nenorocire, ai fi recunoscută, ai fi, neîndoios, violată!

— M-am gândit la toate acestea. Dacă tu și fratele meu înfruntați intemperiile și foamea, de ce n-aș face-o și eu? Sunt puternică!

— Să zicem că vei reuși! Dar oare te-ai gândit la faptul că va trebui să lupți, să ucizi dușmani pentru a-ți salva viața? Afirmi că ești meșteră în mânuitul armelor, nu-i exclus... Numai că inamicul poate fi mai tare și atunci vei înfrunta moartea!

— Este soarta tuturor luptătorilor: voi rămâne alături de tine și, împreună, le vom veni de hac celor mai neînduplecați adversari!

— Hotărât, șmecheră mică, tu ai răspuns la toate! O ultimă obiecție: te-ai gândit ce mi s-ar întâmpla dacă Hannibal și-ar da seama că am luat-o cu mine pe verișoara lui?

— Neîndoios, el s-ar mânia, însă n-ar avea niciun motiv să-și piardă încrederea în tine: Imilcéa este la curent cu intențiile mele. Și ei i-ar fi plăcut enorm să însoțească această expediție, dar Hannibal nu-și poate permite să primejduiască viața soției și a fiului său. Când soția lui va pleca la Cartagina, o să pornesc alături de ea, apoi o însoțitoare mascată îmi va lua locul. Cum dublura mea va locui în gineceu[15], nimeni nu-și va da seama de înșelătorie. Desigur, dacă lucrurile vor lua o întorsătură proastă, Hannibal o să te pună în lanțuri, numai că eu o să intervin pentru tine. Imilcéa va face la fel și astfel vei fi grațiat. Avansarea ta va fi poate compromisă, totuși familia noastră este puternică și, datorită sprijinului ei, vei avea un post înalt la iberi.

— Bine! Primesc… Dar cu o condiție: să mă asculți când îți voi cere să te pui la adăpost.

— Ți-o jur!

Spunând aceste cuvinte, ea depuse un dulce sărut pe buzele iubitului său, adresându-i surâsul cel mai fermecător.

— Iată cum vom face: de îndată, când îi voi întâlni pe cavalerii mei, tu vei sosi cu tot echipamentul; cei doi scutieri ai mei, Styros și Dunorix, îți vor pune întrebări, dar voi spune că nu vorbești decât ibera și astfel te vor lăsa în pace. Vei fi direct în subordinea mea și – el surâse șiret – vei. Dormi în cortul meu. Nicio obiecție?

— O, dragostea mea, cum să-ți mulțumesc? Voi fi slujitoarea ta docilă cât timp vei dori!

— Poate, cândva, vei putea să-ți manifești recunoștința. Până atunci, îmbracă-te și fugi! De nu, vom fi în întârziere: trupa mea face parte din avangardă. Vom pleca cei dintâi…

Maicha sări, sprintenă ca o căprioară, cu fața radiind de bucurie.

Setni se întoarse discret acasă.

Scutierii îl așteptau. Fără niciun comentariu, îl ajutară să-și pună armura ușoară și-i încheiară centironul. Bagajele lui fuseseră deja îngrămădite într-o șaretă.

Orașul era în plină fierbere: devenind suprapopulat de la instalarea taberei sub zidurile sale, curând avea să-și

---

[15] Gineceu — aripa femeilor din casele grecilor antici.

regăsească liniștea.

Cortegiul fu nevoit să-și croiască drum prin străduțele care mișunau de lume.

Prudent, Dunorix plasase șareta în frunte, ca s-o poată supraveghea mai bine: el însuși trăgea catârul de frâu. Mulțumită umerilor lui puternici, elibera drumul fără prea multă bătaie de cap.

Styros ținea sub observație spatele; el mergea pe jos după calul său de luptă legat de hățurile celui aparținând comandantului său.

În îmbulzeală, mâinile agile ale grecului se agitau într-un veșnic du-te-vino, pescuind o pungă, o brățară, chiar și câte un pumnal cu mânerul cizelat sau o simplă ploscă de vin. Când largile buzunare ale tunicii sale se umpleau, se duceau să depună conținutul în șaretă, sub privirea mustrătoare a lui Setni, care nu îndrăznea să intervină pentru a nu atrage asupra grecului răzbunarea mulțimii.

Din fericire, ieșiră curând pe porțile orașului, oprindu-se pe o câmpie întinsă, unde aglomerația era mai puțin supărătoare. Omenirea disperată ce înnegrea câmpul nu putea fi numită o armată, ci mai degrabă o hoardă, alcătuită din rasele cele mai diferite.

În afară de cartaginezi, numizi și aliații lor, printre mercenari se numărau neamuri venite din tot bazinul mediteranean, pe care le sprijineau numeroși membri ai triburilor ibere. Galii cisalpini și transalpini sporeau rândurile acestei mulțimi încă prost antrenate, dar care de pe acum făcea Roma să tremure.

Cea mai mare parte a comandanților se adunaseră în centrul câmpiei, înconjurați de o mare de oameni care lărmuia, vorbind limbile cele mai felurite. Fusese ridicată o estradă și, în vreme ce Setni se apropia, trompetele răsunară. Hannibal sui câteva trepte și se proțăpi pe platformă, în fața trupelor, cu ambele brațe înălțate spre cer.

Setni observă că doi baleari aruncători cu praștia se aflau lângă el, cu arma în mână, gata să tragă în orice nesocotit care ar fi făcut un gest necugetat. Mai departe, niște arcași, suiți pe o înălțime, executau și ei o supraveghere atentă.

Generalul cartaginezilor nu era un gigant, dar avea o statură mândră.

Pe umărul său stâng era zvârlită neglijent o piele de leu,

acoperindu-i în parte cuirasa aurită. Părul brun era ondulat, aproape creț. Ochii lui pătrunzători luminau trăsăturile ferme, de războinic.

— Soldați, vă mulțumesc tuturora! Nu voi face nicio deosebire între voi, oricare ar fi culoarea pielii voastre. Sunteți cu toții dușmanii Romei, și pentru mine asta e de ajuns!

Afirmația a fost salutată prin urletele de aprobare ale mercenarilor; dimpotrivă, nobilii cartaginezi rămaseră de marmură, păstrând o tăcere disprețuitoare: pentru ei, asemenea cuvinte nu erau altceva decât demagogie. Cum să compari sângele aparținând familiei Barca cu cel al coniacului de pe spinarea unui elefant?

— Cu toții ardeți de nerăbdare să vă încăierați și sunteți convinși că blestemații de ramani vor fi nimiciți de armata noastră. Aici, însă, greșiți! mai târziu, când disciplina, antrenamentul vor face din voi luptători adevărați, atunci legionarii romani vor trebui să se țină bine; numai că dacă ar trebui să-i înfruntăm de mâine, am suferi o înfrângere sângeroasă!

Izbucniră câteva proteste. Hannibal ridică mâinile, cerând tăcere:

— Romanii nu sunt niște lași. Armata lor este alcătuită din soldați disciplinați, curajoși și care luptă să-și apere patria. Ce le vom opune noi? Trupe obosite de marșuri nesfârșite, slăbite de hărțuieli, poate înfometatate? Înainte de toate, un antrenament necurmat, desfășurat în tot cursul acestei lungi înaintări: el va face din voi trupe solide, compacte, lesne de condus. Vom avea și alte atuuri în jocul nostru; de pildă, elefanții. Ei înlocuiesc mașinile de război, căci aspectul lor sălbatic, mărimea lor îi scot din minți pe luptători și permit să se deschidă o breșă prin infanteria cea mai călită. Nu vă bazați totuși prea mult pe acești mastodonți: câți dintre ei vor ajunge pe malurile fluviului Po? Numai Baal o știe. La rândul nostru, trebuie să-i înălțăm rugăciuni lui Eshmun ca să vegheze asupra sănătății noastre, până la sfârșit. Atunci, Spuneți-mi, de ce mă avânt în această periculoasă aventură dacă mă tem că nu vom putea să-i învingem pe dușmani? Ei bine, soldați, pentru că am încredere în voi! Ura care fierbe în inimile voastre va face din voi cei mai buni spadasini, călăreții cei mai iscusiți. Călăreții… I-am lăsat la urmă deoarece le voi cere mult! Caii voștri numizi sunt iuți,

modești și rezistenți. Ei vă vor ajuta să-l hărțuiți pe inamic, să-i dați lovituri turbate, apoi să vă împrăștiați ca să loviți aiurea. Mulțumită manevrelor ocolite, îi vom încercui pe romanii cei de neînvins, iar infanteria le va da lovitura de grație. Vom fi poate inferiori ca număr, dar curajul nostru îl va depăși de o sută de ori pe al inamicilor, și astfel a noastră o să fie victoria!

Din toate părțile se auziră chiote demențiale și Setni fu nevoit să recunoască faptul că acest cartaginez de numai treizeci și unu de ani se dovedea a fi un remarcabil conducător.

Când calmul se reinstaură, căpeteniile diverselor arme se succedară la tribună, invitându-și subordonații să se întrunească la cortul respectiv pentru a primi instrucțiuni.

Mare a fost surpriza lui Setni când comandantul cavaleriei, Maharbal, a citat și numele lui.

Fără să aștepte ca ultimul orator să-și încheie discursul, egipteanul, apărat de sălbaticul său gal, înfruntă mulțimea, îndreptându-se către stema comandantului. Styros îi urma.

Hasdrubal își termina predica în momentul în care cei trei bărbați ajunseră la destinație.

Fratelui mai tânăr al lui Hannibal nu i se dăduse rolul principal. El avea să rămână în Spania cu trupele cel mai puțin instruite pentru a înfrunta un eventual atac al romanilor: aceștia, grație superiorității lor pe mare, puteau debarca oriunde ar fi vrut de-a lungul țărmului.

Doi leoparzi de bronz, care păreau aproape vii, făceau de gardă de o parte și de alta a intrării, lăsând impresia că prezența luptătorilor n-ar mai fi fost necesară.

Setni pătrunse înăuntru, părăsindu-și scutierii, și se găsi în prezența unui bărbat mărunt, robust, cu picioarele arcuite, purtând o tunică scurtă, în culori vii.

Maharbal îl măsură pe Setni din cap până la picioare și mormăi:

— Tu ești egipteanul?

— Da, stăpâne… Setni, la ordinele tale!

— Se spune despre tine că ești de o rară erudiție: aceasta ne-ar putea fi de folos cândva. Iată instrucțiunile mele: spionează inamicul, dar nu te angaja în luptă dacă nu ești silit. Până la Pirinei ne vom afla pe teritoriu pacificat. În cursul traversării acestor munți, dimpotrivă, primejdia ne va pândi la fiecare pas. De cum vei repera inamicul, trimite ștafete cu estimări precise

asupra efectivelor și amplasamentului trupelor. Maichos va comanda celălalt detașament; nu-l vei întâlni defel, căci el va opera când tu te vei odihni! Ah! altceva: tu ai, se pare, foarte înalte relații. Dacă-ți îndeplinești corect însărcinarea, te voi păstra în post. Dacă te dovedești incapabil, prieten de căpetenii sau ba. Vei fi îndepărtat... S-a-nțeles?

— N-o să-ți pară rău pentru încrederea pe care mi-o arăți. Nici numizii nu te vor mulțumi mai bine!

— Bun! Acum poți pleca: tu vei organiza prima oprire. Nu te grăbi, totuși, deoarece pedestrașii vor merge în ritmul elefanților. Cu caii tăi ne-o vei lua înainte... Oh! arată-mi sabia ta...

Setni trase lama din teacă.

— Un minunat oțel de Damasc, regesc dar! Ești un favorit al zeilor, Setni. Nu uita să pregătești totul pentru sacrificii. Hannibal ține ca divinitățile să fie cinstite mereu.

— Nu voi uita, nobile domn.

Setni își duse mâna la inimă, salută și se retrase.

Afară fu ajuns din urmă de un tânăr bărbat cu aer hotărât, care-i puse mâna pe umăr și declară pe un ton prietenesc:

— Mă numesc Hannon, fiul lui Bomilcar: în curând tu și cu mine vom avea multe lucruri în comun, căci și eu sunt însărcinat să furnizez informații armatei, numai că rolul meu este puțin diferit de al tău. De fapt, eu va trebui, cu ajutorul darurilor, să ademenesc populațiile al căror teritoriu îl vom străbate, pentru a le face să ne devină aliați și, dacă se poate, să ne furnizeze niște regimente care să lupte împotriva romanilor.

— Salut ție, Hannon! Eu sunt Setni, egipteanul, fericit că te am alături și mai ales că nu am această însărcinare, căci ea cere o lucrare ce pretinde abilitate și diplomație...

— Este motivul pentru care, înainte de a pleca, voi oferi un sacrificiu lui Tanit. Vrei să te alături ofrandei mele?

— Desigur... Este foarte mișcător din partea ta că mi-o propui: voi avea mare nevoie de bunăvoința tuturor divinități lor, chiar dacă Tanit nu aparține panteonului egiptean.

Amândoi se întoarseră până la ziduri și traversară o parte a taberei, tăifăsuind despre țările lor, despre feluritele neamuri din armată, pe măsură ce dădeau cu ochii de ele.

Ligurienii se învecinau cu lusitanii și balearii meșteri ai praștiei; erau chiar și câțiva transfugi romani; acești captivi își

salvaseră viața trădându-și patria, care-i plătea foarte prost. Cantabrii, carienii și arcașii din Capadochia purtau căști împodobite cu pene și aveau corpul acoperit cu picturi multicolore. Setni se bucura că nu trece singur pe lângă această hoardă bună de spânzurat, vorbind nenumărate dialecte, din care nu înțelegea o vorbă!

Astfel ajunseră la intrarea unui mic templu, în care pătrunseră.

Înăuntru era frig și aproape întuneric.

Jur-împrejurul pereților se întindea un basorelief plin de viață: reptile alergând pe labe scurte, tauri zburători cu aripi uriașe, crocodili devorându-și prada, elefanți defilând pe car ca niște bolizi.

Deodată douăsprezece globuri de cristal se aprinseră într-o strălucire azurie în jurul unui car lucrat în aur și fildeș, tras de un atelaj de tigri cu ochi de jar.

O zeiță de alabastru îi fixa pe vizitatori cu ochii ei de acvamarin. O mantie în curcubeu îi cădea pe umeri, iar picioarele i se odihneau pe un covor de pene.

Hannon se apropie de un trepied și suflă în tămâie, ca s-o reaprindă, vântură ușor înainte și înapoi în fumul aromat un colier de perle fine, după care îi întinse lui Setni două brățări din cristal de rocă, făcându-i semn să-l imite. O dată ofrandele purificate, el se prosternă cu brațele în cruce la picioarele statuii, psalmodiind o rugăciune:

— Astru al cerului, zeiță castă și fecundă, o, tu care conduci destinele bieților oameni, ai milă de ființa noastră slabă, primește aceste modeste ofrande și adu-ne înapoi întregi și sănătoși la căminele noastre!

Setni luă aceeași poziție, dar continuă să privească statuia. Avu impresia că mantia fâlfâie, ca și cum Tanit ar fi privit cu bunăvoință darurile oferite. Atunci un vânt dinspre nord începu să sufle, făcând să fluture curcubeul, în timp ce animalele de pe pereți prindeau viață, ca niște holograme.

Hannon se agăță de dalele de agat, apoi fenomenul încetă tot atât de brusc pe cât începuse, iar cele douăsprezece globuri se stinseră.

Cartaginezul plecă de-a-ndărătelea, urmat de prietenul său egiptean, ce părea foarte interesat de cele văzute. Într-adevăr, aceste înfăptuiri păreau să depășească posibilitățile timpului. Ar

fi fost oare cu putință ca preoții lui Tanit să fie niște transfugi temporali?

— Ce spui? întrebă Hannon când ieșiră iar în lumina soarelui. Tanit primește să ne ocrotească!

— Desigur, și nemărginită este puterea ei! O să ajung s-o reneg pe Isis…

— Oh! ar trebui să iei parte la sacrificiile oferite lui Molk, divinul nostru Baal Hammon! Aici avem doar temple mici; dacă ai putea să iei parte la o ceremonie solemnă în cele din Cartagina, cred că ai renunța de îndată la zeii tăi.

— Dar noi vom fi lipsiți de asemenea procesiuni în cursul acestei expediții? se îngrijoră egipteanul, pe când se îndreptau către țarcurile cavaleriei.

— Văd că ești un bărbat credincios și te felicit pentru aceasta i Nu-ți fie teamă, preoții ne însoțesc. Hannibal a prevăzut chiar să ia cu sine o enormă efigie a lui Molk; ea ne va urma câtă vreme vom reuși s-o trecem prin defileuri, apoi va fi lăsată acolo și în jurul ei va fi ridicat un templu, astfel încât campania noastră să se desfășoare sub cele mai bune auspicii.

Setni dădu din cap în semn de înțelegere. Acum amândoi își regăsiră oamenii; își încălecară caii și se îndreptară spre colinele care mărgineau marea.

Trimisul Creierelor Mari era grăbit să-i cunoască pe slujitorii lui Baal, dar trebuia să aibă răbdare, cu atât mai mult cu cât, până în prezent, nu văzuse niciun copil în afară de cei care se jucau pe străduțele din Sagunto.

Styros și Dunorix se ațineau plini de respect în urma celor doi comandanți, alături de scutierii lui Hannon, Setni. Însă, îngrijorat că n-o vede pe Maicha, se întorcea mereu, având astfel ocazia să asiste la un spectacol uimitor: armata întreagă se urnise. În frunte, pedestrașii făceau dalele drumului să răsune sub coturnii lor. Unii purtau armuri superbe, alții, mai numeroși, se oțeliseră în timpul campaniei contra iberilor; zalele lor rupte, armurile deformate, bronzul de pe fețele lor indicau că este vorba de o elită a veteranilor.

Mulțimea carelor cu bagaje venea după ei.

Câțiva bolnavi pe samare cu spetează se clătinau în pasul dromaderilor. Mâncăii se cocoșau sub greutatea ciozvârtelor de carne, a copturilor, băutorii mergeau în zig-zag, cu burdufurile lor pe jumătate pline, dar majoritatea își duceau bagajele pe

catâri.
Era gloata mercenarilor.
Cartaginezii, care urmau, aveau o ținută mult mai mândră, mergând cu pas elastic, ținând pe umăr prăjina cu cârlig de fier și scutul, iar cuirasele lor luceau la soare.
Urmau balearii și arcașii cu tolbele pline de săgeți; sacii de piele erau doldora de pietre rotunde și crestate, gata de prins în coarda praștiei.
În sfârșit, la urmă de tot, pentru a evita să fie speriați de vreun netot, veneau elefanții, cu pasul greu, mase cenușii părând invulnerabile; cornacii lor îi conduceau cu lovituri ușoare de ankus. Fiecare dintre ei își consacrase viața nobilului pachiderm.
Această nesfârșită coloană șerpuia dinspre Sagunto, de parcă orașul s-ar fi golit de întreaga suflare. Formația în șir era inevitabilă, căci nu exista decât un singur drum de coastă. Mai departe, pe teritoriul inamic, Hannibal, urma să-și împartă armatele în, mai multe coloane. Ele nu aveau astfel să riște a fi tăiate în mulțime de crâmpeie, pe care cavaleria să le poată lesne hărțui.
În sfârșit, egipteanul zări pe versantul unei coline nu cavaler lansat în galop, călărind un armăsar alb; inima lui începu să bată cu putere. Curând, frumoasa Maicha, de nerecunoscut în deghizarea ei, veni să i se alăture, salutându-l cu mâna la piept.
Sălbatica iberă avea un echipament potrivit. Un scut rotund din plăci aurii, o spadă scurtă, un pumnal și o armură care-i ascundea cu totul formale feminine, dar și o cască prevăzută cu apărătoare de nas, ca un hoplit, mascându-i cu totul trăsăturile.
Setni îi surâse și, cu un gest, îi făcu semn să se alăture scutierilor săi, care se mirară întrucâtva că aveau parte de un nou coleg. Styros încercă de îndată să pornească o discuție, însă răspunsul în dialectul iber îl descumpăni și, în ciuda tuturor eforturilor sale și ale lui Dunorix, nu-și putu satisface curiozitatea.
Cavalerii aveau noroc: plasați în avangardă, ei nu erau siliți să inhaleze pulberea albă ridicată de pedestrime. Desigur, în căldura după-amiezii, trebuiau să prevadă numeroase popasuri pentru potolirea setei drumeților.
Pentru Setni și însoțitorii săi, această etapă avea să fie lipsită de griji. Marea lor aventură începea mai departe…

CAPITOLUL III

Trupele venite de la Cartagina traversară Etovissa şi, urmând ţărmul, trecură Ebrul.

Acum armata punică înainta pe trei coloane şi se înşira până în zare. Fără această precauţie, avangarda şi ariergarda ei ar fi constituit prăzi ispititoare.

De asemenea, folosind un singur pod, traversarea fluviilor ar fi durat foarte mult, căci efectivul trupelor cuprindea nouăzeci de mii de infanterişti şi douăsprezece mii de cavalerişti.

Chiar şi astfel, trecerea cursurilor de apă a părut interminabilă.

În această vreme, călăreţii se antrenau sub conducerea lui Maharbal. Între timp, Setni efectuase numeroase plimbări pe câmpii, însoţit de frumoasa iberă.

Când se depărtau de armată, Maicha îşi părăsea îmbrăcămintea bărbătească, iar cei doi amanţi petreceau ore lungi înlănţuiţi în pădurile de stejari de plută, feriţi de privirile indiscrete.

Era o viaţă încântătoare, iar lacteanul nu se mai gândea la misiunea lui…

Să ne mai întrebăm dacă Dunorix şi Styros nu petreceau şi ei de minune?

În vreme ce primul străbătea şesul pentru a-şi cerceta laţurile, al doilea se amesteca printre sclavii lui Hannibal, bând cu ei cupe mari de vin şi obţinând informaţii, pe care apoi le raporta stăpânului său.

Într-o seară, la cină, pe când Setni se delecta cu nu iepure, alături de Maicha, grecul cel iscusit le relată o poveste uimitoare.

— Circulă o istorioară ciudată în legătură cu Hannibal, spuse omul turnând vin în cupa stăpânului său. Ţi-ar plăcea s-o auzi?

— Desigur, iar dacă merită osteneala vei căpăta două monede de argint… Pe care le vei împărţi cu Dunorix, căci vânatul său a fost-o încântare!

— Vei fi mulţumit, stăpâne! Ei bine, după cum se spune, Barca[16], a avut un vis: un tânăr frumos ca o divinitate i s-a ivit dinainte, l-a privit zâmbind şi i-a spus că Baal îl trimite pentru a

---

[16] Barca = celebră familie cartagineză, căreia îi aparţinea şi Hannibal.

călăuzi marșul armatei. Hannibal ar trebui deci să-l urmeze fără a pune întrebări și fără să-l scape din ochi; astfel, acesta l-ar duce până la Roma. Cartaginezul, puțin speriat, ascultă și-și urmă ghidul fără să întoarcă privirea. Totuși, după o vreme, pe când munți, fluvii și câmpii defilau cu o viteză amețitoare prin fața lui, Hannibal se întrebă ce anume putea fi ceea ce-i era oprit să vadă. Aruncând o privire îndărăt, zări un șarpe monstruos care înainta cu mare iuțeală, răsturnând în trecere arbori și stânci. Un tunet asurzitor bubui în acel moment, trădând mânia divinității, și o furtună înspăimântătoare se dezlănțui. De cum elementele se potoliră, cartaginezul privi împrejur și observă un oraș imens cocoțat pe șapte coline; deodată zidurile se prăbușiră, iar Hannibal se regăsi în cortul său. Dinainte-i se afla călăuza lui, cu același surâs misterios. Conducătorul nostru îl rugă să-i tălmăcească înțelesul acestor minuni, iar trimisul zeilor îi spuse: „Ai văzut devastarea Italiei. Urmează-ți mersul înainte, fără să pui întrebări, și ascultă-ți destinul”. Rostind aceste cuvinte dispăru... Generalul nostru, încântat de această viziune, nu se mai îndoiește de izbânda întreprinderii sale... O astfel de poveste nu merită două monede de argint?

— Vei avea patru dacă Dunorix întărește zisele tale.

— Spune adevărul, stăpâne, îl asigură galul cu vocea lui profundă. În tabără toată lumea vorbește despre aceasta. Hannibal însuși a povestit-o comandanților.

— Atunci ți-ai câștigat recompensa! exclamă lacteanul zvârlind monedele* purtând efigia lui Tanit. Dar, spune-mi, Barca are în mod obișnuit astfel de vise?

— Nu, după câte știu eu, interveni Maicha.

— N-am auzit niciodată vorbindu-se despre aceasta, îl asigură scutierul.

Setni se ridică, făcând câțiva pași cu mâinile la spate și meditând asupra celor ce auzise.

„Dacă această poveste corespunde realității, ea pică tocmai la vreme și seamănă în chip straniu cu ceea ce un compatriot al meu ar fi putut urzi cu un onirosugestor... Astfel, visul întărește hotărârea trupelor și a generalului lor, încredințându-l că zeii sunt cu ei și că acțiunea lor va fi încununată de succes. Obiectivul acestei campanii este chiar distrugerea Romei... Dar, în realitate, Hannibal n-a visat niciodată asemenea lucruri. Oare

să-i fi luat locul un lactean?”

— Iată-te foarte gânditor, seniorul meu, interveni Maicha venind lângă el. Ți-au displăcut cuvintele acestui grec? Totuși, este o prevestire fericită asupra viitorului! Crede-mă, generalul nostru nu este omul care să spună povești numai ca să fie pe placul trupei sale. Dacă a vorbit astfel, înseamnă că a avut într-adevăr această viziune profetică.

— „Tocmai aceasta mă deranjează!” – își zise lacteanul, urmând apoi cu voce tare:

— Nu pun la îndoială adevărul acestor spuse. Dar ele mă readuc la trista realitate: suntem în război și zilele de fericire se vor sfârși curând! Să mergem la culcare: mâine armata își continuă înaintarea.

Maicha îl privi cu imenșii săi ochi negri, ca pentru a-i descifra gândurile, apoi se înclină cu mâna pe inimă și murmură:

— Noapte bună, seniorul meu! Fie ca visele tale să fie la fel de profetice ca și ale lui Barca.

Se retraseră în cortul lor, dar Setni se chinui mult până să adoarmă. Prezența transfugilor temporali se confirma. Acum existența lor era sigură; dar cum va izbuti să-i demaște? Și apoi prezența într-atât de apropiată a fetei acesteia fermecătoare constituia un adevărat chin al lui Tantal! Totuși, nici vorbă să se ducă lângă ea, deoarece, dacă scutierii ar fi descoperit că era femeie, fără îndoială, ar fi denunțat-o lui Hannibal, care ar fi trimis-o la Sagunto. Styros era, indiscutabil, cel mai de temut, căci fidelitatea față de stăpânul său n-ar fi putut să reziste în fața tentației câtorva monede sunătoare și având greutatea legală!

În cele din urmă, căzu într-un somn agitat și, când Dunorix veni să-l trezească era foarte somnoros și se afla într-o dispoziție cât se poate de proastă.

De-a lungul săptămânilor care urmară, armata își continuă marșul, dedându-se la câteva demonstrații de forță față de iberi. De câteva ori a fost angajată și cavaleria, iar Setni luă astfel parte la prima sa luptă împotriva ilergeților. Aceștia nu aveau decât un armament jalnic, neputând ține piept năvalnicilor numizi. Setni ucise cu mâna lui doi luptători, unuia crăpându-i capul, celuilalt retezându-i brațul. Cât despre Maichos, el își dovedi priceperea înfigând o săgeată lungă în pântecele unui comandant care ataca în fruntea trupelor sale.

Mai avură loc și alte câteva ciocniri cu barguzienii și auzetanii, la poalele Pirineilor. Hannibal, strateg prudent, lasă pe loc zece mii de pedestrași, precum și o mie de cavaleriști sub comanda lui Hannon, pentru a ține sub control defileul. Precauție înțeleaptă: Setni știa că, mai târziu, ei vor trebui să lupte împotriva romanilor debarcați în Spania.

Trecerea lanțului muntos fu înfăptuită fără mare greutate prin pasul Perthus, în apropierea fortăreței Belgarde, pe care cartaginezii o cuceriră.

Au fost puține pierderi, chiar și din rândul elefanților. Totuși armata avu de suferit ca urmare a dezertării unei populații ibere, carpetanii. Într-adevăr, unul dintre ei fiind sfâșiat sub ochii lor de un urs gigantic, preoții lor au văzut în aceasta un semn rău și au hotărât ca tribul să nu meargă mai departe. Hannibal i-ar fi putut reține cu forța, dar nu întreprinse nimic, deoarece astfel de oameni ar fi fost proști luptători. El preferă să pară un bun jucător, dând ordin acestui trib să se întoarcă în Spania. În felul acesta, lăsa impresia că-i concediază cu bună știință.

Era primul incident de la plecarea din Cartagina. Generalul nu deveni bănuitor; intenția lui nu era defel să-i zdrobească pe romani prin număr, ci să-i învingă datorită calității luptătorilor săi.

Cum dorea să evite slăbirea oștirii sale prin ciocniri neîncetate, el trimise înaintea trupelor emisari siguri, pentru a câștiga încrederea galilor, al căror teritoriu trebuia să-l străbată. Niște cavaleri cartaginezi au primit această însărcinare; ei trebuiau să precizeze față de interlocutori că obiectivul lor era Italia și că locuitorii ținuturilor traversate de Hannibal nu aveau a se teme de nimic.

Dar se răspândi zvonul că spaniolii au fost supuși cu forța, astfel că mai multe populații, temându-se că vor fi înrobite, hotărâră să se opună trecerii armatei și se adunară la Ruscino.

Era nevoie de diplomație, iar Barca nu ducea nicidecum lipsă de ea. De cum fu înștiințat de această concentrare de forțe, el hotărî să trimită alți parlamentari pentru a-i pofti pe micii suverani locali să vină să-l întâlnească în apropiere de Illiberis. Grație darurilor bogate, ambasadorii punici știură să fie convingători: galii primiră să-l viziteze pe generalul cartaginez; cuceriți de promisiunile sale și de noile daruri, ei acceptară să

lase armata să treacă pe pământul lor, pe lângă zidurile orașului Ruscino. Astfel, obținură un mic avantaj, căci trupele lor n-ar fi putut rezista multă vreme în fața năvălitorilor. Dinspre partea Sa, Hannibal era satisfăcut renunțând la câteva mărunțișuri care ar fi putut fi jefuite de la iberi, evitase una din acele ciocniri de care se ferea.

Cele trei coloane au putut apoi să-și reia drumul de-a lungul litoralului, îndreptându-se către Ron, fără a întâlni cea mai mică opoziție.

Această veritabilă excursie militară îi lăsă lui Setni vreme să admire priveliștea. Ca totdeauna când se găsea pe o planetă primitivă, el se minuna de vastele spații libere, de numărul păsărilor, de animalele sălbatice. Mlaștinile, plajele nisipoase, întinse cât vedea cu ochii, chemau la preumblare. Astfel, în tovărășia Maichei, lacteanul se ducea deseori la vânătoare, doborând rațele după ce le momea cu fluierul, admirând flamingii roz, minunându-se de știucile pe care Maicha le pescuia cu o mână expertă. Nimeni nu le dădea vreo atenție, în afara celor doi scutieri, care știau să fie discreți, iar cuplul ducea o viață idilică.

Oricum, nu de-a lungul acestui țărm pustiu își făceau traficul pirații veniți din viitor. Pentru a-i da pe față, trebuia să aștepte împrejurări mai favorabile, precum aglomerația unui oraș, de pildă. Și în plus, o expediție unică n-ar fi putut să explice acest aport constant de ființe omenești: afacerea va fi debutat astfel, dar ea avea fără îndoială alte prelungiri.

În fiecare seară cuplul se întorcea în tabără, unde cavalerii își ridicau corturile pentru noapte.

Setni nu avea deci niciun fel de contact cu alți soldați. Dunorix se ocupa de disciplina micii trupe, a cărei ținută se dovedea exemplară, în vreme ce Styros își făcea de lucru în altă direcție, toate mai mult sau mai puțin suspecte, dar, cum avea destulă îndemânare pentru a nu se lăsa prins asupra faptului, Setni închidea ochii.

Totul merse bine până la Nemausus, orașul Nâmes din epoca modernă.

Aici începură neplăcerile: un grosolan cavaler iber, pe nume Barcino, se interesa îndeaproape de băieții tineri din tabără, slăbiciune frecventă în rândurile soldățimii, căci femeile, în afara câtorva duzini de prostituate tuciurii, se răreau. Barcino era

interesat de obrajii mătăsoși, de chipurile imberbe, astfel încât, când o zări pe Maicha, fu de îndată sedus și-și jură să-i câștige favorurile.

În această lună iunie, căldura era apăsătoare și, seara, soldații căutau răcoarea, plimbându-se de-a lungul râului. Barcino urmări de departe perechea noastră, supraveghind-o cu un ochi gelos, așa cum un ghepard pitulat în stuf își pândește prada, așteptând momentul ospățului.

Iberul purta peste tunica lui scurtă o vestă de piele blindată de plăci de metal; privirea lui obraznică încerca să străbată înserarea, nădăjduind că acela de care se îndrăgostise și căruia îi admira mersul plin de grație va sfârși prin a-și scoate casca.

În depărtare se auzeau cântările getulilor, care băteau ritmul în tamburinele lor. Fumul albăstrui al focurilor din lemn de măslin se răspândea leneș de-a lungul malurilor.

Lusitanii și balearii cântau coruri aspre, în timp ce Setni și Maicha, mână în mână, lipiți unul de altul, înaintau încet, privind cercurile făcute de păianjenii de apă ori salturile pietroșeilor încercând să scape de vreo știucă.

Barcino, pe jumătate aplecat, urmărea perechea în tăcere, încruntat, cu mâna încleștată pe mânerul pumnalului.

Cuplul se opri lângă o îmbulzeală: un îmblânzitor vrăjea un șarpe cu sunetul pițigăiat al unui fluier, iar privitorii se distrau văzând că reptila unduiește în tact. Fără a încerca să muște brațul getulului.

Mai departe, un barcusian pregătea pe tăciuni câteva frigărui de carne asezonată cu cimbrișor și dafin; aromele delicioase făceau să tresară nările lui Barcino precum cele ale unei fiare.

Maicha părea și ca ispitită de aromă, căci murmură câteva cuvinte la urechea însoțitorului ei, care se îndreptă spre negustor.

Barcino profită de ocazie; din două salturi, el i-o luă înainte lacteanului și-i suflă de sub nas îmbietoare marfă, aruncându-i bucătarului câteva monede, apoi, în vreme ce Setni aștepta ca alte porții să se frigă cum trebuie, se îndreptă către obiectul pasiunii sale.

Îmblânzitorul își încheiase numărul: acum ofidianul își reluase locul în coșul său. Stăpânul lui făcea chetă cu un mic taler de lemn; Maicha îi dădu câteva monede. În momentul acesta, spaniolul apăru cu frigăruile, pe care i le întinse strigând cu voce

gravă:

— Prietene adorate primește darul acesta prea neînsemnat din partea sclavului tău.

Pe moment, Maicha crezu că este vorba de Setni și luă o frigăruie, apoi își întoarse imenșii ochi negri către interlocutor și-și dădu seama de greșeală.

— Dar cine ești? Nu te cunosc! protestă ea vrând să înapoieze darul.

— Barcino, comandant iber, care nu jinduiește decât să te servească, o, lumina ochilor mei! Tu, care-l întreci pe Adonis în grație și frumusețe.

Încremenită, prințesa crezu o clipă că admiratorul i-a ghicit sexul și nu știu ce să răspundă; cuvintele care urmară o îngrijorară și mai mult…

— Părăsește-l pe mojicul care-ți slujește de însoțitor și vino în tabăra mea, o, încântătoare gazelă! Voi ști să-ți onorez farmecele mai bine ca el și să-ți procur voluptățile supreme. Vorbește, spune-mi ce dorești și-ți voi aduce…

— Dar… Greșești, prietene! bâlbâi tânăra iberă. Nu sunt femeie, ci bărbat!

— Ei, pe Baal, o știu foarte bine, frumosule cavaler! Drept cine mă iei? Nu pot să sufăr femeiuștile și n-am atins vreuna de ani întregi. Ele sunt buzate, au fesele groase și nu se gândesc decât să facă plozi!

De astă dată Maicha își dădu seama de gafa interlocutorului său și-i întinse frigăruia zâmbind:

— Greșești, prietene. Nu mă număr printre adepții dragostei denaturate, făcute cu oricine! Depărtează-te!

Și, cum spaniolul nu-și lua înapoi darul, ea îl lăsă să cadă în pulbere, cu un gest disprețuitor.

Între timp, lacteanul i se alătură, foarte mulțumit, ținând câte o frigăruie în fiecare mână.

— Uite ce aromă! exclamă el. Gustă ardeiul iute, ceapa! Carnea aceasta care miroase atât de bine!

Apoi îl observă pe intrus și se opri, contemplând cu un ochi neîncrezător sexul masiv ce țâșnea din tunica scurtă a exhibiționistului, care socotea că prin etalarea farmecelor sale o poate seduce pe Maicha.

— Tu… îl cunoști pe individ? mârâi el:

— Nu mai mult ca tine. Mă dezgustă! Vino!

Luându-l de braț pe Setni, îl trase după ea, mergând repede, în vreme ce Barcino rămase pe loc, descumpănit. Aceasta nu-i împiedică pe cei doi îndrăgostiți să se delecteze cu carnea dulce de miel, dar trebuiră să-și scurteze plimbarea și să se întoarcă în cort.

Acolo Styros le aduse la cunoștință veștile destul de îngrijorătoare pe care le culesese, ca întotdeauna, din anturajul generalului.

— După datele furnizate de unul dintre compatrioții mei care a fugit de la Massilia, la urechile romanilor a ajuns vestea că armata noastră a trecut Ebrul și se îndreaptă spre teritoriile galilor.

— Cine i-a înștiințat oare? se miră Maicha.

— Ambasadorii întorși la Massilia. Luând cu el o legiune, Publius Cornelius a părăsit Roma la bordul a șaizeci de vase lungi. Urmând țărmul, a debarcat la Massilia. Întărit cu cavaleri gali, el a hotărât să facă tabără la gurile Pionului. Închipuindu-și că armata noastră se găsește încă foarte departe, și iată că a aflat de prezența noastră.

— Urâtă surpriză, căci oamenii aceștia nici nu-și vor fi revenit după călătoria pe apă! preciză Dunorix care suferea de rău de mare.

— Sigur că da! Iar situația este și mai critică, deoarece, dincolo de Alpi, boienii, luând cunoștință de sosirea lui Hannibal, s-au răsculat! Ei i-au alungat pe triumvirii de la Piacenza și l-au învestit pe Mutina. Pretorul Luxius Malius, venit cu întăriri, a fost bătut măr de către gali și a pierdut șase sute de oameni.

— Care va fi reacția generalului nostru? întrebă Setni.

— Are două posibilități! exclamă Maicha. Să-l atace pe Publius Cornelius și să-l învingă, înainte ca trupele sale să-și piardă ritmul. Din acel moment, drumul de coastă îi va fi deschis. Este cel mai lesnicios, dar el poate fi tăiat oricând printr-o debarcare inamică. A doua posibilitate constă în trecerea Alpilor, pentru a-i întâlni pe galii răsculați. Această traversare cu elefanții ar fi anevoioasă din cale afară…

— Să așteptăm, declară Setni. Vom pătrunde pe teritoriul puternicei națiuni volce, care controlează cele două maluri ale Ronului. Totul va atârna de purtarea ei.

— De această dată, se bucură Maicha, s-a sfârșit cu acest marș liniștit: sau mă înșel, sau cavaleria va trebui să intervină

curând.

— Să sperăm că ea va fi la înălțime! suspină Setni. În așteptare, propun să mergem la culcare.

Noaptea fu liniștită. A doua zi în zori, trompetele treziră tabăra: Hannibal pornea spre Roquemaure, pentru a trece Ronul.

După metoda verificată, ambasadorii încărcați cu daruri câștigaseră prietenia riveranilor. Din contra, volcii ezitau: ei nădăjduiau să se fortifice de partea cealaltă a fluviului și să-i împiedice pe cartaginezi să-l traverseze. Trimișii romani îi asiguraseră că Publius Cornelius le va trimite foarte curând întăriri în trupe de cavalerie.

Hannibal nu șovăi o clipă: de cum fu atins fluviul, el reuni un considerabil număr de bărci și plute. Galii înșiși îi dădură ajutor, scobind trunchiuri de copac pentru a întocmi ambarcațiuni rudimentare.

Totodată el îi porunci lui Hannon, care li se alăturase, să trimită în amonte un însemnat detașament de cavalerie și să-l pună să treacă Ronul, pentru a stabili un prim cap de pod. În felul acesta, volcii de pe celălalt mal puteau fi atacați din spate. Galii-călăuze îl informaseră că în dreptul unei insulițe situate în mijlocul curentului există un fel de vad.

Setni fusese desemnat să însoțească detașamentul, dar el simulă că făcuse o entorsă. Maicha, care fremăta de nerăbdare, îl înlocui; Dunorix fu însărcinat să vegheze în mod special asupra ei. De fapt, lacteanul ținea cu orice preț să asiste la traversarea fluviului de către elefanți, un veritabil tur de forță cu mijloacele timpului, convingându-se astfel că nu era utilizată niciun fel de tehnologie a viitorului.

Șchiopătând, ei urmări toate pregătirile.

Catarginezii își luară asupra lor această sarcină și, cum lemn se găsea din belșug, putură să construiască rapid o adevărată flotilă.

Hannon se sluji de o metodă spaniolă pentru a-și trece trupele peste apă: el adusese un mare număr de burdufuri, care asigurau plutirea soldaților înarmați. În locurile în care nu puteau atinge fundul fluviului, caii înotau. Astfel, încă de a doua zi, comandantul cavaleriei a fost în măsură să aprindă focul pe malul celălalt, vestindu-și superiorul că stabilise capul de pod.

În zorii zilei, atunci când valurile de ceață stânjeneau

vizibilitatea, infanteria își puse la apă, în aval, micile ambarcații. În același timp, niște bărci trainice au fost lansate în amonte. Ele duceau grosul cavaleriei: caii înotau pe lângă borduri, legați prin curele.

Convoiul tăie astfel curentul, protejând luntrile fragile din aval.

Volcii nu reacționară câtă vreme trupele nu-și executară jumătate din traversare. Apoi, însă ei își părăsiră taberele și începură să scoată răcnete războinice, lovindu-și scuturile și așteptând ca noii veniți să ajungă în bătaia săgeților.

Totuși, priveliștea mulțimii acesteia care mișuna pe ape i-a speriat întrucâtva, și numai șefii lor, care-i îmboldeau, îi determinau să-și păstreze pozițiile.

La un moment dat, un tumult asurzitor izbucni îndărătul lor: căzându-le în spate, Hannon tocmai le ocupase tabăra!

O clipă, comandanții încercară să-și regrupeze trupele pentru a lupta pe două fronturi, dar acestea cedară iute în fața evidenței. Pietrele praștiilor baleare făceau ravagii în rândurile lor, iar săbiile cavalerilor le decimau.

Ei adoptară atunci singura soluție rațională: în lungul fluviului rămăsese o trecere. Se prăvăliră asupra ei și fugiră cât îi țineau picioarele.

Setni cunoștea tactica iscusită a lui Hannibal, astfel încât nu se arătă surprins de izbândă. Dimpotrivă, de cum grosul trupelor trecu Honul, iar infanteriștii începură să întocmească tabăra pe celălalt mal, el se instală comod pe un buștean și, făcându-se că pescuiește, ținându-și cele două cârje ale sale la îndemână, privi cu interes cum cornacii își apropiau elefanții și stăteau de vorbă cu căpitanii cartaginezi.

Vechile texte ale lui Titus Livius și ale lui Polybius ofereau versiuni diferite despre această faimoasă traversare, iar Seini era curios să vadă cum se petrecuseră lucrurile în realitate.

În cursul numeroaselor sale călătorii, trimisul Creierelor Mari întâlnise tot felul de animale, dar aceste pachiderme îi trezeau respectul.

Soldații se temeau de ele, dar lacteanul avusese ocazia să le aprecieze temperamentul pașnic. Pentru a-i împovăra, cornacii pesemne că-i făceau să înnebunească de durere lovindu-i lângă urechi cu ankusurile lor ascuțite. Ba chiar, uneori, înaintea luptei, ei le amestecau în furaj anumite ierburi al căror secret îl

dețineau.

În felul acesta, animalele liniștite deveneau fără voia lor mașini de război demne de temut, năpustindu-se peste pozițiile inamice, ridicându-i în aer pe nefericiții care se nimereau în drum și zvârlindu-i de pământ sau luându-i în ascuțișul colților lor întăriți cu pinteni de bronz. Odată, Setni asistase la un astfel de asalt și se întorsese plin de considerație pentru aceste animale maiestuoase, care se speriau totuși de orice nimic: un șomoiog explodând în foc, un câine lătrând lângă labele lor, și care scoteau mugete jalnice când o așchie li se înfigea între degetele cornoase.

De altfel, cornacii se purtau foarte atent cu ei, îngrijindu-i, curățindu-le de paraziți pielea groasă, apărându-le ochii de muște, îmbăindu-i regulat, periindu-i cu dragoste.

Dar acești mari timizi nu sufereau să alunece, ținându-se mereu cu prudență în preajma conducătorului lor, astfel că lacteanul se întreba cum se vor comporta când vor trebui să treacă Ronul.

Cornacii cu trupurile lucioase de ulei de scorțișoară sfârșiseră discuțiile și lacteanul văzu niște atelaje de cai trăgând în lungul fluviului o plută enormă, lungă de două sute de picioare și largă de cincizeci; pluta a fost bine fixată de mal cu funii solide. Suprafața acestei platforme a fost acoperită cu brazde de iarbă, astfel încât să imite pământul; o a doua ambarcație a fost plasată de-a lungul primei, spre larg.

Atunci cornacii făcură să avanseze câteva femele și un grup de masculi, care-i ascultară fără nicio dificultate câtă vreme se aflară pe prima platformă, mai stabilă. Dimpotrivă, de cum au fost împinși pe a doua, ei înregistrară balansul neliniștitor și începură să mugească.

Dar funiile care legau plutele fuseseră tăiate și elefanții se găseau acum în mijlocul curentului, trași de cabluri, în timp ce ambarcațiile ușoare ghidau pontoanele; curând, ajunseră fără primejdie la debarcaderul instalat pe malul opus.

Această manevră a fost repetată de mai multe ori, fără nicio problemă; numai în cursul ultimului transport, pachidermelor, strânse unele lângă altele la mijlocul plutei, li se făcu frică și vrură să sară peste bord. Atunci ele au fost zvârlite în fluviu, în vreme ce conducătorii lor se depărtau în grabă pentru a nu fi striviți între masele lor și lemnul plutei. Totuși, niciun animal nu

se înecă; cu trompele ridicate ca niște șerpi mari, ei înotară greoi până la malul celălalt, pentru a-și regăsi tovarășii; unora le-a fost greu să urce țărmul în pantă, dar au fost ajutați cu funii și curând toți treizeci și șapte se aflau pe uscat.

Lacteanul putu astfel să se convingă cu ochii lui că nicio tehnologie a viitorului nu fusese utilizată: dacă armata era însoțită de oameni din vremea lui, ei nu se demascaseră.

Setni prinsese patru pești, pe care-i luă cu el pentru cină; traversă la rându-i Ronul cu calul său, folosind unul din bacurile care făceau regulat legătura între maluri.

Abia puse piciorul pe celălalt țărm, că Maicha și cei doi scutieri se repeziră la el.

— Unde ai fost, stăpâne? strigă ea. Ne-am făcut griji pentru tine: ai dispărut de dimineață fără să ne spui!

— Oh, nu mi s-a întâmplat nimic rău: pur și simplu am privit cum sunt duși elefanții peste apă. M-am odihnit puțin pescuind. (Spunând aceasta, își arătă bibanii.) Raidul vostru s-a încheiat cu bine?

— Da, au fugit ca niște iepuri! Dar promite-mi că nu mă vei mai părăsi astfel: Barcino continuă să mă sâcâie cu insistențele lui. Este gelos pe tine și ar putea lesne să-ți întindă o cursă.

— N-am de ce să mă tem, o asigură Setni, dar dacă din vina mea ți s-ar întâmpla ceva n-aș putea să mi-o iert!

— Bah! murmură ea. În caz de primejdie, aș putea oricând să-l chem pe fratele meu.

Se depărtară de fluviu. Legiuni de sclavi și de prizonieri se agitau să încropească o tabără întărită, în care trupele să se poată odihni. Câteva corturi erau întinse. Totul avea să fie gata până la căderea nopții.

Atunci răsunară semnalele care chemau cavaleria. Comandanții escadroanelor se îndepărtară către un dâmb pe care se afla Hannibal.

Era pentru a doua oară că Setni îl vedea pe generalul cartaginez din apropiere, și se văzu nevoit să recunoască faptul că era impunător.

Ținuta lui nu era diferită de a celorlalți ofițeri ai armatei, în afară poate de strălucirea căștii sale, a armelor și de frumusețea cailor. Trăsăturile lui păreau mai mature. Ochii lui pătrunzători, privind în depărtare aidoma celor ai unui marinar, oglindeau gândirea lui orientată în întregime către pregătirea unor

operațiuni viitoare. Câteva fire albe apăruseră în părul său brun și în barba cârlionțată, tunsă cu grijă; riduri adânci îi brăzdau fruntea.

În legătură cu el se povesteau tot felul de lucruri: primind o educație aspră, învățase să asculte înainte de a comanda. Ofițerii și soldații îl adorau, fiecare având încredere în curajul său, în spiritul său de inițiativă. Temerar în luptă, el înfrunta împreună cu ei primejdiile, arșița sau frigul. Sobru și modest, dormea deseori în mijlocul trupei, înfășurat într-o mantie. Pentru el, într-o zi și noapte nu exista deosebire: nu-și permitea să se odihnească decât atunci când toate însărcinările lui erau duse la bun sfârșit.

În timpul bătăliilor era văzut mereu înaintând în frunte și retrăgându-se totdeauna ultimul; într-un cuvânt, nu cerea oamenilor săi nimic ce nu împlinea el însuși, ceea ce și explica imensa lui popularitate, devotamentul pe care-l inspira.

Când toți ofițerii se adunară, el strigă cu o voce puternică:

— Prieteni, am depășit o nouă stavilă: această traversare s-ar fi putut dovedi un dezastru dacă romanii ar fi ocupat celălalt mal. Din fericire, însă, nu s-a întâmplat nimic! Publius Cornelius Scipio, debarcat la Massilia, n-a îndrăznit să se arunce în fața trupelor noastre: el a rămas pitit ea un netrebnic în tabăra lui, așteptând ca muierușțile sale să-și revină după râul de mare.

Izbucniră hohote de râs. Iar generalul urmă:

— Înainte de a ne relua înaintarea către rodnicele câmpii transalpine, trebuie să aflu ce are de gând acest strateg lipsit de curaj. Cinci sute de călăreți numizi vor coborî deci fluviul către gurile lui, pentru a cunoaște numărul exact al adversarilor noștri și a înțelege intențiile lor. Este vorba despre o misiune de recunoaștere. Nu vă lăsați antrenați de forțe superioare ca număr, dar nu refuzați lupta dacă vă pare echilibrată. Comandanții unor escadroane vor lua parte la această operațiune. (Urmară numele comandanților.) Restul cavaleriei va cerceta drumul nostru către Aruntia, Mormas și Valencia, pentru a pregăti viitoarele noastre popasuri și a le oferi șefilor locali obișnuitele daruri, astfel încât aceștia să manifeste bunăvoință față de noi!

Hannibal salută cu brațul. O grandioasă ovație răsună, apoi soldații se împrăștiară fără grabă.

Escadronul lui Setni figura și el printre cele ce fuseseră

trimise în întâmpinarea romanilor, astfel că el se îndreaptă în grabă spre tabără, să vestească plecarea imediată.

Pentru prima dată în viața lui, lacteanul avea să înfrunte faimoasele trupe romane, despre care auzise vorbindu-se atâtea. Era extrem de curios.

CAPITOLUL IV

Când sosi în tabără, focurile fuseseră aprinse, iar rândașii bușumau caii. O aromă îmbietoare urca din cazanele în care bucătarii fierbeau masa de seară.

Flamurile pocneau în vânt deasupra corturilor, iar elefanții mugeau mâncându-și fânul.

Oamenii erau convinși că vor avea și ei parte de o binemeritată odihnă după efortul de a trece fluviul. Dintr-o dată, însă, trompetele răsunară și cu toții alergară bombănind în fața cortului conducătorului lor.

— Plecarea imediat! ordonă acesta. Provizii pentru zece zile. Armament complet. Nicio căruță. Ne îndreptăm spre sud, în întâmpinarea romanilor lui Publius Cornelius Scipio!

De această dată, figurile încruntate se destinseră: în sfârșit, aveau să lupte cu adevăratul inamic! Nu cu acești gali nestatornici, față de care nu simțeau niciun pic de ură, ci cu adversarul împotriva căruia Cartagina lupta de peste patruzeci și cinci de ani. Se auziră strigăte de mânie, apoi zgomotul sonor al săbiilor lovite de scuturi și fiecare cavaler se grăbi spre calul său.

Între timp, Maicha se apropie de Setni și-l întrebă cu jumătate de voce:

— Este oare prudent să pleci într-o asemenea cursă cu glezna scrântită?

— Oh, am legat-o, nu mă mai doare aproape deloc, nu-ți fie teamă!

Maicha nu mai insistă și curând regimentele porniră. Călăriră astfel o parte a nopții, dar comandantul, prudent, hotărî că era cazul să facă popas. La capătul a cinci ore de somn, trompetele sunară din nou și, după o masă frugală, trupa își reluă drumul.

Curând înaintașii dădură peste avangărzile romane, care se retraseră de îndată.

Scipio dorea și el să obțină date despre pozițiile adversarului său și trimisese înainte trei sute de cavaleri romani și gali,

porniți de la gurile Ronului, el venind în urmă cu infanteria.

Trei sute contra cinci sute. Victoria cartaginezilor părea sigură. Totuși, de la început, lupta se arătă extrem de grea.

Multă vreme, rezultatul a rămas nehotărât: de-o parte și de alta se înregistrau aproape tot atâția morți și răniți. Setni și însoțitorii săi făcură acte de bravură. De mai multe ori, ei îl observară pe Barcino, oare, plin de sânge, se bătea ca un leu.

Cele două părți făcuseră un marș lung până să ajungă pe câmpul de luptă, însă romanii avuseseră ocazia să se odihnească la Massalia, pe când numizii călăriseră aproape fără întrerupere de la Roquemaure.

În cuirasele lor de piele, cavalerii romani erau mai bine apărați decât numizii, iar spadele lor tăiau brațele, despicau capetele. Cu galii, protejați de pieptarele lor cu solzi de fier, partida era relativ egală. Dar o oboseală teribilă îi lovi curând pe cartaginezi, permițându-le adversarilor să câștige teren. Urmându-și portdrapelul din fruntea fiecărei cohorte, romanii pătrunseră în rândurile adverse; deodată, numizii fură cuprinși de panică și o luară la fugă.

Setni învățase la Kalapol ieșirea din hărțuială, astfel că se ferise să pătrundă prea adânc în rândurile inamice.

Maichos nu avusese, însă, această prevedere. Când cavalerii au fost cuprinși de panică, retrăgându-se din bătaia săgeților arcașilor călare, în timp ce lăncierii năvăleau cu sulița ațintită, fratele iubitei lacteanului se văzu izolat.

Încredințând-o pe Maicha lui Styros, Setni se repezi în ajutorul lui, urmat de Dunorix. Întrucât cuirasa și casca lor semănau oarecum cu cele ale auxiliarilor barbari, ei ajunseră până la grupul care-l încercuise pe curajosul iber.

Acesta, cu tot curajul său, părea gata să cedeze; deja brațele lui, șoldurile îi erau acoperite de răni adânci. În trei, existau puține șanse să respingă atâția dușmani. Din fericire, în bagajul său electronic Setni avea un aparat destul de discret ca să poată fi folosit în plină îmbulzeală. Făcându-se că-și îndreaptă spada către dușman, el orientă asupra lui un fascicol subțire anti-g. Cavalerii, eliberați o clipă de orice greutate, au fost pe dată azvârliți din șa.

Maichos nu încercă să deslușească motivul acestor bruște căderi: el dădu pinteni calului și fugi.

Setni socoti că era cazul să-l imite. Acum toți numizii fugeau,

cu romanii pe urmele lor. Flancat de Dunorix, lacteanul, încredințându-se iuțelii bidiviului său, porni în galop spre nord.

Din fericire, urmăritorii, temându-se să nu cadă într-o ambuscadă, nu insistară prea mult: ei făcură cale întoarsă și reveniră pe câmpul de luptă, ucigându-i pe răniți și jefuindu-i.

Crutară totuși doi prizonieri, care nu fuseseră prea rău afectați și-i duseră lui Scipio, pentru ca acesta să-i poată interoga.

Ambele tabere dăduseră mare obol de sânge: două sute de cartaginezi fuseseră uciși, în vreme ce, de cealaltă parte, o sută patruzeci de romani și barbari se sfârșiseră din viață. Această hecatombă prefigura duritatea luptelor viitoare.

Scipio a fost mirat să afle că armata inamică traversase Ronul cu elefanții, dar, grație acestei neașteptate victorii, trupele sale puteau acum să înfrunte familia Barca. El se limită să blocheze drumul dinspre coasta de sud, urmând fluviul fără să se grăbească.

La rândul său, Hanibal nu putea să tergiverseze. Desigur, s-ar fi simțit ispitit să joace totul pe o singură carte și să coboare iarăși de-a lungul Ronului, dar, după înfrângerea cavaleriei, moralul trupelor lui era scăzut.

Pe de altă parte, ambasadorii boieni și prințișorul acestora, Magalus, îl vizitară și-i promiseră să-i călăuzească armata peste Alpi.

Prin urmare, generalul ridică de îndată tabăra, cu intenția de a se îndrepta spre Valencia, Tegnia și Vienne, trecând de-a lungul teritoriului allobrogilor.

Seara, generalul își îndemnă astfel trupele, spre a le reda curajul:

— De ce oare, fără veste, o teamă ne-a învăluit sufletele viteze? Campaniile noastre din Spania n-au fost decât un șir de victorii. Când romanii au cerut predarea tuturor celor care asediaseră și ocupaseră Sagunto, voi ați râs de amenințarea lor. Fără spaimă ați străbătut Pirineii, ați trecut Ronul, v-ați înfruntat cu temutele triburi galice, iar acum urmează să atacăm Alpii. Dincolo de ei, se află câmpiile rodnice ce le dăruiesc romanilor toate cele necesare vieții: acolo armata noastră va găsi tot ce-i este de trebuință. Vă temeți de acești munți măreți? Firește, sunt niște vârfuri înalte, dar ele nu suie până la cer, iar acolo sunt oameni care trăiesc și ei din cultivarea pământului.

Ambasadorii care ne-au vizitat le-au traversat, și totuși ei nu au aripi ca să zboare! Strămoșii lor au împlinit ceea ce vom face și noi: ei au trecut aceste lanțuri înzăpezite cu femei, cu copii, pentru a ajunge în ținuturile bogate scăldate de fluviul Po. E timpul să pornim! Ne îndreptăm spre capitala lumii, Roma, și nimic nu ne poate opri, nici eforturile fizice, nici luptele. Gândiți-vă că, odinioară, orașul a fost cucerit de gali. Noi, cartaginezii, să nu fim oare capabili să repetăm această faptă măreață? Adevăr spun vouă: vom pune mâna pe această cetate blestemată, îi vom prăda bogățiile nesfârșite, iar pe viitor imperiul lumii va aparține Cartaginei!

Această cuvântare reuși să-i îmbărbăteze pe soldați, care își regăsiră curajul. Styros își bombă pieptul, iar iberii uitară că se retrăseseră în mod rușinos. În patru zile, armata atinse confluența Ronului și Isèrei, în ținutul numit Ile.

La trei zile după pornirea cartaginezilor de la capul de pod, consulul roman ajunse în locul în care Hannibal trecuse fluviul. Nici prin gând nu i-ar fi trecut vreodată că generalul Barca ar fi avut cutezanța să traverseze Alpii trecând prin ținuturi populate de barbarii cruzi și nestatornici. Lui Scipio nu-i rămânea să facă decât cale întoarsă, revenind în marș forțat la Massilia.

Ajuns în acel oraș, el își îmbarcă din nou armata pentru a se întoarce în Italia și a încerca să blocheze defileurile Alpilor care dădea spre Galia Cisalpină, înaintea sosirii lui Hannibal.

Fratele său porni către Spania, unde trebuia să-l înfrunte pe Hasdrubal.

Ile era bogat în grâu și vite, astfel că armata punică putu să-și refacă forțele înainte de a începe urcușul spre trecători, Dar aveau nevoie să-și mai facă rost de veșminte călduroase, de încălțăminte, de furaje. Norocul i-a slujit încă o dată pe cartaginezi.

Alloborgii se aflau în plin război de succesiune: doi frați își disputau tronul, cel mic dorind să-l doboare pe cel mare, numit Brancus. Hannibal îl ajută pe Brancus, care avea sprijinul adunării notabililor, și astfel, stingând conflictul primi drept răsplată tot ce dorea.

În cursul acestui popas, Setni avusese de rezolvat câteva probleme: mai întâi cu Maichos, care dorea cu orice preț să-i regăsească pe cei doi luptători care-l ajutaseră să scape din mâinile romanilor. Crezuse că recunoaște un auxiliar gal și un

ofițer mercenar, însă, în zăpăceala retragerii, nu le putuse observa chipul. De aceea străbătea tabăra, seară de seară, cu intenția de a-și descoperi salvatorii. Era ca și cum ar fi căutat un ac într-un car cu fân: în dauna recompensei promise, nimeni nu-i putuse spune cui îi datora salvarea sa. Lacteanul, desigur, îi ordonase lui Dunorix să-și țină gura, dându-i chiar patru sicli de argint ca să se asigure de discreția lui. Dar galul nu era omul care să-și trădeze stăpânul și avea buzele cusute, mai ales față de Styros, care căuta mereu să-l tragă de limbă.

A doua grijă venea din partea lui Barcino, care se purta ca un urs în călduri, hărțuind-o neîncetat pe Maicha cu insistențele sale. La fiecare oprire, el venea să-i ofere un dar: o dată un iepure, altă dată o știucă ori un burduf de vin. Tânăra femeie nu se atingea de nimic și-i oprea pe ceilalți să se înfrupte din aceste bunătăți, spre disperarea lor.

Într-acestea, vecinii de campament îi dădeau înainte cu glumele lor deșănțate despre tinerii efebi care nu erau buni decât să se lase rușinați.

În mai multe rânduri, Dunorix fusese pe punctul de a exploda.

— Pe Tutatis! protestă el. Stăpâne, lasă-mă să mă socotesc cu fudulul ăsta. O să mă fac luntre și punte să-i dau o lecție bună, într-o seară, împreună cu niște compatrioți, de n-o să ne mai iasă în cale!

— Haida-de! strigă Styros. De ce să umblăm după răni și cucuie: câteva fărâme dintr-o doctorie potrivită în supa lui și o să-l doară vintrele că n-o să mai poată urma oștirea.

— Liniștiți-vă amândoi i porunci Setni. Apucatul acesta mă agasează, desigur, dar până acum nu ne-a făcut niciun rău. Dimpotrivă, el încearcă să se facă plăcut eu darurile sale. Așa că, deocamdată, lăsați-i în pace: acest flăcău luptă cu mult curaj… Poate că în curând vom fi bucuroși să gustăm din darurile lui, căci ne vom afla printre stânci, obligați să bem urina catârilor și să ne înfruptăm din pielea sandalelor noastre!

— Oricum, n-o să ducem lipsă de apă, exclamă Maicha. Ghețarii de pe culmi și zăpezile veșnice vor avea grijă de aceasta; cât despre mine, aș prefera să mor de foame decât să gust măcar o fărâmă din darurile acestui caraghios!

În vreme ce Publius Cornelius naviga spre Genova cu un efectiv redus, întrucât majoritatea trupelor lui îl însoțiseră pe fratele său în Spania, Hannibal traversa râul Durance și ataca o

câmpie lipsită de obstacole. Mulțumită ajutorului lui Brancus, nu se produse nicio ciocnire cu galii.

Lucrurile se schimbară când aliații săi îl părăsiseră pentru a se întoarce în țara lor; armata începu să treacă prin defileurile dominate de culmi înzăpezite ce se pierdeau în nori, a căror simplă vedere îi umplea de groază pe cartaginezi. La un moment dat, ei au fost gata să dea înapoi când au observat că vârfurile erau ocupate de munteni sălbatici.

Galii trimiși în recunoaștere semnalară că, ziua, trecerea părea cu neputință: agresorii i-ar fi strivit pe ostași sub blocurile de stâncă aruncate de pe culmile povârnișurilor. Dimpotrivă, noaptea, ei își părăseau posturile, retrăgându-se pentru odihnă în satele lor.

Hannibal înțelese că putea să tragă un folos neașteptat din această neglijență: el făcu tabăra în apropierea defileurilor și aprinse focuri mari apoi își trimise trupele cele mai bune să ocupe posturile părăsite de băștinași. Astfel, dimineața, oștirea își putu relua înaintarea, dar pe o singură coloană.

Muntenii turbară de furie când observară că pozițiile lor fuseseră ocupate, dar nu se dădură bătuți: văzând proviziile bogate care treceau pe cărările mărginite de prăpăstii, hotărâră să atace.

Coborând în goană și cu pricepere pantele, ei se aruncară asupra cartaginezilor, pe care-i stinghereau vitele de povară.

Pe moment, Hannibal rămase pe poziții cu trupele sale, de teamă să nu sporească dezordinea. Dar când văzu că barbarii înregistrau un avantaj, catârii cu prețioasa lor încărcătură fiind azvârliți în abisuri, hotărî să acționeze. Părăsindu-și pozițiile de pe culmi, el căzu pe neașteptate asupra muntenilor, pe care-i puse lesne pe fugă.

În sfârșit, armata scăpă din această cursă și ieși din defileu, oprindu-se pe un mic platou. Târgușorul ce se afla acolo și cătunele învecinate au fost ocupate, iar cartaginezii puseră mâna pe provizii pentru trei zile.

Mulți cai, speriați de zgomotele bătăliei, amplificate de ecouri, lunecaseră în prăpastie... Din fericire, Setni și camarazii săi avuseseră înțelepciunea de a-și lega caii cu frâiele, astfel că ajunseră cu toții teferi în tabăra cea nouă, dominată, în stânga, de vârfurile înalte ale masivului Mont Blanc. În această lună a lui noiembrie, noaptea era înghețată, dar, mulțumită șiretului

Styros, ei se instalară în fața vetrei unei cocioabe ai cărei locuitori fugiseră.

— Ei bine, constată Dunorix, nu încape nicio îndoială: provincia Narbonne! mi-e mult mai pe plac… Dacă muntenii de pe aici sunt la fel de puțin primitori, nu mulți dintre noi vor ajunge pe celălalt versant al muntelui ăstuia împuțit!

— Haide, țăran mărginit! exclamă Styros. Cum te-ai purta tu dacă ai vedea trecând prin fața ochilor mai multe bogății decât are întreg tribul tău? Aceşti amărâți n-or să aibă niciodată prilejul să pună mâna pe veșminte atât de frumoase, pe blănuri calde, pe arme de oțel, fără a mai vorbi de bunătățile fără seamăn pe care le poartă catârii noștri…

— Trebuie să recunosc, suntem o pradă ispititoare! Dar, pe Belenos, de ce i-au mai târât până aici pe aceşti blestemați de elefanți dacă nu-s capabili nici măcar să bage groaza în sălbaticii ăștia?

— Oh, elefanții nu ne vor fi de niciun ajutor câtă vreme nu vom înfrunta o armată regulată, interveni Maicha. Atunci, ei vor sparge frontul, iar cavaleria va năvăli prin breșă!

— Cu tot respectul pe care vi-l port, reluă Dunorix, nu cred că-i chiar atât de simplu! Elefanții sunt capricioși. Ei pot să facă fără veste cale întoarsă, deși cornacii au o țepușă mare de oțel și un ciocan de lemn; dacă dihania își iese din minți și provoacă pagube în rândurile noastre, au poruncă s-o ucidă.

— Ei pot să fie totuși de folos dacă drumul nostru va fi barat de stânci, interveni atunci Setni. Dar bietele animale nu vor fi prea entuziasmate: obișnuite cu fierbintele climat african, vor suferi de frig.

— Și poate de foame! întări Dunorix. Înfulecă munți de furaje…

— Haide, să nu ne mai jelim atâta! îi liniști Maicha. Generalul nostru a consultat auspiciile și a făcut un molk lui Baal și divinei Tanit.

— Chiar așa?! exclamă Setni cu mult interes. Și unde s-a desfășurat acest sacrificiu?

— În mod normal, în orașele noastre, el se desfășoară într-un tofet, un templu; dar aici preoții nu dispun de un local sfințit, astfel că au jertfit victimele pe o stâncă.

— Știi cumva unde se află?

— Nici vorbă! Aceste practici sunt secrete și rezervate

inițiaților.

În timp ce discutau, cei patru camarazi fuseră o cină ușoară, o zeamă făcută cu făină, rădăcini, porc afumat, însoțită de galeți aproape, la fel de tari ca lemnul, totul udat cu apă limpede, dar înghețată.

— Mă bucur că o să coborâm iar în câmpie, ca să-mi pot pune lațurile, bombăni galul înfășurându-se în cuvertura lui.

— Bah! Avem ceva mai bun, făcu Styros zâmbind. Destui cai și-au frânt șalele când au căzut de pe stânci; am coborât până la unul dintre ei și iată cu ce ne vom astâmpăra foamea…

Spunând aceasta, scoase la iveală de sub tunica lui o splendidă bucată de carne.

— Pe divina Rosmerto, care veghează asupra călătorilor, tu ești un camarad prețios! răcni galul dând amicului său o palmă zdravănă pe spinare. Dar de ce ai așteptat atâta?

— Eh, mâncăule fără frâu, făcu grecul cu un aer șiret, dacă nu ți-ai fi umplut dinainte burta cu zeamă, nu ne-ar fi rămas nimic din grătarul ăsta mustos!

Armata rămase o zi întreagă în locul acela; vreme de patru zile, înaintarea se desfășură fără incidente, apoi o delegație a centronilor se înfățișă la Hannibal, purtând, în semn de pace, cununi de măslin pe cap și ramuri în mâini.

Umili, notabilii declarară că veniseră să se supună puternicului războinic ce cucerise orașul vecin și-și doborâse toți adversarii.

Fără a se încreadă prea mult în aceste avansuri, generalul acceptă darurile în vite și primi ostatici.

Asigurat prin aceasta de buna lor credință, el ceru să-i slujească drept ghizi. Vreme de două zile, ei mărșăluiră în fruntea oștirii.

Parcurgând acea regiune, Setni admira natura sălbatică. Pe planeta lui, natura domesticită nu avea măreția acestor peisaje, în care pini și stejari contorsionați de vânt luptau pentru a supraviețui înfigându-și rădăcinile în cel mai neînsemnat petic de pământ.

Având bagajele și cavaleria în față, regimentele intrară într-un defileu în care perfizii centroni puseseră la cale o ambuscadă. Cum, din fericire, elefanții precedau armata, ei îi îngroziră pe atacanți, care își concentrară lovitura asupra ariergărzii, unde se afla și Hannibal.

Purtând cuirase grele, soldații făcură față fără prea mari greutăți năvalei dușmanului și protejară trecerea convoaielor.

Lupta continuă cu îndârjire până la căderea nopții. Blocurile de stâncă lansate de adversarii lor făcură numeroase victime.

Când întunericul se lăsă cu desăvârșire, lupta încetă: Hannibal împreună cu infanteria sa erau despărțiți de vitele de povară și de cavalerie. Campară cu toții lângă o stâncă albă, în vreme ce ariergarda continua să străbată această trecătoare periculoasă și grea.

Numai a doua zi generalul putu să-și întâlnească din nou cavaleria, iar înaintarea reîncepu, fără alte atacuri perfide din partea localnicilor. Setni constată că se aflau la două mii o sută optzeci și opt de metri altitudine.

Câteva cete înarmate mai încercară, totuși, să efectueze raiduri pentru a pune mâna pe catârii încărcați cu provizii, dar simpla vedere a elefanților le puse pe fugă.

Urcușul mai dură nouă zile întregi, în cursul cărora frigul spori fără încetare. Hannibal rămase două zile pe culmea trecătorii Micul Saint Bernard, la picioarele căruia se afla stânca albă lângă care petrecuseră o noapte atât de grea.

Astfel, soldații se odihniră puțin, iar cei întârziați pe drum ajunseră din urmă armata; au fost văzuți chiar niște cai și niște catâri întorcându-se către tabără.

Elefanții sufereau atroce de frig, cu toate că fuseseră acoperiți cu numeroase blănuri.

Moralul trupelor era foarte scăzut. Din fericire, Hannibal descoperi nu departe de acest loc o panoramă superbă, oferindu-le astfel luptătorilor săi ocazia de a admira valea fertilă a lui Po, care se întindea la picioarele lor.

Coborâșul începu, așadar, cu mai mult optimism.

În această vreme, Styros nu încetase să cârtească, plângându-se de frig, de degerături, iar Dunorix se răstea la el în timp ce o susținea pe Maicha. Din fericire, un soare palid încălzea puțin oasele mărșăluitorilor.

Curând, însă, începu ninsoarea, acoperind drumul cu mantia sa imaculată, ștergând toate reperele. Călăuzele înseși se rătăceau adesea și se vedeau nevoite să facă o primejdioasă întoarcere. Zeci de oameni, zeci de cai se prăbușiră în prăpăstii fără fund, prăpădindu-se.

Când, peste noapte, cerul se limpezi, Setni zări apunând la

orizont constelația Pleiadelor, care nu mai avea să fie văzută înaintea primăverii, iar aceasta îi trezi nostalgia periplurilor stelare: era tentat să-l cheme pe Pentoser și să renunțe la tot…

Suflându-și în degete, soldații își aminteau cu amărăciune cuvintele de curând rostite de către comandant, care se urcase pe un promontoriu:

„Noi nu ne-am suit numai pe meterezele Italiei, ci chiar pe cele ale orașului Roma. Acum coborârea spre câmpie va fi ușoară… O luptă, două, cel mult, și capitala Italiei, citadela ei va cădea în mâinile noastre!”

Cărările deveneau atât de abrupte, încât cavaleria trebui să se oprească: animalele făceau bruște salturi laterale și-și dezechilibrau călăreții. Apoi un cercetaș vesti că un imens bloc de piatră astupa drumul. Trebuia oare să ocolească obstacolul peste niște ghețuri abrupte sau să încerce a-l distruge? Pentru Setni, ar fi fost un joc să-l pulverizeze cu ajutorul accesoriilor sale, dar, cum nu se putea gândi nici măcar o clipă să se demaște, lacteanul rămase simplu spectator, sărind de pe un picior pe altul pentru a se încălzi. Sărmana Maicha suferea și ea nespus din cauza frigului, în ciuda cizmelor de blană confecționate de Dunorix, dar nici măcar un geamăt nu scăpă vreodată de pe bietele sale buze crăpate.

În sfârșit, Hannibal sosi la fața locului pentru a lua o decizie: el alese ocolirea stâncii.

Cum începeau să ducă lipsă de furaje, caii au fost trecuți în frunte. Din nefericire, suprafața solului era constituită dintr-un strat gros de zăpadă, acoperit de polei. Călăreții mergeau pe jos și caii lor se prăbușeau ca niște castele de cărți de joc. Cai și catâri, încercând să-și regăsească echilibrul, spărgeau gheața și rămâneau blocați.

Atunci generalul se răzgândi și ordonă tăierea unui drum practicabil, căci în spatele stâncii o surpare luase cu ea cărarea pe o distanță de trei jumătăți de stadiu.

A fost ales un amplasament și trei soldați stabiliră o tabără în locul acela, în timp ce lucrările de deblocare începeau. Ele se desfășurară cu atâta însuflețire că, în dimineața următoare, după o noapte înghețată, nu mai rămânea de înlăturat decât blocul cel mare. Târnăcoapele și ciocanele se sfărâmau, atât era de dur, astfel că trebuiră să caute altă soluție. În apropiere se găsea o pădure de pini și numizii tăiară un mare număr de

copaci pe care-i așezară în jurul obstacolului, la sfatul lui Setni, care, în sfârșit, hotărâse să intervină. Într-adevăr, Maicha suferea cumplit de frig și risca să se prăpădească. Se aflau cu toții blocați în zăpadă de patru zile din cauza acestui bloc de piatră indestructibil!

Soldații dădură foc arborilor cu un morman de mărăcini; curând, un foc imens topi zăpada dimprejur. În cele din urmă, calcarul se încălzi și curând deveni fierbinte.

Atunci lacteanul sugeră să fie udat cu oțetul din burdufuri. Piatra intră în efervescență, blocul se despică și în fine târnăcoapele îi veniră de hac.

Maharbal îl îmbrățișă pe Setni, în vreme ce caii se angajau pe această trecere nesigură; numizii nu mai aveau furaje; era necesar să descopere cu orice preț o pășune.

Din fericire, mai departe, drumul deveni mai lesnicios, iar cavaleria își instală tabăra la șes, în vreme ce infanteria și convoaiele veneau din urmă. Rămâneau elefanții; a mai fost nevoie de trei zile pentru a-i ajuta să încheie trecerea munților fără niciun risc. Din păcate, mai multe pachiderme pieriseră de frig: din cele treizeci și șapte care porniseră din Galia, numai vreo douăzeci ajunseră în Câmpia lui Po.

Armata, în ansamblul ei, era istovită, pierderile fiind imense: după cele cincisprezece zile cât durase trecerea Alpilor, lui Hannibal îi lipseau treizeci de mii de pedestrași, precum și șase mii de cavaleriști, fără a mai socoti numeroasele vite de povară care pieriseră cu proviziilor lor. Printre puni se răspândise foametea.

La cinci luni după plecarea din Noua Cartagină, armata se confrunta cu mari lipsuri și era atât de slăbită că atacul cel mai neînsemnat i-ar fi fost fatal. Setni le dăduse, fără știrea lor, vitamine protejaților săi, care nu se aflau într-o stare prea proastă, în timp ce Hannibal instala în plină câmpie o tabără în jurul căreia caii și elefanții mai găseau cu ce se hrăni, în pofida stratului de zăpadă. Oamenii atacau cele din urmă provizii în vreme ce Hannibal, după obiceiul său, îl grăbea pe Hannon cu daruri către populațiile învecinate. Acești gali transalpini se numeau taurini, și se aflau în conflict cu isubrienii.

Trimișii cartaginezilor fură primiți cu mare neîncredere: cu toții știau că acești africani veniseră de atât de departe pentru a se bate cu Roma; numai că puterea acestui oraș și a armatelor

sale îi speria pe gali, care nu voiau să ia partea vreunuia în mod nechibzuit.

Era necesar, deci, să se recurgă la forță pentru a trece.

Pentru aceasta, trupa trebuia să se odihnească și să mănânce pe săturate. Cei scăpați de pe munte alcătuiau o gloată posacă și nespălată, zdrențăroasă, puțind de murdărie.

Apele limpezi ale Dorei le permiseră să se spele și să reînceapă să arate a oameni. Datorită acestui repaus, militarii își regăsiră iute forma și, în fiecare zi, escadroanele de cavalerie ieșeau la păscut în zonă, jefuindu-i pe fermieri, violând fetele.

Barcino, care se ținuse tare în cursul traversării munților, fără a se gândi decât să se încălzească și să-și salveze pielea, reîncepu să-i dea târcoale Maichei și s-o ademenească. El se arăta tot mai agresiv față de Setni, copleșindu-l cu ocări de cum îl zărea. Lacteanul se ferea să răspundă acestor provocări și-i întorcea spatele de cum îl vedea.

Colosul, interpretând această atitudine drept frică, se făcu din ce în ce mai gâlcevitor, iar amenințările sale deveniră tot mai precise: el jură să reteze gâtul egipteanului ca pe al unui porc dacă acesta nu primea să-l înfrunte într-un duel.

Deși îi repugna, lacteanul își dădu seama că nu va putea să amâne multă vreme scadența: când Barcino scuipa la picioarele sale, oamenii lui Setni urlau de furie.

— Stăpâne, îl imploră într-o zi Dunorix, lasă-mă. Să-i închid gura nesimțitorului ăstuia. Nu-l pot lăsa să te insulte așa!

— Dacă preferi, se băgă în vorbă Styros, pot să torn în cupa lui o otravă fulgerătoare…

Cei doi bravi scutieri păstrau măsura în spusele lor, dar îl făceau pe stăpânul lor să înțeleagă că, dacă nu ridică mănușa, pierdea tot respectul oamenilor săi și, ca urmare, orice autoritate asupra lor. Până aici, trupa întreagă se vădise de un devotament extrem: în vremea foametei, de cum un cavaler dobora o pasăre ori vreun iepure, el aducea totodată o bucată comandantului său. Acum se țineau cu toții la distanță și manifestau o slăbire clară a disciplinei, admonestările lui Setni nemaiavând niciun efect.

Maicha însăși își mușca buzele când iubitul ei îl lăsa pe Barcino să-l insulte fără să reacționeze.

Într-o zi, Barcino se apropie ducând în spate o halcă de căprioară și-l luă peste picior:

— Ei, găină plouată! Când o să te hotărăşti să mă înfrunţi? Frumosului tău prieten i-e ruşine pentru tine. Curând o să te părăsească pentru a mi se alătura mie…

Setni replică pe un ton de gheaţă:

— Ei bine! de vreme ce ţii atâta, hai! Vrei să mă înfrunţi în luptă?

Cu organismul său dopat de bionică, lacteanul şi-ar fi ridiculizat duşmanul, fără a risca să-l omoare.

— Unul dintre noi trebuie să piară, mormăi bruta. Te-ai teme de o luptă călare cu sabia?

— Cu atât mai rău pentru tine, de vreme ce o doreşti.

Barcino zâmbi cu viclenie: talentele sale de spadasin erau bine cunoscute.

Dunorix şi Styros aruncară o privire îngrijorată către stăpân; îl ştiau luptător îndemânatic, dar cunoştea el oare şireteniile duelgiilor profesionişti, ale gladiatorilor învăţaţi cu toate subtilităţile unei lupte în care de fiecare dată îşi puneau în joc viaţa?

Maicha însăşi părea înspăimântată; foarte palidă ea se duse în cort să caute scutul, sabia de Damasc şi legă ea însăşi cuirasa iubitului său.

Între timp, Barcino se înarmase şi, câteva clipe mai târziu, cei doi adversari porneau călare, însoţiţi de câte un scutier; Dunorix îşi însoţea comandantul.

— Luaţi seama! şopti el. Acestui şacal îi place să fenteze; este neasemuit şi în dezarmarea inamicului. Ţineţi-vă bine sabia în mână!

— Nu-ţi face griji! îl linişti Setni. Îmi cunosc bine treaba.

Galul nu mai insistă, deşi nu părea convins pe de-a-ntregul.

CAPITOLUL V

În armata punică, duelurile nu erau interzise, dar în situaţia actuală Hannibal îşi ocrotea efectivele, astfel că asemenea confruntări erau descurajate cu energie, sub ameninţarea dizgraţiei.

Armata făcuse tabără lângă oraşul Eporeida. Nu departe de el, un mic afluent se revărsa în Dora, iar pajiştea în *V,* mărginită de cele două cursuri de apă era deseori folosită pentru confruntările clandestine, departe de ochii santinelelor. Spaţiul închis îi împiedica pe fricoşi să fugă. Setni şi Barcino se opriră în

acest loc, descălecară și-și încredințară scutierilor caii.

După aceasta, se depărtară câțiva pași, examinând locurile ca niște luptători cu experiență. Iarba umedă era destul de lunecoasă, iar solul cam noroios: trebuiau să evite asalturile prea brutale.

Scutierii se întoarseră, apoi, trăgându-și din teacă propriile săbii, făcură semn celor doi adversari să și le alinieze pe ale lor, după care aceștia le coborâră dintr-o dată. Lupta pornise.

La început, Barcino nu-și pierdu timpul cu figuri de stil: contând pe puterea lui, el încercă să-și dezarmeze adversarul aplicând lovituri puternice, pentru a-i obosi încheietura mâinii, înainte de a-i răsuci lama ca pe o moriscă și a i-o azvârli cât colo.

Dacă nefericitul ar fi știut cum era alcătuită încheietura lacteanului, poate și-ar fi dat seama de inutilitate strădaniei sale. Cu o astfel de tactică mergea sigur la pierzanie. El nici nu apucă să-și dea seama că Setni, cu o pasă seacă, îi smulse arma din mână.

Dunorix nu-și revenea: vulpea fusese prinsă în propria-i capcană! Jubila, văzând de pe acum pe stăpânul său că-și împlântă lama în pieptul iberului, dar, spre marea lui dezamăgire, Setni împinse disprețuitor arma la picioarele dușmanului său.

Fericit de norocul său și în același timp furios că se vedea ridiculizat de un adversar atât de generos, el își reluă sabia și se concentră, hotărât ca pe viitor să nu mai riște nimic.

— Pasele următoare au fost clasice: fiecare testa știința celui din fața sa, atacând în cuartă sau în terță, dar fără să se lase vreodată până la capăt. Astfel, Barcino își dădu seama nu numai că înfruntă un scrimeur abil, dar că acesta cunoaște lovituri pe care el nu le folosise niciodată.

Sprâncenele lui se încruntară, iar el deveni de două ori mai atent.

Cât despre Dunorix, el exulta; cu toată rezerva obligatorie în asemenea ocazii, scutierul mima fiecare lovitură, mormăind în barbă:

— Dă-i… Fentă! Ferește lovitura… Salt! Încolțește-l… Așa! Ah! Nenorocitul, era gata să-l atingă!

Martorul lui Barcino rămânea Imperturbabil; deși, nu încape îndoială, prieten de inimă al iberului, nu părea gelos. De altfel,

pederastia era lucru curent în armată: imitându-l pe Alexandru, care-și alegea scutierii atât după frumusețea lor, cât și după curaj, ofițerilor le plăcea să se înconjoare cu tineri efebi. Pe de altă parte, prostituatele și spălătoresele, matracuce grosolane și smochinite, nu aveau pic de farmec; bărbații preferau să colinde împrejurimile, pentru a descoperi vreo țărancă mai mult sau mai puțin binevoitoare.

Între timp, lupta continua în paguba lui Barcino, care acum își dădea seama că adversarul său își bătea joc de el. Într-adevăr. Setni îl ataca prin lovituri scurte, obligându-l să dea mereu înapoi, și spaniolul se apropia inevitabil de unghiul pe care-l formau cel două cursuri de apă.

Iberul trebuia să-și mânuiască sabia cu toată atenția, căci lama inamicului său se învârtea în toate sensurile cu o viteză înnebunitoare.

Lacteanul nu se grăbea, nemaitemându-se de sfârșitul luptei, ei chiar se distra lansând pe ascuns către picioarele lui un jet anti-g și făcându-l să se poticnească.

Barcino se prăbuși cu o înjurătură sonoră: punând căderea pe seama umidității terenului, el se ridică dintr-un salt, rămânând în gardă. Nici de această dată adversarul său nu profită de avantaj, ci-l întrebă malițios:

— Acum ți-ajunge?

Barcino își scutură coama roșcată și reluă lupta cu furie, încercând o lovitură înaltă, pe care Setni o pară cu ironie.

Acum, lacteanul se lansă în atac: drăguțul lui Barcino ar fi vrut să-l încurajeze pe acesta, dar galul îl amuți cu o scatoalcă zdravănă, care-l făcu să vadă stele verzi.

Contrări, degajări, riposte urmară unele după altele. Barcino pierdea teren. Atunci Setni îi lovi fulgerător piciorul, utilizând întreaga viteză a mușchilor săi bionici. Vârful armei lui zgârie superficial pulpa adversarului, iar iberul făcu în mod reflex un mare salt înapoi, spre a se degaja.

Spre nenorocul lui, se găsea pe marginea povârnișului, astfel încât căzu în apă!

Denivelarea nu era mare, cel mult zece metri, așa că ghinionistul dușman al lui Setni se alese numai cu o baie forțată, care nu-i făcu niciun rău, lovindu-l însă cât se poate de crunt în demnitatea sa.

Dunorix își spunea că acum stăpânul său avea să-l

urmărească de-a lungul țărmului și să-l treacă prin tăișul sabiei, dar n-a fost așa.

Lacteanul a coborât malul, dar pentru a întinde mâna învinsului, care șovăia s-o ia, temându-se de o trădare.

— Haide, ai încredere! Te-ai luptat cu bravură, dar soarta ți-a fost potrivnică. De acum încolo, încetează să-mi cauți pricină și acordă-mi prietenia ta.

Barcino se hotărî până la urmă să apuce pumnul solid care-l trase afară din râul noroios. De cum spadasinul se găsi pe pământ solid și uscat, drăguțul său se repezi la el, îmbrățișându-l cu căldură, dar spaniolul îl respinse mormăind:

— În loc să mă mozolești, fugi și adu-mi haine uscate! Apa asta înghețată mă face să tremur…

După câteva clipe, efebul se întorcea cu o blană caldă de urs, pe care proaspătul îmbăiat o îmbrăcă după ce-și scoase veșmintele ude.

Setni și Dunorix se întorceau la caii lor, când Barcino îi ajunse din urmă.

— Haide, s-a făcut! mormăi el. De acum înainte, să fim aliați! Nu mă voi mai certa cu tine pentru preferatul tău: recunoaște însă că sunt om de gust, căci este frumușel de pică.

— Mai mult decât ai crede! îl asigură Setni zâmbind. Și-ți promit să nu râvnesc la favoriții tăi.

— Bate palma! Prefer de departe să te am aliat decât adversar. Curând vom putea să ne punem la încercare talentele dacă o să vrem să aducem sacrificii dragostei!

— Și eu voi fi fericit să lupt alături de tine când îi vom înfrunta pe romani. Este cea mai mare prostie să ne ucidem între noi.

Ei se îndreptară împreună spre tabără, ale cărei palisade cu stâlpi ascuțiți apărură de după cotul râului.

Doi călăreți le veneau în întâmpinare: Maicha și Styros, care nu mai fuseseră în stare să aștepte întoarcerea lui Setni, atât erau de nerăbdători să afle sfârșitul întâlnirii.

Maicha își strânse în brațe iubitul, șoptindu-i vorbe dulci, în vreme ce iberul îi privea suspinând.

— Păcat! Micuțul ăsta e cu adevărat simpatic, dar de acum înainte pentru mine a devenit un vânat interzis.

Și se ținu de cuvânt: din acel moment, Maicha se putu deplasa oriunde în tabără, fără ca adoratorul său să se mai lege de ea; dimpotrivă, el o apăra de orice avansuri străine.

Hannibal, socotind că oamenii și caii se refăcuseră destul, elaboră un alt plan: consulul Publuis Cornelius, aflase el, ajungând la Pisa pe calea apei, primise de la Manlius și Atilius o armată de recruți proaspeți, care pornise în marș către Piacenza.

Între timp, cartaginezii atacaseră capitala taurizilor, Augusta, ocupând-o. Cu această ocazie, luaseră un mare număr de prizonieri care fuseseră alăturați celor capturați în Alpi. Hannibal, care căuta noi recruți, avu o idee crudă: spre a-i obliga să lupte pentru dânsul, el porunci să se îngrămădească în fața prizonierilor mantii scurte de lână albă și arme frumoase, spunând că aceia care vor supraviețui dintre cei ce se vor bate în duel cu camarazii lor vor putea să ia orice doresc, iar apoi vor deveni luptători în armata sa. Jigăriți, înfometați și zdrențăroși, majoritatea prinșilor înghițiră momeala; în felul acesta generalul punic scăpa de sclavii care-l încurcau și-și întărea efectivele.

Confruntarea fu pregătită: luptătorii fură trași la sorți, cei care trebuiau să se bată săriră în sus de bucurie, pe când ceilalți se cufundară într-o descurajare de moarte. Supraviețuitorii acestei lupte fratricide au fost felicitați cu căldură de cartaginezi și, profitând de euforia generală, Hannibal ținu o cuvântare trupelor sale, subliniind exemplul oferit de nefericiții gali:

— Soldați, trebuie să învingeți, de nu veți pieri ca nenorociții aceștia! Amintiți-vă lungul drum parcurs de la Noua Cartagină, luptele câștigate, apele trecute, piedicile depășite. Singura nădejde pentru a vă revedea patria este să obțineți victoria. A venit iarna: nici vorbă să trecem iarăși Alpii. Trebuie așadar să zdrobiți dușmanul, să învingeți sau să muriți. Altă alegere nu este…

Astfel, plină de entuziasm, armata își reluă marșul, îndreptându-se către ținuturile insubrilor: ea depăși Eridanus, Vercellae, Novaria și ajunse pe malul râului Ticino.

Sub ordinele lui Publius Cornelius Scipio, romanii urcaseră în marș forțat câmpia fluviului Po și ajunseseră și ei la Ticino, peste care zvârliseră un pod, instalând alături o tabără ca să-l apere.

Atunci avură loc incidente de rău augur: un lup feroce traversă tabăra, mușcându-i pe toți cei întâlniți în cale și scăpând fără ca soldații să-l fi putut ucide. Apoi un roi de albine se instală pe un copac imens care domina pretoriul.

Scipio adusese sacrificii lui Marte, pentru a implora destinul,

dar soldații murmurau: fără nicio îndoială, lucrurile mergeau rău…

Văzându-și inamicii ocupați cu săpăturile, Hannibal îl trimise pe Maharbal cu cinci sute de călăreți numizi să facă ravagii pe pământurile aliaților poporului roman. Dimpotrivă, cele ale galilor care luaseră partea cartaginezilor au fost cruțate.

O dată podul terminat, romanii trecură fluviul și Scipio, la rândul său, își întărâtă oamenii: el le aminti de câte ori îi înfrânseseră pe cartaginezi și că, de fapt, nu era vorba decât de revolta unui popor supus la plata tributului. La primele înfruntări de-a lungul Ronului, cavaleria punică fugise rușinos; nu încăpea îndoială că la fel se vor petrece lucrurile cu rămășițele acestei armate istovite de un marș atât de lung.

A doua zi după expediția de pedeapsă, numizii îl reîntâlniră pe Hannibal în amonte de Ticino, pe malul stâng. În locul acesta cursul sinuos al râului este presărat cu mulțime de insulițe.

Romanii ocupaseră poziție în aval, tot pe malul stâng.

Cei doi adversari nu socoteau că se află atât de aproape unii de alții, dar norii de praf ridicați de armatele în marș nu lăsau nicio îndoială.

Generalii își așezară deci trupele în poziție de bătaie. Scipio plasă în prima linie infanteriștii, ale căror sulițe, o dată lansate, puteau fi trase, înapoi de o curea lungă, și pe călăreții săi gali. Romanii și aliații fură păstrați în rezervă, cavaleria de elită fiind instalată pe flancuri.

Cartaginezii plasară în centru cavaleria spaniolă, din care făcea parte și Setni, avându-i în flancuri pe numizi.

La strigătul de război emis din mii de piepturi, romanii își aruncară sulițele spre călăreții lansați în galop, dar, în loc să se strângă în arici, ei se lăsară cuprinși de panică și, temându-se că vor fi striviți sub copitele cailor, se retraseră în intervalele dintre escadroane.

Totuși, cele două corpuri de armată înaintară și se ciocniră. Setni, liniștit că Maicha nu avea de înfruntat un zid de lăncii, lovea cu vârful și cu tăișul sabiei, avându-l pe Dunorix în dreapta sa, iar pe Styros în stânga. Nu departe de ei, Barcino făcea ravagii.

În centru, situația rămase o vreme egală și numeroși cavaleri descălecară pentru a-și menaja caii.

În acest timp, agerii cavaleri numizi înconjurau flancurile și

cădeau în spatele romanilor, asupra infanteriei ușoare, care aștepta cu arma la picior după grosul armatei. Ei se întoarseră pe dată și atunci atacară cavaleria, lovind-o din spate. În scurtă vreme, galii au fost puși pe fugă.

Morții se îngrămădeau.

Cei care scăpaseră se adunară atunci în jurul marii efigii a consulului, ocazie cu care aflară că acesta era rănit și doar intervenția fiului său îl salvase.

Acesta a fost semnalul de retragere: supraviețuitorii porniră spre podul de peste Po și-l trecură cu toată viteza, ultimii ridicând în urma lor scândurile pentru a împiedica orice urmărire. Șase sute de oameni rămași pe celălalt mal, în ariergardă, au fost făcuți prizonieri.

Publius Cornelius, istovit, demoralizat, ordonă o repliere rapidă către Piacenza. Unde răniții puteau fi îngrijiți la adăpostul fortificațiilor. Într-adevăr, superioritatea lui Hannibal în materie de cavalerie nu-i mai îngăduia să-l înfrunte în teren descoperit.

Cartaginezul însă nu avea de gând să rămână aici; el își trecu trupele în amonte pe un pod de vase.

După două zile de marș, învingătorii trecură fluviul Po, în timp ce grosul armatei își urma înaintarea; Hannibal rămase pe loc pentru a primi căpeteniile galilor care-i cereau alianța și-i aduceau întăriri, provizii și arme. Cum cartaginezii înaintau în marș forțat, romanii traversară fluviul pe un pod de plute. Nici aici fluviul nu reprezintă un obstacol pentru puni, care-l trecură înot cu caii lor. Cum cea mai mare parte a navelor porniseră pe firul curentului, din nou mai multe sute de romani au fost capturați.

Magon și pedestrașii săi spanioli trecură și ei fluviul, agățându-se de burdufuri, în timp ce grosul descoperea în amonte vaduri care-i permiseră să traverseze fără mari greutăți.

O zi de marș îi fu suficientă lui Magon ca să apară în fața Piacenzei, sub ochii îngrijorați ai lui Scipio; două zile mai târziu, armata cartagineză în totalitate se alinia sub zidurile orașului, la cincizeci de stadii de romani.

În cursul acestei perioade frământate, Setni și prietenii săi nu cunoscură o clipă de răgaz. Datorită faptelor lor de arme, cu toții scăpaseră neatinși din bătălia de la Ticino. La început, adversarii se apăraseră cu îndârjire, iar ei luptaseră pe jos, dar treptat rândurile inamice se răriseră, fugarii urmând stindardele

care se îndreptau spre râu.

Lacteanul și camarazii săi își reluaseră atunci caii și începuseră urmărirea. În acest moment, Maichos fusese rănit ușor la pulpă de un arcaș gal. Rana în sine nu era gravă, dar curajosul iber se avântase mult înainte, în mijlocul rândurilor dușmane. Dacă, printr-o nenorocire, ar fi fost azvârlit din șa, și-ar fi găsit sfârșitul. Dându-și seama de realitate, fugarii îi atacaseră calul cu lovituri de suliță.

Din fericire, Maicha veghea. În cursul tuturor luptelor, ca nu-și pierdea din ochi fratele, astfel că, văzându-l încolțit, dăduse pinteni calului și se năpustise în ajutorul lui, surprinzându-l pe Setni și pe scutierii săi.

Lacteanul o strigase, dar ea nu păruse să-l audă, astfel că, de voie, de nevoie, fusese nevoit s-o urmeze.

Tânăra femeie sosise chiar la timp: slăbit, Maichos para cu greu loviturile adversarilor și, fără diversiunea provocată de cavalerul apărut pe neașteptate, ar fi pierit.

Galii, Observându-l pe Setni care sosea în galop, nu mai stătuseră pe gânduri și Maichos putuse să se degajeze; el se întorsese și, descălecând, primise să se încredințeze mâinilor experte ale salvatorului său.

După ce examinase plaga, Maicha scosese un oftat de ușurare:

— Baal fie lăudat, săgeata a ricoșat de jambiera ta, rănindu-te numai superficial. Ea a rămas înfiptă în cureaua de fixare, și nu în carne. O să te leg ca să opresc sângele.

— Îți mulțumesc mult că mă îngrijești atât de atent și vei fi răsplătit pentru că mi-ai sărit în ajutor. Spune-mi numele tău: din cauza căștii tale nu-ți deslușesc trăsăturile.

Tânăra femeie nu răspunsese. Între timp, Setni și oamenii lui stăteau de pază în jurul celor doi, căci situația rămânea schimbătoare. În cele din urmă, Maicha suspinase:

— Numele meu nu prezintă importanță; sunt iber ca și tine, și oricine ar fi făcut la fel.

— În plină încăierare? Nimic mai puțin sigur: ai dat dovadă de un curaj rar și mi-ai făcut un serviciu imens. De ce nu-ți spui numele? Vreau să-ți ofer o dovadă a recunoștinței mele.

Întrucât Maicha se încăpățâna să tacă, fratele său se adresase prietenilor ei:

— Dar tu accepți să-ți spui numele? întrebase el.

— Desigur, sunt Setni egipteanul.

— Mă cheamă Maichos și îți mulțumesc că ai atâta grijă de mine. Dar de ce acest tânăr plin de curaj nu vrea să satisfacă o nedumerire atât de legitimă?

— Ah. Mai bine nu insista: camaradul nostru a fost rănit la față și își ascunde numele și chipul desfigurat.

— Oh, iartă-mi indiscreția! Nu-mi lua curiozitatea în nume de rău... sunetul vocii tale îmi părea familiar, dar, întrucât ții să-ți păstrezi anonimatul, fii sigur că ți-l voi respecta!

Apoi se întorseseră cu toții în tabără, căci Maichos ținuse să-i invite în cortul său. Când aflase că Setni venea de la Alexandria, el se arătase la fel de interesat ca și sora lui și, oferind o cupă de vin oaspeților săi, întrebase:

— Fericitule care ai trăit în capitala lui Ptolemeu, despre care se spune că este cea mai frumoasă din lume, povestește: cum arată?

Spre norocul său, Setni avea mereu în memorie învățătura hipnopedică primită la Kalapol și-i făcuse pe voie cu multă plăcere gazdei sale:

— Știi că acest oraș a fost fondat[17] din ordinul marelui Alexandru, care i-a încredințat lui Dinocrates grija de a-i trasa planul. Orașul a căpătat forma unei hlamide, acea mantie macedoneană, și a fost construit pe limba de pământ care desparte lacul Mareotis de mare. Insula Pharos a fost legată de continent printr-o șosea: heptastadionul, lângă care au fost instalate două porți.

— Așadar este adevărat că orașul a fost ridicat după un plan de ansamblu.

— Desigur, constructorii au vrut să evite racilele vechilor cartiere murdare, cu străduțe întortocheate. Pe toate străzile pot să treacă două care alăturate. Cele două mari axe nord-sud și est-vest se încrucișează în unghi drept, iar pe acestea pot să treacă în același timp șase care. Ele sunt străjuite de superbe colonade.

— Șase care! Dacă n-o spuneai tu, cu greu aș fi crezut! exclamase Maichos.

— Orașul are patru cartiere principale. Unul, destinat grecilor, îi adăpostește pe locuitorii din Naucratis. Un altul cuprinde cea mai mare comunitate israelită din lume. Al treilea este locuit de

[17] În anul 332 înainte de Cristos.

egipteni. Ultimul cuprinde faimoasa bibliotecă și muzeul.

— Comerțul din acest oraș nou îl întrece, cu adevărat, pe cel din vechiul Tir?

— Și încă de departe: Alexandria deține practic monopolul schimburilor dintre Orient și lumea mediteraneană. Aceasta și explică bogăția lui.

— Bizanțul și insula Rodos nu-l vor concura cândva?

— Fără îndoială, dar orașul meu natal este de departe portul cel mai frecventat de navele comerciale. El primește și cel mai mare număr de artiști, pictori și sculptori.

— După tine, care este cel mai mare pictor cunoscut?

— Este, desigur, Apelle când este vorba de subiecte alegorice. În operele sale, bogăția culorilor se alătură perfecțiunii desenului.

— N-a făcut el portretele lui Filip și Alexandru?

— Desigur, dar subiectul său preferat este Afrodita, zeița dragostei.

— Din câte știu, trăiește la Atena…

— Așa este, și pune mare preț pe părerea concetățenilor săi. În legătură cu aceasta se povestește o anecdotă savuroasă. Într-o zi, Apelle a expus un tablou în apropierea dughenei unui pantofar, apoi s-a pitit la catul de deasupra, ca să asculte comentariile trecătorilor. În prima seară, pantofarul a făcut o remarcă privind sandaua unuia dintre personaje. Pictorul a ținut seama și a făcut un retuș. A doua zi, meșteșugarul, mândru de succesul criticii sale, a formulat alta, cu privire la piciorul eroului. De astă dată, Apelle se arătă și-i strigă: „Pantofarule, nu ridica nasul mai sus de căputa încălțămintei!”

— Ah, de acolo vine vorba aceasta, nu știam… Hotărât, amice, conversația cu tine este pe cât de instructivă, pe atât de plăcută și sunt fericit să mă număr printre prietenii tăi! exclamase Maichos.

— Dar dintre sculptori, pe care-l preferi întrebase Maicha.

— Favoritul meu este Phidias, care a realizat mai multe frize pentru templul lui Zeus din Olympia.

— Eu am o slăbiciune pentru Leochares.

— Fără îndoială, Apollo din Belvedere al său este plin de farmec!

— Ai călătorit mult, se pare, reluase Maichos. Ai văzut și teatrul lui Dionysos din Atena?

— Da, este cel mai mare din lume: el poate primi treizeci de mii de spectatori și scena lui cu decoruri turnante este înzestrată cu o mașinărie perfecționată, care permite, de pildă, imitarea zborului zeilor și al eroilor.

— De necrezut! exclamase Maicha. Aș dori grozav să pot vedea asemenea spectacol. Dar tu ar trebui să ne vorbești de astronomie, ca în seara aceea: mi-ar plăcea dacă i-ai spune fr… oaspetelui nostru că Pământul este un glob care se rotește în jurul Soarelui, însoțit de planete…

— Rămâne pentru altă dată, declarase Setni. Avem cu toții nevoie de odihnă, mai ales Maichos, care a pierdut mult sânge.

— Este adevărat, nu mă gândisem; cât sunt de zăpăcit…

Maicha își ajutase fratele să se culce și se întorsese în tabăra lui Setni, situată în apropiere.

Noaptea se scursese în liniște.

Vreme de patru zile, armata a rămas sub zidurile Piacenzei.

În prima noapte a asediului, în tabăra romană s-a produs un mare tărăboi. După ce au omorât două santinele care vegheau la porți, două mii de pedestrași ca și două sute de călăreți gali au trecut la cartaginezi. Se înțelege, Hannibal i-a primit cu bunăvoință: ocazia era prea frumoasă! Încărcați cu daruri, ei au plecat spre ținuturile lor, aducând laude generosului luptător din Cartagina.

Rănit și demoralizat, Scipio se simți pierdut: nu încăpea îndoială că toți mercenarii aveau să urmeze acest exemplu și să se răzvrătească. El părăsi tabăra în cursul nopții, dejucând supravegherea asediatorilor, și se duse să înființeze o nouă tabără pe înălțimile dinspre râul Trebbia, unde cavaleria dușmană l-ar fi putut cu greu ataca: acolo nădăjduia să aștepte legiunile lui Tiberius Sempronius Longus, care, venite din Sicilia, înaintau în marș forțat.

Hannibal, furios că-și vede adversarul scăpându-i, trimise cavaleria pe urmele sale.

Setni fu astfel în cea mai bună poziție ca să asiste la jefuirea taberei instalate lângă râul pe care-l apăra numai o slabă ariergardă. Lacteanul, grație teleobiectivelor sale, reperă toate bagajele romane stivuite lângă bărcile din lungul râului; această informație i-ar fi fost de mare folos generalului său, dar trimisul Creierelor Mari își interzisese orice intervenție ce ar fi presupus o tehnologie a viitorului, astfel că tăcu.

Scipio ajunse, deci, pe înălțimile sale, cu provizii cu tot. Un șanț și o palisadă au fost întocmite degrabă și consulul putu în sfârșit să respire.

Galii se grăbiră să ofere provizii cartaginezilor, iar Hannibal găsi și mijlocul de a-l cumpăra pe guvernatorul roman al orașului Clastidium, unde se găseau mari cantități de provizii: pentru patru sute de monede de aur, Dasius din Brundisium își trădă compatrioții. Această atitudine îi păru ciudată lui Setni. Cum putea un roman să treacă de partea dușmanului când știa că întăririle pornite de patruzeci de zile sunt pe punctul de a-i parveni lui Publius Scipio? Nu era oare cazul să vadă în aceasta intervenția unui transfug cu un psihoinductor? În orice caz, lacteanul află noutatea prea târziu. Cu toate cercetările sale, trădătorul n-a mai putut fi găsit, căci dispăruse fără urmă cu aurul său. Cât despre garnizoana care beneficiase de clemența lui Hannibal, ofițerii ei nu-l ajutară pe Setni să afle ceva în plus, în afară de faptul că parlamentarii puni veniseră să le viziteze comandantul; nu-i cunoșteau, dar unul dintre ei era ras pe cap ca un preot și purta roba de in a cinului său. Încă o dată, evenimentele îl împiedicară pe Setni să-și continue ancheta: Hannibal îl trimise în fruntea călăreților săi să atace niște gali care, călcându-și cuvântul, furnizaseră provizii romanilor. Cavalerii au distrus pământurile trădătorilor și au pus mâna pe o pradă bogată. Între timp, Sempronius făcuse joncțiunea cu omologul său. Arzând de dorința de a da o lecție acestui năvălitor impertinent, el își lăsă la odihnă infanteria extenuată și trimise cavaleria, care traversă Trebbia și atacă la întoarcere raidul punic.

Cartaginezii, îngreunați de pradă și pe trei sferturi beți, răcneau cântece fără perdea când îi ataca dușmanul.

Lăsând la pământ binevoitoarele femei gale și amforele, numizii fugiră ca niște câini bătuți. Atunci au fost interceptați o mie de arcași pe care consulul îi plasase în calea lor. Pierderile au fost grele și prietenii lui Setni își datorară salvarea numai solidității scuturilor lor. Din fericire, ei nu băuseră peste măsură, în afară de Dunorix, pe care Styros îl legase de calul său; trăgând patrupedul de frâu, el izbuti să-și readucă în tabără prietenul viu și nevătămat.

O dată refugiați în tabăra lor, numizii își traseră sufletul; romanii care-i urmăreau au fost respinși de gardă și constrânși

să fugă spre pozițiile lor.

Sempronius, hotărât să termine, contraatacă folosind toată cavaleria și arcașii: o ploaie de săgeți și sulițe întunecară cerul, dar Hannibal nu era hotărât să dea o bătălie generală. Trupele lui rămâneau la adăpost, în fort, și romanii nu întârziară să se retragă.

Noul comandant roman triumfa:

— Ei vezi! îi reproșa el lui Scipio. Voiai să mă împiedici să atac, pe motiv că oamenii mei sunt istoviți! Dar iată ce s-a-ntâmplat! În chip ciudat, ție-ți lipsește curajul, dragul meu. Firește, rana îți poate sluji drept scuză... Haide, dacă vrei să mă crezi, o să le dăm o lecție pe cinste acestor mizerabili și-o să-i alungăm departe de aici!

— O, Sempronius, să nu crezi că zgârietura aceasta m-a făcut laș! Vreau tot atât cât și tine să-i bat pe acești Barca, dar ghicesc motivele nerăbdării tale! Tu știi că alți consuli ne vor înlocui curând și că rana mea mă face incapabil să merg în fruntea oamenilor mei. Iată un minunat prilej pentru tine să-ți atribui toată gloria dacă, din întâmplare, vei obține o victorie. Dar, de fapt. Tu n-ai câștigat decât o hărțuială. Până acum, Hannibal nu și-a utilizat elefanții în nicio bătălie. Prin urmare, crede-mă: așteaptă ca infanteria ta să se refacă în totalitate, înainte de a-l înfrunta.

— Tu îmi atribui intenții rele, Scipio! O să-ți spun care-i problema ta: ți-ai pierdut avântul indispensabil unui general. Eu nu pot, vai, să atac numai cu forțele mele, dar tu comiți o îngrozitoare greșeală lăsându-i timp acestui viclean de Barca să-și organizeze bătălia după pofta inimii.

Scipio însă nu vru să audă nimic, prefăcându-se somnoros, iar Sempronius, furios, părăsi cortul acestuia fără să obțină ceea ce spera.

Dar faptele i-au dat dreptate: Hannibal, după obiceiul său, a profitat de acest răgaz ca să cerceteze cu grijă terenul ales pentru a-i înfrunta pe romani.

Aceștia se aflau cu spatele la râu, care, la stânga lor, primea un mic afluent cu malurile destul de abrupte, acoperite de tufișuri dese de spini și arbuști: un amplasament de vis pentru o ambuscadă călare.

Hannibal îl convocă deci pe fratele său Magon, luptător temerar, tânăr și plin de foc, și-i expuse planul său: să instaleze

de-cu-noapte o mie de cavaleriști de elită în tufișurile acelea și să atace atunci când trei coloane de fum se vor ridica din tabăra cartagineză.

Și de această dată, Setni și prietenii săi se aflară în prima linie. Cavaleria părăsi grosul forțelor punice prin spate, depărtându-se de râu, pentru a descrie apoi un vast arc de cerc.

Picioarele cailor fuseseră învelite în țesături groase, astfel încât să nu facă niciun zgomot. De îndată ce cavaleriștii ajunseră pe poziție, armele, dar mai ales căștile prea lucitoare, au fost camuflate cu frunziș, în așteptarea orei asaltului.

Când zorii se ridicară peste tabăra lor, cartaginezii erau treji de mult, mâncaseră în liniște și băuseră o supă caldă.

Astfel, atunci când Sempronius privi câmpia înghețată deasupra căreia ningea cu fulgi mari, el observă că inamicii se pregăteau de bătălie. Și de astă dată, Hannibal își folosea toate mijloacele: infanteria plasată în centru se sprijinea în cele două aripi pe masele uriașe ale elefanților, acoperiți cu mantii de un alb imaculat, în vreme ce cavaleria tropotea în flancuri.

Trompetele răsunară, scoțându-i din corturi pe romanii cu ochii urduroși, cu stomacurile goale; luptătorii alergau blestemând să-și ocupe pozițiile: traversând apele înghețate ale râului, ei se rânduiră dârdâind în fața dușmanilor, cu infanteria în față, având pe flancuri cavaleria hărțuită de pe acum de rapizii cai de luptă ai numizilor.

Astfel, lupta de pe râul Trebbia debută în cele mai neprielnice condiții.

CAPITOLUL VI

Întrucât, în continuare, Scipio era incapabil să se urce pe cal, comanda celor două armate o preluă Sempronius. Înainte de toate, el își rechemă cavaleria, care se dădea de ceasul morții urmărindu-i pe numizii cei iuți, gata oricând să facă stânga-mprejur, și-și plasă cei patru mii de călăreți pe aripi, în vreme ce infanteria, ca și cea a lui Hannibal, se grupa în centru. Cei optsprezece mii de romani erau susținuți de douăzeci de mii de aliați latini și gali, printre care o trupă de cenomani. Hannibal dispunea de opt mii de baleari ca infanterie ușoară și trăgători cu praștia, precum și de douăzeci de mii de gali, spanioli și africani înzestrați cu armament greu. Cavaleria lui era superioară ca număr: ea cuprindea zece mii de cai de luptă.

Când cele două armate au fost aproape aliniate în vederea bătăliei, începu adevărata înfruntare: sub acoperirea pietrelor lansate de baleari, infanteria ușoară îi asaltă pe romanii înghețați, care se retraseră după rândurile de lăncieri împlătoșați. Cât despre cavalerii cartaginezi, ei se năpustiră asupra omologilor lor de pe cele două flancuri cu asemenea impetuozitate că-i puseră pe fugă.

Dar în centru, de bine, de rău, infanteria grea rezista, iar în prezent balearii își foloseau prăștiile împotriva cavalerilor care părăseau lupta. Când aceștia ajunseră dincolo de raza de acțiune a prăștiilor, ei traseră iarăși în legionari, care de altfel trebuiau să înfrunte pe cele două flancuri și elefanții. Infanteria romană rezista totuși: veliții ciuruiră cu sulițele lor pachidermele, care făcură cale întoarsă. Atunci le împunseră cu lăncile sub coadă, înnebunindu-le de durere.

Dintr-o dată, uriașele animale șarjară cu furie, fiind gata să-i strivească pe cartaginezi, dar Hannibal ordonă transferarea lor din centru pe flancul drept, acolo unde se aflau auxiliari gali.

Atacul acestor monștri necunoscuți îi înspăimântă, și contingentul întreg o luă la fugă, cuprins de panică, lăsându-i pe romani să se descurce singuri.

Între timp, ninsoarea se transformase în ploaie, iar ceața ascundea pădurea în care se retrăsese Magon.

De cum își dădu seama că romanii depășiseră locul ambuscadei, el își trimise trupele în spatele lor. Setni și însoțitorii săi, înțepeniți de nemișcarea forțată, putură în sfârșit să se încălzească lovind în pedestrașii descumpăniți de brusca lor năvală din spate. Deodată măcelul acesta îl îngrețoșă pe lactean, care se simți din noi tentat să-l cheme pe Pentoser și să renunțe la tot. Dar o privire către Maicha îl umplu de rușine: tânăra femeie tremura de frig, însă răbda toate aceste încercări fără să se plângă. Iar el, cu trupul său bionic apt să-și accelereze metabolismul, se smiorcăia ca un copil!

Infanteria romană, presată din două părți, nu putea spera să-și redobândească tabăra situată dincolo de râu: cei mai disciplinați alcătuiră un cerc, astfel încât să poată ține piept inamicului și aceasta fu salvarea lor. Ei porniră de-a lungul Trebbiei, izbutind apoi să se îndrepte spre Piacenza; zece mii de oameni au fost astfel salvați.

Ceilalți, intrați în panică, dezorientați, își căutară scăparea la

întâmplare. Unii se aruncară în valurile înghețate ale râului, cei care-l trecură pieriră ulterior aproape cu toții de congestie pulmonară; ceilalți, încolțiți pe malul râpos, au fost masacrați de mercenari sau striviți sub picioarele elefanților.

Câțiva fugari, pierduți în ceață, izbutiră să scape de măcel și goniră spre Piacenza; majoritatea, însă, au fost uciși sau făcuți prizonieri.

Ploaia îi scotea din minți pe luptătorii degerați până-n măduva oaselor.

Nenumărați cai pieriră de frig și un singur elefant scăpă de tăișul vântului. De atunci, l-a călărit Hannibal. Oamenii înșiși, deși erau obișnuiți cu clima Galiei și a Spaniei, se refugiară în corturi sau în jurul imenselor focuri de campanie, căutând puțină căldură.

Acum, că se hotărâse să rămână, Setni își regăsi dinamismul: el o acoperi pe Maicha cu una din păturile sale izolatoare, căci dinții nefericitei clănțăneau ca niște castaniete.

Styros puse la încălzit niște rachiu și-și servi toți prietenii adunați în jurul focului; până atunci, Setni nu apreciase defel băutura, cam acră pentru esofagul său delicat, dar de această dată i se păru că este un adevărat deliciu al zeilor.

Această vreme vrăjmașă dură toată noaptea și ziua următoare: ea îngădui câtorva fugari rebegiți de frig să treacă râul pe plute.

Doborât de înfrângere, Sempronius nu mai era în stare să coordoneze rămășițele armatei, astfel că, în cea mai mare tăcere, încercatul Scipio îi conduse pe cei salvați la Piacenza, îi trecu apoi peste Po și-i călăuzi până la Cremona.

Vestea înfrângerii sosi la Roma și provocă panică: cei mai slabi de înger își înghesuiră averile în șarete și fugiră spre sud, fiecare încercând să se descotorosească de bunurile de prisos, pe un preț de nimic; în ziua aceea, câțiva oameni de afaceri cu sânge rece se îmbogățiră.

Doi consuli fuseseră învinși. Două armate, dintre care una venită din Sicilia, fuseseră zdrobite. Ce speranță rămânea? De unde puteau aduce noi trupe? Cu toate acestea, primele misive ale lui Sempronius liniștiră în parte opinia publică: după el numai vremea proastă purta vina înfrângerii romanilor. Ce-i drept, legiunile se retrăseseră, dar ele se refugiaseră în orașe și barau în continuare drumul blestematului Barca.

După o vreme, consulul, care-și regăsise limbuția, sosi la Roma și confirmă aceste spuse liniștitoare. El prezidă alegerile consulare, pe care le-au câștigat Cnaieus Servilius și Caius Flamisius, apoi se întoarse în tabăra de iarnă pentru a pregăti trupele pentru viitoarele atacuri cartagineze. Începeau mari preparative: din sud, fuseseră aduse câteva pâlcuri de oșteni, șaizeci de nave cu câte cinci rânduri de vâsle fuseseră echipate pentru a servi comunicațiile și a ataca trupele lui Hasdrubal în Spania, cu prima ocazie ce se ivea. Toți aliații Romei se văzură nevoiți să-și aducă o minimă contribuție; chiar și Hieronul, din îndepărtata Cretă, trimise cinci sute de hopliți.

Cnaeus Cornelius Scipio, căruia fratele său Publius îi încredințase comanda oștirii romane din Spania, înregistră un prim succes asupra lui Hannon și a aliatului său iber Handrobal, pe care-l făcu prizonier după ce le înfrânsese armatele și obținuse o pradă bogată. Din păcate, însă, ofițerii săi se culcară pe lauri și se lăsară surprinși de Hasdrubal, care, după ce trecu Ebrul, îi măcelări pe marinari și infanteria marină. După această ispravă, cartaginezul își instală tabăra de iarnă la Noua Cartagină, în vreme ce Cnaeus Cornelius rămânea la Taragona.

Cei doi dușmani își dăduseră toată osteneala și obținuseră remiză: pentru moment, Hannibal nu avea motiv să-și facă griji pentru spatele armatei sale, întrucât ingenioasa diversiune a lui Scipio nu produsese niciun efect. Cnaeus ocupa totuși Emporium, Taragona și primea întăriri peste mare în cursul iernii: el rămânea, deci, periculos.

După victoria de la Trebbia, generalul cartaginez trebui să-și lase să respire trupele istovite. Numai cavaleria lui se dovedi activă, efectuând raiduri, interceptând convoaie cu provizii, atacând chiar orașele. Astfel, Hannibal, aflat mereu în primele rânduri, îi conduse pe numizi la asaltul unui sat din apropierea Piacenzei, în care se aflau mari rezerve de alimente. Plecând la asfințit, în cel mai mare secret, el încercă să treacă fortificațiile noaptea, prin surprindere. Dar strigătul de agonie al unei santinele dădu alarma și urletele celor scăpați fură atât de puternice că se auziră până la Piacenza. O bătălie dură se încinse, prelungindu-se până la răsăritul soarelui; cavaleria consulară veni atunci în ajutor și legiunile o urmară.

Hannibal nu dispunea decât de un singur corp de infanterie: riscându-și viața, el încercă să restabilească situația, în ciuda

inferiorității numerice a trupelor sale, dar a fost rănit. Locotenenții săi îl scoaseră de îndată din luptă, aducându-l în tabără. Din fericire, părerea medicilor a fost liniștitoare: o simplă rană superficială la un biceps. Barca a fost obligat să-și poarte brațul într-o eșarfă vreme de câteva săptămâni. Dar această rană avu consecințe imprevizibile, care-l intrigară foarte pe Setni: într-adevăr, Styros, mereu la vânătoare de bârfe, îi relată într-o seară o poveste ciudată.

— Stăpâne, spuse el în timp ce-i servea lacteanului o cupă de vin, ce-mi dai dacă-ți spun că generalul nostru, de când este rănit, se dedă la ștrengării neobișnuite?

— Ei bine, o să primești doi sicii de argint, dacă povestea ta este banală, sau patru, dacă mă interesează. Este tariful nostru obișnuit, nu-i așa?

— Sigur că da. Totuși, de astă dată, ai putea merge până la șase monede, căci vei fi uimit.

— Batem palma, pungaș bătrân! Te ascult…

Și lacteanul se întinse confortabil ca să-l poată urmări.

— Vitejia generalului nostru este binecunoscută: în luptă este văzut întotdeauna în primele rânduri: totodată, îi place să străbată taberele, să stea de vorbă cu soldații și să mănânce mâncarea lor.

— Aceasta o știe toată lumea! strigă Dunorix puțin gelos. Într-o zi cineva îmi arde o palmă zdravănă în spinare, mă-ntorc furios și mă găsesc nas în nas cu Barca al nostru care chicotea: „Galule, mi-ar plăcea să am mulți soldați cu umeri largi ca ai tăi în armata mea!” Atunci…

— Ce facem, povestești tu ce s-a-ntâmplat? i-o tăie Styros. Ține-ți puțin gura ta aia mare și ascultă. În timpul ciocnirii de deunăzi, în care s-a căptușit cu o rană, Hannibal a fost recunoscut de gali. El, gândind că este înconjurat de prieteni, n-a dat atenție faptului. Din nefericire, însă, era vorba de mercenari romani, care năvăliră asupra lui strigând: „Veniți cu toții: este însuși Hannibal! Trebuie să-l luăm prizonier, o să căpătăm pe el o răscumpărare bogată!” Dacă n-ar fi sărit pe loc garda, generalul nostru ar fi fost capturat de-adevăratelea. Atunci el a hotărât să nu mai riște așa ceva. Și știți ce-a făcut?

— Pe legea mea, nu! replică Setni. Poate va înceta să se mai expună astfel: garda lui personală nu știe niciodată de unde să-l ia.

— Înseamnă că nu-l cunoști bine pe încăpățânatul ăsta! Temându-se să nu i se întindă vreo cursă ca să fie omorât sau prins, și totodată nevrând să-și schimbe obiceiurile, a pus să i se facă mai multe zeci de veșminte felurite și peruci. Se spune chiar că o mască magică îi schimbă cu totul trăsăturile feței și-l face de nerecunoscut. Astfel, el poate hoinări încoace și încolo, trăgându-i de limbă pe palavragii și văzând cum stau trupele cu moralul.

— Pe Hesus! mormăi Dunorix. Am avut noroc că nu era deghizat în ziua în care l-am întâlnit, căci ar fi încasat un afurisit de dos de labă…

— Spune-mi, interveni Setni foarte interesat, ai văzut această mască?

— Nu, mi-a povestit despre ea un grec din Delos, frizerul lui. După câte-mi spunea, să juri că-i chiar pielea lui, moale și netedă, dar ea nu se usucă defel. Fără îndoială, este argăsită într-un chip anume.

Lacteanul rămase tăcut: această descriere îi evoca pielea sintetică. Să se ivească oare acum posibilitatea de a-i demasca pe nechibzuiții lui compatrioți? apoi continuă să-l tragă de limbă pe grec:

— Pe credința mea, mi-ar plăcea să-i joc o dată o festă lui Hannibal și să-i arăt că o mască bună nu ajunge; ai putea tu, contra cost, să afli de la prietenul tău ora la care curajosul nostru Barca iese deghizat astfel?

— Ah, e bună! pufni Styros în râs. Grozav de isteț stăpânul meu, el o să pună un pariu și o să câștige gros!

— Ai priceput foarte bine! Atunci?

— Dacă-mi dai șapte monede de argint în loc de șase, te servesc!

— Șapte monede! strigă Dunorix, ridicând ochii la cer. Pe Taran, la sfârșitul campaniei acesteia o să-ți poți cumpăra un palat… Când socot că un siclu valorează cât șase iepuri, îmi dau seama că aș face mai bine să vânez povești decât vânat!

— O să-ți cedez doi: fii mulțumit…

Maicha nu intervenise, dar își privea fix iubitul, ea și cum ar fi încercat să-i ghicească gândurile. Era limpede că nu de dragul unui pariu cerea el asemenea informații. Fără să-i cunoască averea, îl știa bogat; el purta de-a dreptul pe piele mai multe săculețe cu superbe pietre prețioase. Atunci? Voia oare să

pregătească un atentat împotriva lui Hannibal? Egipteanul făcuse acte de bravură și dovedise devotament în cursul campaniei și, în timpul trecerii Alpilor, ar fi avut de zece ori posibilitatea de a-și face comandantul să piară într-o prăpastie.

Setni îi intui neliniștea; când își făcu plimbarea obișnuită în jurul taberei cu frumoasa spaniolă, purtându-și cum se cuvine casca, îi strecură:

— De fapt, n-am nicio nevoie să câștig bani demascându-i pe Hannibal. Vreau numai să-i dau o lecție și să-i arăt că, oricum s-ar deghiza, riscă să fie recunoscut. Slujitorii lui pot să-l trădeze și romanii ar fi mai mult decât fericiți să scape de dânsul. Doar el este în stare să învingă Roma.

— Ah, ce fericită sunt strigă Maicha sărindu-i în brațe.

— De ce?

— Pentru că îmi închipuisem lucruri îngrozitoare în legătură cu tine, că vrei să pui la cale un complot sau știu eu ce…

— Haide-haide, nebună mică! închipuirea ta merge prea departe: dacă m-am ostenit să ajung până aici, este numai ca să asist la înfrângerea romanilor. Trebuie să avem grijă de generalul nostru, asta-i tot!

Setni își înfăptui proiectul fără dificultăți; el îl urmă pe Barca în tabără și, atunci când acesta se uita la taraba unui vânzător de castane prăjite, îi șopti la ureche:

— Generale, vă asumați riscuri prea mari umblând astfel singur printre gali. Unul dintre aceștia poate fi dușman.

Apoi se pierdu în mulțime, iar cartaginezul, cu toate sforțările sale, nu izbuti să-l regăsească.

Această mică lecție dădu roade; ieșirile lui Hannibal se făcură mai rare și apropiații lui respirară ușurați.

În curând, complet vindecat, conducătorul cartaginez își făcu de lucru asediind Victumulae. Un mare număr de refugiați se aflau aici, precum și mari cantități de provizii aduse de țărani.

Când armata se ivi în fața orașului, rânduindu-se în poziție de bătaie, vitejii apărători, deși rămași de capul lor, fără generali, hotărâră să reziste. Ei adunară treizeci și cinci de mii de luptători și ieșiră în fața cartaginezilor. Această confruntare între o infanterie de elită, condusă de un comandant priceput, și o hoardă nedisciplinată se termină prin masacrarea orășenilor și sătenilor.

Din păcate, însă, atacatorii, înfuriați de rezistența opusă, se

purtară ca niște măcelari. A doua zi după căderea târgușorului, când toți locuitorii își predaseră armele, cartaginezii se dedară la un jaf în toată regula și la îngrozitoare abuzuri, violând femei, sugrumând copii, arzând tălpile bărbaților pentru a-i face să mărturisească unde își ascunseseră bunurile. Setni, - care participase la această expediție, a fost oripilat în asemenea măsură că era gata să se trădeze și să pulverizeze aceste brute pentru a pune capăt violențelor lor, dar superiorii săi nu l-ar fi iertat niciodată dacă s-ar fi demascat în felul acesta. El se mărgini deci la acțiuni izolate, lansând câte o fiolă de gaz când asista la o scenă insuportabilă.

Acum Hannibal nu mai ducea lipsă de provizii.

Galii veneau încărcați de daruri, pentru a-i câștiga bunăvoința, și se înrolau cu grămada în rândurile armatei punice, care, curând, urma să jefuiască cel mai bogat oraș din lume: Roma.

Iarna trecu foarte încet pentru Setni, care se plictisea de moarte, în afara momentelor în care se bucura de mângâierile Maichei. În restul timpului, el apela la droguri intemporale, care-i dădeau senzația timpului accelerat. În ciuda dorinței sale de a-și isprăvi misiunea, niciun indiciu nou nu-i permitea să-și încheie cercetările. Tot Styros a fost cel care i-a furnizat informațiile: nenumărate minuni se petrecuseră în cursul iernii în Italia și în posesiunile romane, având drept rezultat scăderea moralului dușmanilor.

— Închipuiește-ți, stăpâne că un bou a urcat de unul singur până la catul al treilea al unei case din Roma și s-a omorât aruncându-se pe fereastră!

— Bah! făcu Dunorix. Fără îndoială că întâlnise un grec.

— Glumește tu, glumește! Află că templul Speranței a fost trăsnit! Se poate închipui prevestire mai proastă?

— Sigur că nu, pe Teutates! mormăi galul, care începea să ia în serios zisele amicului său. Înfrângerea romanilor nu mai poate fi pusă la îndoială…

— Și asta nu este totul! La Lanuvium, o victimă sacrificată pentru a îmblânzi mânia zeilor a înviat, iar un corb, violând templul sfânt al Junonei, s-a cocoțat fără rușine pe patul sfânt al zeiței!

— Tanit fie binecuvântată! exclamă Maicha. Ea și-a demonstrat puterea în chiar cuibul falșilor zei!

— Mai mult, reluă Styros, care-și căuta efectele, o ploaie de pietre a căzut din cer și în câmpia de la Amiternum au fost văzuți strigoi îmbrăcați în alb, plângând nenorocul romanilor.

— Mii de tunete! blestemă Barcino. Tu faci să-mi treacă fiori pe șira spinării! Sunt gata să mă bat cu oamenii, dar nu cu strigoii veniți din infern.

— În sfârșit, chiar la Roma, peste o mie de oameni au văzut în largul cerului o navă purtată de flăcări!

Tăcură cu toții, duși pe gânduri.

Setni, însă, nu luă în serios aceste știri, cu excepția ploii de pietre: fără îndoială, fusese un roi de meteoriți: cât despre ultima apariție, mai mult ca sigur că era vorba de o auroră boreală. Cum știa precis că nava sa urma o traiectorie care nu trecea pe deasupra Romei, n-ar fi dorit să se gândească la o astronavă străină, de disidenți răzvrătiți față de ordinele Creierelor Mari. Indiciile deveneau tot mai limpezi: trebuia să fie de două ori mai atent atât pe pământ cât și în cer.

— Haideți, prieteni! strigă el. Fără îndoială, întâmplările acestea sunt de rău augur pentru dușmanii noștri: trebuie să ne bucurăm, căci, după toate acestea, moralul romanilor se va resimți.

— Oh, pe câte am auzit, ei au luat lucrurile foarte în serios, reluă Styros. Decemvirii[18], după ce au căutat în cărțile sfinte, au cerut decretarea a nouă zile de sacrificii. Vor urma ceremonii expiatoare și lustrații. La Lanuvium, o ofrandă în aur de patruzeci de livre a fost dusă cu mare ceremonie Junonei. La Roma, o cină solemnă, numită lectisternă[19], a fost oferită zeiței Juventas și au fost înălțate rugi către Hercule. Apoi cinci oameni au fost sacrificați spiritului Romei. Totuși, mințile superstițioase nu sunt liniștite: răul s-a produs, fiecare în sinea sa rămâne încredințat că mari nenorociri se vor abate asupra cetății fondate de Romulus și Remus.

Când aflară aceste noutăți, răspândite din ordinul marelui Hannibal, toți cartaginezii se bucurară și-i aduseră laude lui Baal pentru că-i teroriza în felul acesta pe inamici.

Cât despre romani, ei își lustruiau armele și-și desemnau comandanții care aveau să-i conducă la luptă. Alegerea lor nu

---

[18] Decemviri = magistrați romani.

[19] Lectisternă = cină oferită în temple zeilor reprezentați în efigie. în caz de mari calamități.

părea deloc fericită…

Unul dintre consuli, Flaminius, comandantul legiunilor care iernau la Piacenza, datora postul său… vinului. Demagogul acesta făcuse să fie votată o lege care interzicea senatorilor să aibă în proprietate galere ce putea să transporte mai mult decât trei sute de amfore, adică producția unei podgorii particulare de mărime rezonabilă, ceea ce interzicea nobilimii să comercializeze vin. Plebeii, încântați, susținuseră candidatura lui Flaminius, care fusese ales pentru al doilea consulat.

Înainte de a părăsi Roma, pentru a se duce în provincia sa, noul consul pierdu ceremoniile expiatoare, mai cu seamă sacrificiul solemn oferit lui Jupiter pe muntele Albin. O delegație îl readuse de la Ariminium și el a fost mustrat fără menajamente de către senatori.

În ziua luării oficiale a puterii, se produse o altă catastrofă: un miel rănit a scăpat din mâinile sacrificatorilor și a fugit, umplându-i de sânge pe cei de față. Cu toții văzură în această întâmplare prevestirea unor nenorociri îngrozitoare…

Nici Setni nu rămăsese pasiv.

Helion se afla pe o orbită geostaționară deasupra comandantului său. Acesta, pretextând o partidă de vânătoare, se duse pe o întindere înzăpezită, profitând de ger și ceață ca să-și ascundă urmele. El intră în legătură cu Pentoser și-i ceru să controleze de îndată toate înregistrările ordinatorului de bord. Răspunsul veni rapid: o navă destul de depărtată fusese detectată, însă radarul nu descoperise mai mult despre aceasta: un bruiaj ingenios îi camuflase aterizarea, produsă poate în craterul Vezuviului. Toate cercetările ulterioare se vădiseră zadarnice…

Pentoser profită de ocazie pentru a trimite câteva delicatese comandantului său, care luă o masă îmbelșugată, preparată din obișnuitele produse sintetice.

Iarna îi lăsă lui Setni amintiri destul de plăcute. Ziua lui era organizată cu minuție. Dimineața sărea din patul său călduros de blănuri, pentru a ieși să respire aerul proaspăt de țară. Adesea Maicha îi ținea tovărășie peste noapte, dar totdeauna dispărea înaintea zorilor. Tânăra femeie n-a înțeles niciodată de ce iubitul ei ținea mai presus de orice s-o facă să bea o ceașcă de lapte înainte de a face dragoste. Pentru ea devenise un

ritual, ignorând că lacteanul dizolva în lapte un hormon anticoncepțional, pentru a nu risca o încrucișare între două ființe atât de îndepărtate în spațiu și timp.

Cavalerii care se culcau în corturile învecinate observaseră, desigur, manevrele lor, dar pederastia era într-atât de răspândită încât nu li se părea o faptă ieșită din comun, necum condamnabilă. Numai Barcino suspina din greu câteodată: el suporta durerea plin de răbdare, sperând că odată, cândva, Setni se va plictisi de micuțul său.

Dimineața, cuplul pornea călare prin câmpia liguriană, acoperită în întregime de zăpadă. Uneori Dunorix îi urma pentru a-și cerceta capcanele. Din timp în timp, ei observau o vulpe care se strecura pe furiș, dar cel mai adesea singurul semn de viață era zborul unui stol de corbi, pradă destul de căutată de vânători pentru a-și îmbunătăți meniul.

La întoarcere găseau un tepidarium ai cărui aburi fierbinți le eliberau mușchii de orice oboseală, iar atunci ei profitau pentru a face dragoste. Apoi Maicha făcea un duș rece, stropindu-l, malițioasă pe companionul ei friguros, care nu se putuse niciodată hotărî să aplice un asemenea tratament bietei sale epiderme. Lacteanul nu suporta decât apa bine încălzită. Mai apoi luau prânzul împreună cu cavalerii companiei, discutând programul după-amiezii, acțiunile de recunoaștere sau raidurile menite să procure provizii. Uneori Hannibal poruncea să treacă la atacarea unor convoaie ale inamicului: atunci ei dispăreau din tabără câteva zile și se întorceau foarte mulțumiți de isprăvile lor, înfățișându-și prizonierii, făcând troc cu prada lor.

Apoi, seara, organizau câte un banchet și sclavii se întreceau în a le servi feluri delicate: turtițe cu măduvă de porc, saramură de păstrăvi prinși în apele apropiate, fripturi de mistreț stropite cu un delicios vin galic; odată chiar s-au servit la desert niște ciudate mere aurii, aduse anume din insule depărtate pentru un patrician bogat.

După aceea sclavii ofereau mesenilor vase ca să-și ușureze vezica, iar divertismentele se succedeau: nu lipseau frumoasele captive specialiste în dans și în jocurile dragostei, nici jonglerii sau acrobații, fericiți să-și demonstreze talentul pentru a primi hrană pe săturate.

Cartaginezii socoteau dezgustător obiceiul roman de a vomita voluntar cele mâncate pentru a îngurgita din nou delicatesele

suculente. În schimb, ei nu dispreţuiau defel băutura sau unguentele afrodisiace pe bază de cantaridă sau de fiere şi apreciau mângâierile subtile ale masoarelor.

Seara se termina prin orgii, dar Setni şi Maicha aveau întotdeauna grijă să dispară înainte ca însoţitorii lor să devină prea întreprinzători. Ei regăseau blănurile şi purpura din cortul lor vegheat de Dunorix cu o grijă plină de gelozie.

— Ce m-aş face fără tine, o, dulcea mea dragoste? gungurea Maicha într-o seară de martie, care, prin blândeţea ei, lăsa să se ghicească primăvara. M-am aruncat ca o nebună într-o aventură ale cărei primejdii nu le-am cântărit. Desigur, nu este bine să ai o fizionomie prea plăcută într-o tabără militară! Degeaba mi-am ascuns chipul după o mască! Simpla vedere a picioarelor sau a pulpelor mele ajunge pentru ca nepoftiţii să fie atraşi ca muştele.

— Cauza rezidă în faptul că eşti prea bine croită, dulcea mea! Iată-l pe Barcino cum oftează după pielea ta de mătase.

— Oare toţi bărbaţii sunt nişte porci? întrebă frumoasa copilă. Ei nu se gândesc decât la dragoste, într-un fel sau altul!

— Ce vrei, în vremea aceasta existenţa nu oferă alte distracţii decât sexul şi umplerea burţii.

— Ce vrei să spui prin vremea aceasta?

Setni se bâlbâi puţin: fusese pe punctul de a se trăda.

— Eu… vreau să spun că artele frumoase practicate de strămoşii noştri sunt părăsite cu totul în aceste vremuri tulburi, în care fiecare nu aspiră decât să egaleze marile fapte de arme şi dragoste ale divinului Melqart.

— Ah, câtă dreptate ai! M-am săturat de toate omorurile acestea. Se vor sfârşi ele curând?

— Cine poate prevedea viitorul? Există o alternativă: dacă Hannibal izbuteşte să pună mâna pe Roma, după ce-i spulberă armatele, vreme de cel puţin un veac o să avem o pace dominată de cartaginezi. Dimpotrivă, dacă el nu-şi poate valorifica rapid superioritatea, războiul va continua la nesfârşit. Oricum, nu există altă ieşire decât nimicirea Romei sau a Cartaginei.

— De mult visează romanii să scape de cartaginezi. Or să reuşească oare?

— O s-o aflăm curând: se apropie vremea bună, iar operaţiunile militare, întrerupte de iarnă, vor fi reluate. Hannibal

a primit importante întăriri galice. Dinspre partea lor, romanii l-au reales pe consulul Flaminius; dacă este să credem ce povestește Styros, el a obținut două legiuni din partea lui Sempronius și alte două de la pretorul Caius Atilius. Această armată a trecut Apeninii și a pătruns în Etruria. Suntem în idele lui Marte: la Roma consulul Cnaeus Servilius tocmai și-a luat în primire postul, iar acest demnitar pare mai preocupat să-i îmblânzească pe zei decât să înroleze soldați...

— Dar ce s-a mai întâmplat?

— Se pare că miracolele îngrijorătoare se înmulțesc: în Sardinia lancea unui cavaler care făcea rondul pe fortificații s-a aprins, în vreme ce mii de lumini încingeau țărmul sub ochii lui îngroziți, iar discul Soarelui s-a micșorat deodată. La Arpi, astrul zilei părea să se lupte cu Selena! Și mai ciudat: la Capene, două luni s-au arătat în același timp în plină zi! Dar lucrul cel mai înspăimântător s-a petrecut la Faleron, localitate celebră pentru vinurile sale: bolta cerească s-a deschis larg și o lumină strălucitoare a țâșnit prin această spărtură!

— Atunci să ne bucurăm! Totul ne ajută să prevedem o victorie a armatelor noastre. Pacea se va reinstaura curând, iar noi vom câștiga bătălia.

— Sunt convins! Se pare că Barca a hotărât să ridice tabăra mâine, astfel încât să ajungem la Arretium înaintea consulului Flaminius; după zvonurile pe care le-am auzit, Hannibal ar fi ales drumul cel mai scurt, dar cel mai primejdios: acela care străbate mlaștinile. Romanii ne-au abandonat câmpia bogată a lui Po și vor să apere accesul către Italia Centrală, teren care le este mult mai favorabil. Ei vor avea unsprezece legiuni împărțite în două armate: una, sub comanda lui Servilius, se va afla în regiunea Ariminium, cealaltă, sub Flaminius, va mărșălui către Arretium.

— Atunci confruntările hotărâtoare se apropie. Riscăm să nu ne mai putem întâlni astfel, în liniștea cortului acestuia, multă vreme de aici încolo. Mai spune-mi o anecdotă despre unii dintre acei învățați de faimă...

— Una singură, căci se face târziu... O să-ți vorbesc despre marile înfăptuiri ale unui matematician și inventator care trăiește în Sicilia și s-a născut acum vreo șaizeci de ani[20]. El a învățat la Alexandria, dar și-a petrecut restul vieții în orașul său

[20] În anul 287 înainte de Cristos.

natal. Aici a fost văzut într-o zi ieșind gol din baie și alergând ca un nebun până la palat, strigând Eureka! Am găsit!

— Ce descoperise oare?

— Ei bine, Hieron, regele Siracuzei, îi dăduse însărcinarea să rezolve o enigmă: el îl bănuia pe un bijutier care îi făcuse o coroană de aur că aliase metalul cu o anume cantitate de argint, metal mai puțin dens și, mai ales, mai puțin scump. Numai că dorea dovedirea fraudei acesteia fără distrugerea coroanei, pe care o socotea foarte frumoasă.

— Cu neputință.

— Este ceea ce credea și hoțul cel isteț, dar, visând cu ochii deschiși în baia lui, Arhimede a descoperit că membrele sale, băgate în apă, pierd din greutate; ceea ce el a tradus în felul următor: un corp afundat în apă pierde o greutate egală cu a volumului de apă dislocuit. Astfel, el a putut stabili că densitatea coroanei nu era egală cu a aurului pur, iar escrocul a fost demascat!

— Ce ingeniozitate: trebuie să fie pasionant să cunoști un asemenea învățat!

— Se spune că este prea puțin vorbăreț și foarte distrat: cel puțin aceasta este părerea lui Eratostene, care i-a fost prieten la Alexandria.

— Și ce-a mai descoperit?

— Oh, el nu este numai un teoretician! El știe să-și pună în practică invențiile: cu ajutorul spirelor geometrice, el a inventat șurubul fără sfârșit, bulonul și piulița. Tot el a construit cel mai rapid aparat de ridicare a greutăților cunoscut până astăzi: palanul, un fel de combinație de scripeți care permite să se lanseze la apă o galeră foarte încărcată, având la bord întregul echipaj!

— Ce om fantastic! Pe Tanit, Hannibal ar avea nevoie de el, căci noi ducem lipsă de mașini de asalt pentru a distruge fortificațiile orașelor!

— Ai foarte multă dreptate, draga mea, totuși există, probabil în armată, învățați care-l vor ajuta pe Barca la momentul potrivit să construiască ceea ce-i lipsește.

— Tu, desigur!

— Oh, nu-ți face prea multe iluzii în privința mea: eu am cunoștințe destul de întinse, dar sunt foarte neîndemânatic dacă se pune problema să construiesc un aparat.

— Ce păcat! Iar acest faimos Arhimede a mai descoperit și altceva?

— În afara uimitoarelor lucrări matematice și a unei teorii a pârghiei, a construit alte aparate, o orgă hidraulică și chiar o navă care nu este mânată nici de vâsle, nici de pânze, ci de o elice plasată în spate.

Dar Maicha nu-l mai asculta: ea își petrecu brațele în jurul gâtului său și un sărut prelung îi uni. Amândoi voiau să profite de orele scurte care le rămâneau.

Ei au făcut dragoste cu o ardoare deznădăjduită, ca niciodată. Între îmbrățișările lor nebunești moțăiau, apoi dorința îi deștepta și Setni contempla chipul iubitei sale la lumina palidă a lămpii de ulei; în tot cursul vieții sale nu cunoscuse asemenea fericire. Apoi Maicha suspina ușor și deschidea ochii; el o îmbrățișa iarăși.

Până în zori, ei își prelungiră voluptățile nebunești, reînnoite fără încetare, iar Setni trebui să recunoască în sinea sa:

„Indiscutabil, am prins gustul acestei vieți aspre, aventuroase, plină de riscuri, care dau dragostei o savoare nesfârșită… în ziua în care voi părăsi această epocă și această veche planetă, o să las aici o parte din mine însumi.”

CAPITOLUL VII

Călăuzele îi propuseseră cartaginezului să aleagă: înaintea lui se deschideau două drumuri, unul lesnicios, lung, binecunoscut romanilor; celălalt scurt, traversând însă mlaștini prin care marșul armatei ar fi fost foarte anevoios.

Hannibal a optat, firește, pentru calea dificilă, sperând astfel să-și ia prin surprindere adversarii și, de voie, de nevoie, armata se puse în mișcare.

Avangarda, infanteria de elită alcătuită din africani și spanioli trecură, fără multe probleme, terenul rămânând ferm.

Urma grosul marilor unități amestecate cu convoaie de provizii și bagaje, având pe urmele lor cavaleria condusă de Magon.

Acesta vorbise foarte lămurit:

„Dacă din lașitate ei se descurajează și vor să ia calea înapoi, nu șovăiți: treceți-i pe fugari prin tăișul sabiei”.

Pentru nefericiții gali exista o singură alternativă: umblă sau crăpi… Această nouă încercare dură patru zile și trei nopți;

majoritatea vitelor de povară se înnămoliră, totuși, chiar și moarte, ele rămâneau prețioase, căci încărcătura lor nu se scufunda, iar oamenii pute u dormi pe baloturile aproape uscate.

După obiceiul său, Hannibal nu se odihnea când oamenii săi se chinuiau: cocoțat pe singurul elefant ce rezistase, patrula fără răgaz în lungul coloanei, fără a ezita să-și pună pachidermul că tragă din nămol vreo căruță și să dea o mână de ajutor pentru a scoate din smârc o catârcă.

Aceasta era cât pe-aci să-l coste viața: el a contractat în mlaștini o oftalmie purulentă.

La început, generalul, dur față de sine însuși ca și cu oamenii săi, nu dădu atenție bolii; în cele din urmă, însă, răul se agravă și el își pierdu ochiul.

Și de această dată înaintarea oștirii pe un drum cunoscut ca impracticabil provocă pierderi grele, însă romanii nu i se putură opune.

Barca trimise de îndată emisari ca să localizeze adversarul și să se informeze asupra lui: el află astfel că Flaminius își instalase tabăra sub zidurile lui Arretium. Ca strateg priceput, cartaginezul se documentă și asupra personalității consulului: romanul era autoritar și mândru de primul său consulat. Fiind un om înfumurat se putea socoti că el va acționa precipitat, sub imperiul dispoziției momentane, fără a se sfătui cu nimeni.

Armata cartagineză atât de încercată vedea deschizându-se înaintea ei o țară de vis; abia refăcută, ea atacă Ferule, trecând-o prin foc și sabie și pustiind apoi ținutul fertil dintre Crotona și lacul Trasimeno.

Năvalnicul consul nu putu să tolereze o astfel de insultă. El ordonă ridicarea taberei și ieșirea în fața inamicului instalat la Fiesole, ignorând sfatul înțelept al consilierilor săi, care socoteau că cel mai nimerit lucru ar fi fost folosirea cavaleriei și a trupelor auxiliare.

Și de această dată au fost înregistrate prevestiri sinistre, cărora orice alt general le-ar fi dat atenție: dar Flaminius, cu încăpățânarea lui, refuză să țină seama de ele. Și totuși, de cum sărise pe calul său, acesta se prăbușise, antrenându-l în cădere. Ce avertisment! mai mult, un stindard rămase înfipt în sol, cu toate sforțările soldaților de a-l desprinde: Jupiter ia mințile celor pe care vrea să-i piardă…

Imprudentul se azvârli cu ochii închiși în capcana întinsă de vicleanul Earca!

Într-adevăr, cartaginezul își alesese câmpul de bătaie lângă lacul Trasimeno. Două lanțuri de munți îl mărgineau pe toată lungimea de nord. Drumul către Perugia urma țărmul. În spate, un defileu strâmt ducea spre o vâlcea care se lărgea într-o câmpie întinsă. Spaniolii și africanii se urcară pe înălțimi: la dreapta se instalară balearii și arcașii, cavaleria și galii umplură colinele din stânga, care controlau defileul ce permitea pătrunderea în vâlcea. Aranjamentul aceasta dură aproape toată noaptea, după care trupele așteptară într-o tăcere desăvârșită.

Îndemnându-și legiunile, consulul ajunse la țărmul lacului și-și stabili acolo tabăra, la dreapta oștirii punice. În zori, o ceață groasă se întindea pe malurile lacului, răsucindu-se în volute fantomatice. Flaminius își trimise avangarda spre vâlcea și, cum ea nu întâmpină niciun fel de opoziție, grosul trupelor o urmă. Când avangarda fu cât pe ce să ajungă în tabăra lui Hannibal, acesta își lansă trupele la atac.

Luați cu totul prin surprindere, romanii n-au știut încotro s-o apuce. Erau asaltați concomitent din față, din spate și din laturi de un adversar care cădea literalmente din cer, căci cobora de pe coline; ei n-au avut vreme nici măcar să se alinieze în ordine de bătaie.

În vreme ce discutau măsurile ce trebuiau luate, o sabie sau o săgeată se și înfigea în pieptul ofițerilor. În această dezordine de neînchipuit, o ceată de gali ajunse până la Flaminius, străpungându-l cu lovituri de sabie. Câțiva triari[21] însă îi împiedicară să despoaie cadavrul.

Din acest moment începu panica. Lăncieri, triari purtători de flamuri fugiră la întâmplare. Nicio legiune, nicio cohortă, nicio subunitate nu putu să revină la formația sa reglementară.

În ceața deasă, cum să-ți recunoști comandanții?

Unii erau împinși în lac și se înecau, alții aruncau armele încercând să scape înot, dar călăreții postați de-a lungul țărmului îi așteptau și-i masacrau, fără să țină seama de rugămințile lor. Câte unii încercau să urce colinele, dar nu scăpau de săbiile ascuțite ale galilor.

---

[21] Triari = soldați din rândul al treilea al trupelor romane — rezerva.

Lui Setni îi era foarte greu să-și repereze prietenii; din fericire, avea ochelarii care-i permiteau să vadă prin ceață. Îi puse sub cască, fără a se îngriji ce vor gândi despre aceasta prietenii săi. Astfel, el îl preveni pe Maichos de prezența a șase mii de veterani romani recalcitranți, care, fără a se preocupa de ceea ce se întâmplă în jurul lor, se năpusteau cu încăpățânare spre sud-vest, urmând drumul Perugiei. Ei ajunseră pe înălțimi și, ceața ridicându-se, acești salvați putură să măsoare întinderea dezastrului.

Ce era de făcut, dacă nu să bată în retragere?

Se duseră deci cu toții să se închidă într-un târgușor apropiat; nu avură parte decât de un scurt răgaz. Maharbal și spaniolii fură mânați pe urmele lor, comandantul cavaleriei îi încercui și, cum romanii nu dispuneau de provizii, ei primiră să se predea, cu condiția să fie lăsați în viață.

Bilanțul dezastrului de pe lacul Trasimeno: cincisprezece mii de romani morți, tot atâția prizonieri. Doar zece mii de oameni, risipiți în grupuri mici, se înapoiară de bine, de râu la Roma.

De această dată, nimeni nu încercă să ascundă deruta romanilor, și pretorul Pomponius anunță sumbru:

„Cetățeni, am fost învinși într-o mare bătălie. Armata a fost decimată, iar consulul Flaminius a pierit. Pronunțați-vă asupra celor necesare pentru salvarea Romei și siguranța voastră.”

Desigur, era vorba cu adevărat de o catastrofă, căci la 21 iunie armata punică pierduse doar o mie cinci sute de oameni și ea putea să se avânte spre Roma.

Dar mai existau legiuni disponibile: armata lui Caius Servilius, campată lângă Adriatica, pornise în marș ca să-l întâlnească pe Flaminius, și ar fi reușit dacă n-ar fi fost înaintarea nebunească a consului. Distanța era mare și triarii, lăncierii purtând armament greu întârziau marșul. Servilius trimise înainte patru mii de călăreți, cu ordinul de a întâlni fără întârziere armata lui Flaminius. Era însă prea târziu, aceasta nu mai exista. În schimb, Maharbal căzu pe neașteptate asupra întăririlor romane: de la prima ciocnire, jumătate din noii sosiți au fost uciși. De unul singur, Setni omorâse sau rănise peste zece adversari, ceea ce-i aduse felicitările comandantului său. Ce-ar fi gândit Creierele Mari dacă ar fi văzut că trimisul lor își masacrează fără scrupule toți inamicii, măcar că, seara, se întreabă cum de-a putut dovedi o astfel de cruzime?

Centenius st retrase cu supraviețuitorii pe o înălțime pe care Maharbal o încercui, obligându-i să se predea.

Între timp, Styros și Dunorix își umpluseră careta cu roadele jafului lor: mica trupă nu duse lipsă de nimic în cursul traversării Umbriei.

Hannibal vedea deschizându-se porțile Latiumului; înainte de a pătrunde, trebuia să-și asigure spatele amenințat de infanteria lui Servilius și, dacă se putea, să pună mâna pe orașul Spoleto.

În realitate, Servilius nu mai era de temut, căci, aflând această serie de încercări, își îndrumase cu înțelepciune forțele către Roma, unde trupele sale au fost primite cu ușurare. Acum cetatea nu mai risca să cadă pe neașteptate.

Asedierea orașului Spoleto trezi iarăși neîncrederea lui Setni: într-adevăr, în loc să-și arunce trupele la asaltul zidurilor pe simple scări, Hannibal își puse cavaleria să bată ținutul învecinat, în vreme ce preoții lui Baal îndrumau construcția unor ingenioase mașini de asediu, iar pedestrașii săpau sub ziduri. Totuși lacteanul știa bine că lecțiile sale hipnopedice menționau un asalt nepregătit, care fusese respins, cu mari pierderi din partea cartaginezilor.

O plimbare împreună cu Maicha le permise amândurora să descopere ingenioase mașinării: baliste, catapulte menite să-i zdrobească pe apărători sub proiectilele lor, berbeci și uriașe pârghii apte să disloce bucăți întregi ale zidului. Ei văzură de asemenea mari oglinzi de aramă lustruită destinate să-i orbească pe adversari și să le provoace arsuri dureroase. Nimic anacronic în acest arsenal: Arhimede avea să folosească aceste arme câțiva ani mai târziu în cursul asedierii Siracuzei, dar cartaginezii nu demonstraseră niciodată o asemenea măiestrie în arta asediilor.

Setni o lăsă pe Maicha să se întoarcă singură, pretextând o întâlnire cu Maharbal și, la adăpostul unui tufiș, intră în legătură cu Helion. Pentoser confirmă că acest oraș nu căzuse în mâinile cartaginezilor. Vizitatorii veniți din abisurile timpului se demascau în sfârșit; simțind că sunt aproape de obiectiv – ocuparea Romei – ei depuneau toate atuurile în mâinile lui Barca.

Aceasta lămurea purtarea lui Flaminius: fusese manipulat prin psihoinductor. Altminteri, superstițios ca toți romanii, el un s-ar fi lansat niciodată la atac sub semnul unor auguri atât de răi.

Ceea ce Setni bănuia de la începutul campaniei aproape că devenea o certitudine: printre preoţii lui Baal se ascundeau nişte oameni care dispuneau de o tehnologie necunoscută în epocă.

În consecinţă, Styros, înarmat cu un sac de bani, a fost însărcinat să se strecoare printre slujitorii divinităţii, cu misiunea de a-i repera pe experţii însărcinaţi să construiască maşinile de asediu.

După ce Spoleto căzu, cartaginezii trimiseră cavaleria să facă incursiuni în câmpiile din Picenium şi, o dată infanteria odihnită, pustiiră provinciile dimprejur. Setni, furios, trebui să-şi oprească investigaţiile şi să pornească în fruntea escadron ului său.

Aceste diversiuni veneau în sprijinul romanilor, care puteau să respire mai lesne. O clipă, ei se temuseră că Hannibal va ataca direct capitala; din fericire însă, el se mulţumise cu Spoleto. Această purtare i-a îngrijorat Lotuşi: şiretul Barca nu avea oare de gând să-şi antreneze trupele atacând, înaintea Romei, micul oraş fortificat?

Pregătirile de apărare au fost conduse deci în ritm alert.

Înainte de toate, Quintus Fabius Maximus, dictator pentru a doua oară, stigmatiză impietatea defunctului Flaminius, care dispreţuise avertismentele zeilor. Decemvirii, însărcinaţi să cerceteze cărţile sibiline, dădură următoarele sfaturi: să se reia promisiunea făcută lui Marte la începutul războiului, să se celebreze marile jocuri în cinstea lui Jupiter, să se ridice un templu lui Venus Erycine şi să se ofere zeilor o primăvară sfântă în cazul în care Roma îşi va înfrânge adversarii. Toate acestea reprezentau o somptuoasă ofrandă, deoarece întregul şeptel ce avea să se nască urma să fie sacrificat divinităţilor Olimpului. Detaliile acestor felurite jertfe au fost puse la punct minuţios: în mod excepţional, trei sute treizeci şi trei de mii de aşi[22] au fost consacraţi marilor jocuri.

Între timp, nici pregătirile militare nu erau neglijate: mai întâi a fost pusă în practică tactica pământului pârjolit; ţăranilor şi orăşenilor ce se aflau în calea armatei punice li se ordonă să-şi ardă locuinţele şi recoltele.

Apoi dictatorul Fabius Maximus ridică o armată recrutată dintre cetăţenii romani şi aliaţii lor, după care se îndreptă spre Tibru, făcând joncţiunea cu armata lui Cnaeus Servilius.

---

[22] As monedă romană.

Toți militarii în vârstă de peste treizeci și cinci de ani rămăseseră la Roma, ca să apere orașul.

Se întâmplă un alt dezastru: navele pornite din portul Ostia, cu provizii destinate armatei din Spania, au fost capturate de flota cartagineză lângă Cosa.

Părea că mânia zeilor nu era încă potolită.

Luând comanda celor două armate, Fabius Maximus dovedi o extremă circumspecție: nici vorbă să se arunce orbește în capcanele lui Hannibal; el ordonă atente recunoașteri înaintea oricărei înaintări, hotărât să nu dea piept cu adversarul decât constrâns. Pe moment, el apăra ținutul bogat ce înconjura Roma, ceea ce-i permitea să întărească apărarea capitalei.

De această dată, Hannibal își pierdea vremea cu provocările: el putea pustii pământurile sub ochii armatei romane, aceasta rămânând grupată. Chiar și echipele pornite în căutare de furaje și lemn erau protejate de importante detașamente de cavalerie.

După ce trecuse ținutul hirpinilor prin foc și sabie, Hannibal pătrunse în Samnium, luând orașul Telesia: dar dictatorul refuza mereu să se bată în câmpie și se menținea pe creste.

După bătălia de la Trasimeno, numeroși prizonieri romani au fost eliberați. Trei cavaleri din Campania, seduși de darurile lui Barca, îl asigurară că-i vor convinge pe compatrioții lor de la Capua să se alieze cartaginezilor. De multă vreme rival al Romei, orașul lor căpăta un prilej unic pentru a o elimina.

Hannibal se lăsă convins pe calea mării, anunțând o victorie sigură pentru anul următor[23], când Roma, izolată în mijlocul ruinelor și flăcărilor, nu avea să mai poată primi ajutorul aliaților ei.

Obiectivul fixat a fost Casinium; o călăuză se însărcină să-l conducă. Acolo se găsea un defileu care, o dată căzut în mâinile cartaginezilor, i-ar fi împiedicat pe romani să vină în ajutorul Campaniei.

Dar o greșeală a tălmaciului le jucă festa cartaginezilor, căci ghidul înțelesese Casilinum, astfel că armata se trezi într-o fundătură înconjurată de munți și fluvii, foarte departe de destinație.

Sărmanul ghid regretă amar că nu învățase limba punică, el fiind bătut cu vergile și răstignit pe cruce.

Instalând o tabără întărită, Hannibal îi trimise pe Maharbal și

[23] Anul 216 înainte de Cristos.

cavaleria sa să pustiască Falerno; aici află o recoltă de vin atât de bogată, încât până și caii au fost îmbăiați în acest nectar atât de gustat de romani, ceea ce le-a redat vigoarea.

La întoarcerea din această expediție, în tabăra plasată pe malul râului Volturno, Setni îl regăsi pe Styros, care profitase de popas pentru a strânge o mulțime de informații. Totuși, lacteanul constată că sclavul său părea mai puțin superficial ca de obicei și, lucru ciudat, acesta nici nu încercă să-și vândă informațiile.

Cu o voce joasă, aruncând priviri furișe în jur, el îi povesti următoarele stăpânului său, care, lungit în cort, sorbea o cupă cu vin de Falerno.

— Stăpâne, știi cât îți sunt de credincios și devotat! Mi-ai cerut să-i spionez pe preoți și să stabilesc care dintre ei au cunoștințe tehnice deosebit de înaintate. Am făcut-o, dar te implor totuși să nu mă mai trimiți printre dânșii, căci au niște puteri de temut. Pe Zeus! Dacă nu eram un adept credincios al divinităților din Olimp, m-aș fi convertit la cultul lui Baal, Tanit și Melquart, acest Hercule căruia Barca îi poartă un respect cu totul aparte…

— Haide, tu încerci să crești în ochii mei, prefăcutule! Încetează să faci teorii și prezintă-mi fapte precise: mai întâi, numele preoților care au elaborat planurile mașinilor de război.

— Casarbal și Flahon… Dar mi-au trebuit zile lungi până să-i descopăr. Tu știi că, în lipsa templelor de piatră, discipolii lui Baal trag după ei niște căruțe lungi cuprinzând obiectele de cult pe care nimeni nu are dreptul să le vadă.

— Nu le-am dat o atenție deosebită…

— Ei bine, ai greșit: într-adevăr, dacă ai fi examinat cu grijă vehiculele acelea, ai fi observat că nu sunt din lemn, deși au culoarea lui, și că au roți de metal, cu spițele în spirală, care, s-ar părea, la drum le feresc de zguduiturile puternice.

— I-auzi, i-auzi… Și tu ai făcut rost de o fărâmă din aceste materiale?

— Desigur, stăpâne, m-am gândit că ele ar putea să te intereseze; lemnul acesta nu se taie fâșii ca orice lemn și seamănă cu chihlimbarul; cât despre metal, fiind foarte ușor, este grozav de rezistent.

Spunând acestea, grecul îi întinse lui Setni câteva bucăți tăiate cu cuțitul. Lacteanul le cercetă, promițându-și să le

trimită spre analiză la bordul lui Helion, dar de pe acum avea certitudinea că era vorba despre un plastic și un aliaj de mică densitate, probabil pe bază de aluminiu și magneziu.

— Continuă! spuse, punând probele deoparte.

— Desigur, carele sunt trase de cai. Totuși, după cum spun căruțașii, cărora le-am dat de băut din belșug, pe aceștia nu-i poate opri niciun fel de obstacol: oricât ar fi de încărcați, ei urcă panta cea mai abruptă. Dobitocii au ajuns a crede că roțile se învârtesc de la sine, dar aceasta nu-i, desigur, decât fanfaronadă.

Setni își stăpâni un zâmbet: carele aveau un sistem de propulsie. Hotărât, ar fi fost mai interesat să se ocupe de preoți decât de luptători.

Dar Styros continuă:

— Cum îmi stârniseră curiozitatea, am vrut să văd interiorul acestor vehicule. Ziua erau supravegheate, dar noaptea niciun paznic nu rămânea în apropiere. Pe Hera, ce aventură! În timp ce mă apropiam târâș, imagini înșelătoare îmi tulburau mintea: când era vorba de hetaire lascive care mă strângeau în brațe, provocându-mi mii de voluptăți, când, dimpotrivă, monștri îngrozitori ieșiți din Styx se aruncau spre mine, conduși de înspăimântătorul Cerber cu cele trei capete, gata să mă sfâșie. Cu tot curajul și devotamentul meu, mi-a fost imposibil să continui. Astfel că am bătut în retragere.

— Fii sigur că n-o să-ți fac reproșuri!

— Dar eu sunt încăpățânat: aceste viziuni înșelătoare nu mai stăruiau în capul meu de cum mă îndepărtam; ele piereau, ștergându-se treptat. Mi-am pus atunci pe cap o cască prevăzută cu o vizieră și mi-am reluat cercetările. De această dată am putut ajunge să ating prelata unei căruțe; în mintea mea nu apăreau decât imagini trecătoare. Am apucat atunci să ridic un colț al pânzei, când mâna mi-a fost oprită de un obstacol neprevăzut. Mi-am îndoit eforturile… Mi-a fost imposibil să înfig măcar un deget în peretele nevăzut care mi se opunea. Am bătut atunci în retragere, pe când în urechi îmi răsuna un chiot de râs.

— Te-ai purtat foarte bine și nimeni nu te va condamna pentru că ai dat greș din cauza practicilor magice ale slujitorilor lui Baal. Ei trebuie să aibă motive serioase ca să-i alunge pe curioși, iar tu ai fost foarte neprevăzător să insiști în încercarea

ta. Amintește-ți că Salambo, fiica lui Hamilcar însuși, a murit pentru că a îndrăznit să atingă vălul sfânt al lui Tanit! Ține, ia acești doi sicii de argint și lasă-mă singur!

Setni ar fi folosit cu plăcere aparatura de pe Helion pentru a cerceta interiorul faimoaselor căruțe. El ceru să fie făcute fotografii într-o zi fără nori, însă razele penetrante nu-și îndepliniră menirea, interiorul vehiculelor rămânând invizibil. Rămânea să acționeze la fața locului: hipnoinductoarele și câmpurile repulsoare nu puteau să-i reziste lacteanului, dar pentru aceasta îi trebuiau câteva zile de răgaz: numai că romanii împingeau cavaleria punică să acționeze.

Într-adevăr, în vreme ce vilele care înconjurau Falerno ardeau sub ochii unui Fabius impasibil, subordonații lui începeau să se revolte. Unul dintre ei, Minucius, fu deosebit de aspru în critica lui și se văzu sprijinit de numeroși cavaleri.

Fabius hotărî deci să bareze defileul prin care cartaginezii pătrunseseră pe pământul Falernului, trimițându-l în recunoaștere pe Lucius Hostilius Mancinus cu două sute de călăreți.

După cum gândea dictatorul roman, adversarul nu avea cum să rămână multă vreme într-un ținut bogat numai în podgorii; în curând aveau să-i lipsească pășunile pentru cai.

Mancinus nimeri pe neașteptate peste un grup de numizi care jefuiau o fermă și ucise câțiva. Ceilalți se risipiră ca un stol de potârnichi. Pe dată romanul, găsind că inamicii nu erau chiar atât de temut pe cât se spunea, îi urmări până la marginea taberei.

Atunci Catharlon a ieșit în întâmpinarea lor cu mai multe escadroane. Printre călăreți se afla Setni, iar el îi fugări pe romani cinci mile, sfârșind prin a-i încercui. Mancinus pieri împreună cu elita cavalerilor.

Câțiva fugari se întoarseră în tabăra lui Fabius, care nu pierdu prilejul de a folosi această pildă pentru a reaminti trupelor sale că numai ascultarea strictă a ordinelor sale permitea obținerea victoriei: el repetă așadar interdicția de a se angaja în vreo luptă fără ordinul său precis. Astfel, el își confirmă pe deplin porecla de Cunctator, Temporizatorul, pe care i-o dăduseră oamenii.

Minucius îl reîntâlni atunci pe Fabius, care instală un detașament puternic în trecătoarea strâmtă, dominând marea

pe care Hannibal ar fi putut-o folosi pentru a fugi.

Strategia prudentă a Temporizatorului își arătă roadele: Hannibal se văzu blocat cu spatele într-o zonă muntoasă și săracă, în care cu greu ar fi putut afla provizii pentru a trece iarna.

A doua zi, cartaginezii străbătură cele două mile care despărțeau armatele și lupta se angajă, cu avantajul imens pentru romani de a se sprijini pe linii de apărare solide.

După tactica lui obișnuită. Barca dădu atacul, apoi își retrase detașamentele ușoare, încercând să atragă inamicul în afara pozițiilor sale. Dar Fabius dăduse ordine severe, și de această dată nimeni nu se lansă într-o urmărire irațională.

Astfel, drumul către Casilinum fiind tăiat, Hannibal nu putea scăpa decât peste creasta lui Callicula, unde romanii puteau să-i pregătească o ambuscadă.

Șiretul cartaginez nu ducea lipsă de soluții; el scorni o nouă stratagemă pentru a-și amăgi dușmanii. Cum dispunea de numeroase cirezi de vite, el puse să se lege de coarnele lor curmeie de viță și vreascuri uscate. Maharbal primi apoi misiunea de a mâna înaintea lui animalele înnebunite de focul care le mocnea între coarne.

Se făcuse noapte. Cartaginezii ridicaseră tabăra și urmau cirezile turbate de arsuri care se răspândeau prin păduri, propagând incendii în dreapta și în stânga.

Romanii care făceau de gardă în defileu, văzând luminile în munte, deasupra apelor, se crezură încercuiți și-și părăsiră posturile pentru a da peste vite, pe care le luară drept dragoni vărsători de flăcări, așa că fugiră în toate direcțiile.

Între timp, armata cartagineză străbătea liniștită defileul cu carele pline de roadele jafurilor, instalând, spre dimineață, o tabără lângă Allifa; Hannibal reuși astfel să părăsească ținutul Falerno în care fusese încercuit. Singura luptă din această zonă a fost purtată de spanioli, obișnuiți să se bată în regiuni muntoase: Maichos și Barcino se distinseră de mai multe ori, iar Maicha tremură pentru fratele său. O mie de romani își pierdură viața în încleștare.

Lupul primejduia din nou stâna: toate orașele Italiei își ieșeau din minți și reproșurile plouau asupra lui Flavius, care era acuzat de lașitate pentru că nu profitase de o împrejurare atât de favorabilă.

Nu era destul ca să-l tulbure pe încăpățânatul dictator; acesta își menținu ordinele, avertizându-l în special pe Minucius că orice neascultare din partea lui, în cursul absenței sale, avea să fie pedepsită sever. El trebuia să meargă la Roma pentru a se apăra.

Acum Hannibal se găsea într-un ținut bogat, în care-și putea stabili tabăra de iarnă. Trecând muntele Livorno, el asedie Gerunium și, făcând-o pe bunul samaritean, promise viața oricărui locuitor care s-ar fi predat. Romanii nu avură încredere în făgăduielile cartaginezului, sperând, poate, să primească ajutoare; cert este că respinseră oferta.

Atunci Barca se văzu obligat să înceapă pentru a doua oară un asediu în toată regula, ceea ce nu-i era deloc pe plac, armata lui putând fi atacată din spate. Dar ofițerii reținuseră bine învățămintele preoților: ei folosiră niște instalații pentru demolarea zidurilor, spulberând vârfurile crenelurilor cu niște pârghii lungi, pe când arcașii, plasați pe tolenoane, un fel de platforme suspendate pe o bârnă lungă, îi copleșeau pe apărători cu săgeți.

Astfel, în zid a fost făcută o spărtură și infanteria, în formație de broască țestoasă, se repezi înăuntru, în timp ce soldații de pe tolenoane năvăleau pe ceea ce mai rămăsese din coama zidurilor.

Atunci apărătorii își zvârliră armele la pământ și deschiseră larg porțile, lăsându-se la mila învingătorului.

Hannibal intră călare în cetate; urmând strada principală, ajunse până la piața mare în care se aflau notabilii purtând, în semn de supunere, cheile orașului; la vederea lui, îngenuncheară cu toții în țărână.

Cu buzele strânse, încruntat, Barca îi privi o clipă, ținându-și sabia în mână. Deodată se ridică în scări și, dintr-o mișcare, tăie capul unui edil. Capul zbură la cinci pași, cu ochii încă larg deschiși.

Atunci generalul răcni: „Ucide… ucide!” și, cu o furie răzbunătoare, îi trecu prin sabie pe toți notabilii care se aflau în preajmă.

Soldații îl imitară pe dată.

Orășenii încercară să fugă pe străduțe, urmați de getuli sau de gali, care-i masacrară fără milă. Același lucru se petrecu în casele în care femeile și copiii crezuseră că află adăpost. Urlând,

soldățimea sparse porți, scoase măruntaie, răsuci sabia în vintre, tăie brațe și picioare pe întrecute.

Îngrețoșat, Setni observă câțiva nefericiți care fugeau printr-o portiță secretă din zid; balearii aruncători cu praștia îi luau drept țintă, distrându-se să le spargă țestele, lovindu-i cu pietre din înaltul zidurilor: curând nu mai rămase decât o fată cu părul negru despletit, care alerga dându-și sufletul, ținând de mână un copil.

Sătui de sânge, balearii o lăsară în pace; un arcaș, însă, trase asupra ei o săgeată, care i se înfipse în spate. Ea căzu cu brațele în cruce, câteva spasme o scuturară, apoi rămase nemișcată… Copilul scăpă cu viață, cel puțin pentru moment, căci Setni observă că era dus preoților lui Baal.

Toate locuințele au fost lăsate neatinse: ele slujeau ca depozite pentru proviziile de iarnă.

După ce ocupară Geronium, cartaginezii își puseră sclavii să sape niște gropi mari pentru a înghesui în ele victimele. Nici ei nu rămaseră inactivi, instalând capcane și ascuțind vârfurile copacilor tăiați pentru a ridica palisade în afara orașului.

Călăreții se învârteau pe câmpii, supraveghindu-i pe țăranii însărcinați să recolteze grâul, să strângă paiele, să adune vitele.

Printre locuitorii fermelor din preajmă domnea groaza. În zori sau la apus, ei se așteptau să-i vadă pe rapizii cavaleri numizi țâșnind din pădurile de pini, cu lancea în cumpănă și dând năvală în case, ucigând oameni, violând fete, răsturnând totul pentru a găsi proviziile tăinuite. Era bine când le găseau, căci, dacă nu descopereau nimic, supraviețuitorii erau supuși la torturi îngrozitoare ca să-și divulge ascunzătorile. Maicha se purta ca o tigroaică, în ciuda mustrărilor lui Setni.

De pe înălțimea unde se simțea bine, Minucius putea să contemple în voie spectacolul acesta chinuitor. În cele din urmă, nebun de furie, hotărî să intervină, oricum s-ar fi sfârșit lupta.

Generalul își stabili tabăra în câmpie aproape de o colină care putea, la nevoie, să slujească drept loc de retragere.

Văzând că adversarul se decide să părăsească adăpostul crestelor muntoase, Hannibal, își adună armata, dar, plin de dispreț față de inamic, trimise ca de obicei o treime din trupe să jefuiască ținutul.

El însuși rămase cu grosul trupei și dădu ordin să fie cucerită o colină învecinată celei ocupate de romani, dar de pe care se

putea dirija un tir ce urma să atingă tabăra lor.

Minucius porni atacul în zori și, după o luptă dârză, lăncierii și triarii săi izbândiră.

De mult nu mai înregistraseră romanii un succes, așa încât se bucurară cu toții.

Barca însă nu socotea lupta decât o hărțuială fără importanță, astfel că-și lăsă o parte din cavalerie să devasteze ținutul, în vreme ce restul forma un tablou bucolic, caii păscând în pajiștile învecinate, în vreme ce călăreții moțăiau lungiți sub câte un pom.

De astă dată, Minucius nu lăsă să-i scape un prilej atât de favorabil: el înșirui în ordine de bătaie triarii și toată infanteria sa, în timp ce-și lansă auxiliarii gali în plutoane pe urmele devastatorilor, din care uciseră un mare număr.

Subunitățile romane de lăncieri și triari ajunseră până la palisada taberei cargineze, începând chiar să-i smulgă trunchiurile.

Atunci cartaginezii se angajară în luptă, apărându-și tabăra. Între timp, Maharbal, înștiințat de începerea ciocnirii reveni cu patru mii de numizi și bătălia se echilibră.

Minucius însă n-a putut să profite de succesul său inițial; seara, fiecare adversar s-a retras în tabăra sa.

Dimineața, când romanii se pregăteau să reia bătălia, cercetașii lor îl avertizară pe general că Hannibal și armata lui fugiseră peste noapte să se instaleze la Geronium.

În realitate, pierderile cartagineze fuseseră destul de slabe și ei aveau provizii suficiente pentru a trece iarna.

La Roma, se crezu, dimpotrivă, că generalul roman își zdrobise adversarul; zvonul fu lăsat să circule în voie, pentru a se reface moralul trupelor, iar bravul Minucius, purtat pe brațe, se trezi numit dictator, împreună cu Fabius, ceea ce era un fapt nemaiîntâlnit.

Dintr-o dată, Minucius se văzu sprijinit în dorințele sale de a porni ofensiva cu orice preț, în vreme ce Fabius temporiza mai mult ca oricând. Or, amândoi comandau aceleași legiuni!

Dându-și seama de ridicolul situației. Fabius îi făcu o propunere colegului său: să comande pe rând sau să se separe armata în două – ceea ce se și întâmplă.

Cei doi dictatori își stabiliră deci taberele la douăsprezece stadii una de cealaltă, cu intenția de a duce războiul fiecare

după ideile sale.

Din nou, Hannibal avea noroc!

Setni turba: cu toate aceste deplasări, era imposibil să se apropie de afurisitele căruțe ale preoților. Într-o dispoziție îngrozitoare, el îl repezi pe bietul Dunorix, care încerca să-l distreze oferindu-i feluri de mâncare delicioase. Dar cea mai nefericită era Maicha, care avea parte de dojeni aspre pentru cruzimea ei. Ea sfârși prin a izbucni în lacrimi și fugi să-și ascundă durerea.

Styros, la rândul său, încercă să-și liniștească stăpânul:

— Ce dorești de fapt? Spune!

— De vină sunt blestemații de preoți. Mă întreb ce fac cu copiii pe care li-i aduc soldații.

— Toată lumea știe că sunt jertfiți, îl asigură grecul uimit. Sunt păstrați pentru ofrande speciale, când Hannibal cere favorurile zeilor.

— Dar ce se întâmplă cu cadavrele lor?

— Sunt arse.

— Ești sigur?

— Da! Am văzut cenușa lor.

Setni îl recompensă cu un siclu de argint: transfugii își începuseră oare traficul? Nu, căci dispuneau doar de puține victime. Lacteanul încă nu ajunsese să lămurească problema transferului sutelor de copii, dar vânatul începea să iasă la iveală.

CAPITOLUL VIII

În acea toamnă, vântul aducea cu el frunzele moarte și risipea speranțele celor două părți de a încheia conflictul înainte de venirea iernii. Cu ajutorul fugarilor, Hannibal se informa perfect în privința mișcărilor pe care dușmanii le făceau.

Minucius comanda legiunile întâi și a patra, Fabius legiunile a doua și a treia. Cavaleria și auxiliarii fuseseră de asemenea împărțiți între cei doi conducători. Comandantul cavaleriei își ridicase o a treia tabără.

De acum înainte, Barca putea lesne să-l provoace pe irascibilul Minucius, ceea ce nu întârzie s-o facă. Între pozițiile lor era o colină care permitea dominarea taberei romane; cartaginezul hotărî s-o cucerească, dar mai întâi el puse la punct, cu obișnuita lui măiestrie, o nouă capcană.

Valea din apropiere, puțin împădurită, nu părea să se potrivească de fel unei curse, dar, prin cercetașii săi, Hannibal aflase că ea cuprindea o mulțime de grote, unde se puteau ascunde mii de oameni.

Dimineața, cartaginezul trimise o mică trupă să ocupe colina. Minucius, plin de dispreț, își mobiliză mai întâi infanteria ușoară. Atenția inamicului fiind astfel deturnată, soldații lui Hannibal instalară o ambuscadă fără să fie reperați.

Cum romanii erau pe punctul de a ocupa colina, Hannibal trimise întăriri. Inamicul făcu la fel, angajându-și cavaleria.

Astfel, încetul cu încetul, bătălia luă amploare și curând efectivele complete ale legiunilor întâi și a patra se văzură angajate în luptă.

Superioritatea numerică a cartaginezilor provocă rapid deruta infanteriei ușoare, care coborî în vale, întorcându-se pe pozițiile sale.

Ca niște diavoli, soldații cartaginezi plasați în ambuscadă țâșniră din ascunzătorile lor și porniră la atac tăind retragerea romanilor.

Și iată frumoasa oștire a lui Minucius dezorientată, fiecare încercând să fugă pe cont propriu, în vreme ce aruncătorii cu praștia și arcașii se dezlănțuiau cu inima ușoară.

Fără îndoială Fabius și-ar fi lăsat rivalul să se descurce singur dacă n-ar fi fost conștient de catastrofa iminentă care amenința legiunile sale. Flamurile au fost puse în mișcare, trompetele sunară și legiunea a doua și a treia intrară în horă.

Grație acestei rapide intervenții, subunitățile reușiră să se reîntregească și, apărate de camarazii lor, se refăcură în parte. Pe dată bătălia se echilibră, fără să se producă vreo mișcare decisivă.

Spre asfințit, fiecare parte se întoarse în tabăra sa. Dar Minucius recunoscu loial faptele: fără colegul său, ar fi fost indiscutabil bătut; prin urmare, el ordonă trupelor sale să se întoarcă pe pozițiile pe care le părăsiseră, alăturându-se astfel trupelor lui Fabius. Cu flamurile în frunte, cei salvați se puseră deci în mișcare și, urmați de soldați, de cavalerie și bagaje, ajunseră cu toții în tabăra Temporizatorului.

Flamurile au fost înfipte în fața tribunalului; cu maestrul de cavalerie în frunte, trupele salutară pe omologii lor și Minucius își făcu mea culpa, mulțumindu-i dictatorului în formulări

înflorite și dându-i numele de Părinte.

Aflându-se din nou laolaltă, camarazii sărbătoriră prietenia reînnodată. Minucius scăpase cu bine în ultima clipă, gloria de mare Cunctator sporise și romanii se felicitară că aveau un comandant pe cât de generos, pe atât de clarvăzător.

Acestea au fost ultimele operațiuni de anvergură de la sfârșitul anului.

În largul său în tabăra proprie, fiecare se limita la patrulările obișnuite, în vreme ce cavaleria mergea la păscut departe, încercând să găsească vreo vilă izolată, încă neatinsă, cu amfore bine umplute și fete bine făcute.

Într-o dimineață de noiembrie, un escadron comandat de Setni, însoțit de Barcino, porni în patrulare. Ei aveau intenția să meargă spre sud în lungul Viei Appia. După Venosa, drumul traversa Apulia. De-a lungul malurilor verzi ale lui Ofanto se găseau vile bogate, ale căror proprietari își obțineau veniturile de pe urma marilor lor turme de capre și oi.

Canusium fiind punctul cel mai sudic atins de cartaginezi, această zonă fusese până acum ferită de ororile războiului. Se spunea că romanii supraveghează atent aceste locuri: într-adevăr, două raiduri precedente se izbiseră de cavaleria inamică și se văzuseră nevoite să se retragă cu pierderi însemnate. Totuși, ținutul din apropiere de Canusium fusese jefuit și de romani, și de cartaginezi, iar spre nord, în Samnium, pe drumul urmat de Hannibal, nu mai rămăsese mare lucru de prăduit.

Cavalerii călăreau în tăcere, aspirând aerul proaspăt, încălzindu-se la razele soarelui care se strecurau prin cețurile dimineții.

Până la Ofanto, nimic îngrijorător: ici și colo, cartaginezii zăriră o patrulă romană la odihnă în jurul unui foc din lemn de măslin, cu căștile puse în vârf de lance. Auzind galopul cailor, legionarii se înarmară în grabă și alcătuiră formația de apărare în pătrat, primul rând cu genunchiul în pământ, al doilea în picioare, cu sulița proptită în pământ, pentru a rezista unui eventual asalt, dar cavalerii nu le dădură nicio atenție: ei nu se aflau aici pentru a se încăiera, ci pentru a jefui.

Către prânz ei depășiră Venosa și, după o vreme, zăriră o dâră de fum ridicându-se dintr-o văioagă. Barcino o arătă cu degetul și toți părăsiră drumul pentru a se angaja pe un

drumeag îngust.

Curând observară o locuință albă, cu fațada ornată de coloane dorice, al cărei acoperiș de olane alcătuia o pată de culoare vie pe fondul verde al pinilor.

De formă rectangulară, clădirea principală înconjura o curte în care cotcodăceau găini: un portic umbrea cele patru laturi ale ei pentru a-i adăposti pe locuitori în cursul orelor fierbinți ale verii. Bucătăria, sala de mese, grajdul, cocina ocupau parterul. La etaj se aflau camerele de culcare, hambarele de grâne, porumbarul.

Escadronul urmă un drum de pământ mărginit de măslini centenari, iar copitele cailor stârniră un nor de praf care fu zărit de un adolescent care vâna, însoțit de câinele său.

El fugi cât putut de iute spre una dintre clădirile anexe, strigând. Câțiva sclavi își ițiră capetele și alți câini declanșară un concert de lătrături.

Atunci stăpânul casei apăru sub colonadă, cu sabia în mână; văzând hoarda dezlănțuită care tăbăra spre dânsul, păli, lansă câteva avertismente și închise poarta grea de lemn.

Ca de obicei, Setni dăduse ordine stricte oamenilor săi: să nu omoare decât dacă erau atacați. Dacă înfruntau vreun adversar, să-l pocnească, să-l lege și, dacă erau singuri, să aștepte întăriri, astfel încât nefericitul să înțeleagă lipsa de sens a oricărei rezistențe.

De altminteri, înaintea oricărui atac, lacteanul își făcea mâinile pâlnie la gură și striga: „Nu vrem să vă facem niciun rău. Aduceți-ne provizii, pui de găină, vite, niște brânză, apoi vom pleca fără să vă atingem sau să distrugem ceva”.

În general, această predică era ascultată. De altfel, cum ar fi rezistat câțiva țărani îngroziți în fața unor soldați experți în mânuirea armelor?

De această dată, cuvântarea lacteanului nu avu niciun efect și poarta rămase închisă. Cu o ridicare din umeri, Setni făcu semn să se aleagă un trunchi de arbore în chip de berbece. Câteva clipe mai apoi, obstacolul cădea și cavalerii pătrundeau în curte, unde se mai aflau numai păsările care cotcodăceau de zor.

Setni își repetă apelul, dar singurul răspuns a fost un snop de săgeți venite dintr-un hambar.

Barcino a fost atins la pulpă și calul său la piept; acesta începu să dea din picioare, dezechilibrându-și călărețul, care căzu în glod.

Pentru o asemenea matahală, o rană de acest gen era neînsemnată: atins era mai cu seamă amorul său propriu. În timp ce aruncătorii cu praștia trimiteau o grindină de pietre în deschizături, el extrase cu mâna lui săgeata din rană și, cu sabia goală, se îndreptă șchiopătând spre una din coloanele porticului, ca să se adăpostească.

Lacteanul se încruntă; în general, un astfel de incident îi înfuria pe oamenii săi și lui îi era foarte greu să-i mai împiedice să măcelărească pe toată lumea. El repetă totuși avertismentul său.

— Nu fiți proști! Vedeți câți suntem, vedeți armele noastre! Ce nădăjduiți dacă nu să pieriți sub paloșele noastre? Vă las o ultimă șansă: predați-vă și n-o să vi se întâmple nimic. Nu cerem decât niște alimente…

În aparență, demonstrația de forță a balearilor făcuse impresie asupra locuitorilor, căci un bărbat răspunse:

— Trag nădejde că spuneți adevărul, căci vă cred pe cuvânt: sclavii mei or să vă trimită pe ferestre tot ce vreți. Promiteți-mi să nu încercați să urcați la etaj!

— Dacă vă arătați atât de generoși, aveți cuvântul meu; totuși, aș împrumuta căruciorul vostru pentru a duce proviziile…

— Ia-l, tâlhar blestemat, știi că nu ne putem opune voinței tale!

Între timp, cavalerii rămași afară vizitară încăperile comune, descoperiră câteva sclave destul de drăguțe și începură să se ocupe de ele.

În curte, cu ajutorul frânghiilor, se coborau saci de orz, de grâu, panere cu brânză. Apoi apărură hălci de carne afumată și chiar amfore rotunde, pe care Setni nu le ceruse. El vru să-i împiedice pe oameni să le ia, dar era prea târziu; dopurile de argilă săriseră și lichidul rubiniu curgea în toate recipientele disponibile.

— Acest roman este cu adevărat inconștient! murmură lacteanul. El nu-și dă seama că, o dată băut, îmi va fi peste putință să-i stăpânesc; iar atunci și pentru el, și pentru familia lui va fi o catastrofă.

Maicha știa și ea ce urma să se petreacă: ea zvârli o privire spre iubitul ei și părăsi curtea, în vreme ce Setni striga la oameni să termine încărcarea vehiculului.

O parte dintre osteni, deja afumați, nu-l ascultară, alții mai

cereau amfore, pe care sclavii le urcau din pivnițe. Mai mulți cartaginezi, preferând adăparea de la izvoare, pieriseră în subsoluri.

Atunci sună trompeta.

Ca prin minune, disciplina își reintră în drepturi. Unul o împinse cât colo pe fata pe care o încălecase și-și trase nădragii, altul părăsi amfora durdulie la care sugea, al treilea lăsă la pământ legăturile găsite într-un cufăr; fiecare știa că acest sunet însemna o alarmă: se apropia un detașament de cavalerie dușman.

Fără a mai aștepta, încălecară cu toții și, luând-o înaintea caretei umplute cu vârf, se înghesuiră pe o cărare îngustă, fără a se mai îngriji de ocupanții fermei, care o binecuvântau pe Junona pentru această diversiune. În realitate soția lui Jupiter nu avea niciun amestec... Patricianul știa că un detașament roman avea tabăra în apropiere și trimisese un om iute de picior peste câmpii, să dea alarma.

Astfel, când Setni și însoțitorii săi ieșiră pe Via Appia, văzură o grupare puternică de romani îndreptându-se către dânșii.

După tactica obișnuită, răniții, adică Barcino și un alt cavaler care încasase o lovitură de furcă, au fost însărcinați să escorteze cărucioruI, în vreme ce restul plutonului se angaja într-o luptă menită să întârzie retragerea.

Cele două părți erau aproape egale ca forță.

Cartaginezii îi aveau în plus pe aruncătorii cu praștia, care răniră mai mulți atacanți în vreme ce se apropiau; romanii, în schimb, dispuneau de un contingent de infanteriști înarmați cu lăncii lungi, pe care cavalerii îi aduseseră pe crupele cailor. Astfel, dacă erau înghesuiți prea îndeaproape, romanii puteau să se ascundă în spatele ariciului de lănci.

Înfruntarea degeneră într-o serie de lupte singulare în jurul trunchiurilor noduroase ale măslinilor, iuțeala numizilor permițându-le să-i hărțuiască pe romanii greoi și uneori să-i amețească. În ansamblu, țelul urmărit era să încercuiască pe rând câte un călăreț; cartaginezii se înțelegeau foarte bine în legătură cu aceasta, astfel că treptat obținură avantajul.

Însă romanii primeau întăriri, în special arcași, astfel încât mai mulți spanioli din trupa cartagineză au fost răniți. Setni ordonă atunci retragerea generală: căruciorul și răniții trebuiau să se afle acum departe și nu era prudent să-i lase fără protecție.

Escadronul reveni așadar la Via Appia, unde vehiculul greu rula vioi. Romanii, satisfăcuți că rămân stăpâni pe teren, renunțară să-i urmărească pe cartaginezi; acum cunoșteau prea bine vicleniile lor și se fereau de ambuscada.

Raidul se încheie fără alte peripeții.

Prada obținută a permis îmbunătățirea rației obișnuite vreme de peste o săptămână: rutina corvezilor din tabără, întreținerea armamentului, îngrijirea cailor trebuiau să reînceapă, după care avea să se desfășoare o altă expediție, pană ce, la primăvară, operațiunile militare urmau să fie reluate.

Setni nu dăduse prea mare atenție rănii lui Barcino: vlăjganul văzuse destule în viața lui, astfel că, a treia zi dimineață, a fost mirat când Styros i-a șoptit la ureche:

— Stăpâne, nu știu dacă fac bine că nu dau ascultare, căci Barcino mi-a interzis să vorbesc despre aceasta, numai că rana lui i-a otrăvit sângele. Mă tem să nu moară.

— Pe divinul Horus! De ce nu mi s-a spus mai devreme?

— Spune că un derbedeu ca el trebuie să crape fără să dea cuiva bătaie de cap.

— Să mergem să-l vedem, făcu lacteanul ridicând din umeri.

Rănitul zăcea pe un pat de campanie; purta numai o tunică, întrucât era plin de sudoare; avea, neîndoios, o temperatură ridicată. Setni îi puse mâna pe frunte: într-adevăr, frigea. Pe plagă era așternută o pânză muiată în vin aromatic; o cană plină cu acest antiseptic rudimentar se afla lângă el, pe un taburet. Lacteanul ridică pansamentul. Un miros grețos se răspândi, în vreme ce un puroi verzui se scurgea din rană.

„Gangrenă, își spuse el. Această lepră a rănilor murdărite de pământ, care provoacă moartea a trei sferturi dintre răniți. Nu mai are mult...”

Învățământul hipnopedic preliminar misiunilor sale pe aceste planete primitive îl incitase să se ferească în general de microbi; fiecare planetă având flora ei specifică, el nu dispunea de o imunitate împotriva celor răspândite la civilizațiile puțin evoluate. Până la descoperirea antibioticelor, microbii anaerobici făceau ravagii printre răniți și operați. Lui însuși, înaintea plecării, i se făcuseră injectări masive de vaccinuri diverse; din fericire, în cursul perioadei acesteia dezagreabile îl menținuseră adormit.

„Când te gândești că ar fi destul să i se injecteze câteva

grame de antibiotice pentru a-l salva”, își spuse.

De când spaniolul încetase s-o mai sâcâie pe Maicha, amândoi legaseră o prietenie aspră, ca între luptătorii aceleiași tabere, fiecare fiind gata să sară în ajutorul celuilalt, știind bine *că* a doua zi serviciul avea să-i fie întors însutit.

Între timp, Barcino deschisese ochii.

— Ah, iată-te, egipteanule! mormăi el ridicând mâna într-o mișcare plictisită.

Vezi, mi-am trăit traiul. La rândul meu o să crăp, aidoma multor băieți curajoși pe care i-am cunoscut.

— Haide-haide! protestă Setni pe un ton jovial. Un vlăjgan ca tine nu piere atât de ușor! Ai o febră afurisită. O să-ți treacă în câteva zile…

— Mulțumesc. Dar îți pierzi vremea: am văzut o mulțime de tipi murind din cauza acestei porcării. Când putreziciunea apare destul de jos, la pulpă sau la picior, se taie laba sau piciorul. Cei norocoși dau ortul popii în timpul operației. Ceilalți putrezesc de tot și put într-un asemenea hal că nimeni nu mai vrea să se apropie de ei.

— Vezi-ți de treabă, exagerezi, rana ta nu este grețoasă!

Și, cu un curaj demn de laudă, Setni aspiră izul scârbos.

— Am știut întotdeauna că ești un băiat de treabă. Acum ajunge cu palavrele. O să crăp și gata! Ce-i sigur e că n-o să beau nectar în Olimp – dacă există – tot așa cum Anubis, dacă mi-ar cântări sufletul și ticăloșiile, nu mi-ar oferi fericirea supremă…

— Cine știe, prietene? Cine poate cântări conștiințele?

— Oricum, nu-mi pasă! Dincolo sunt numai tenebrele, neantul. Este prea târziu ca să-mi schimb convingerile; totuși există ceva ce aș vrea enorm să știu.

— Vorbește! Dacă te pot lămuri, îți jur c-o s-o fac!

— Ei bine, iată… Este Maicho!

— Da, regreți că n-a fost al tău?

— Cred și eu! Dar nu-i asta; spune-mi, este bărbat, femeie sau androgin?

— Făgăduiești să păstrezi taina?

— O s-o iau cu mine în mormânt! răspunse celălalt surâzând palid.

— Atunci dată. (Setni se aplecă la urechea lui.) Este femeie, sora lui Maichos. A vrut cu tot dinadinsul să vină cu el ca să-l

ocrotească.

— Asta este. O să mor fericit! O fată! Pe Malquart, n-aveam nicio treabă cu ea! Acum du-te: sunt obosit. O să dorm nițel. O ultimă chestie: să-mi arzi hoitul și să-mi împrăștii cenușa în patru vânturi. Promiți?

— Ți-o jur.

— Mulțumesc! Adio, prietene!

Cu aceste cuvinte își lăsă capul să cadă pe pernă și închise ochii; dacă din când în când nu i s-ar mai fi ridicat pieptul, ar fi putut fi socotit mort.

Lacteanul ieși, ștergându-și pe furiș ochii umezi; Styros îl privi, apoi se depărtă discret.

Între timp, Setni medita:

„Mii de stele! Nu mi se poate cere totuși să las să crape omul ăsta fără a mișca un deget. Pe ei nu-i doare, pe grangurii de la Kalapol! Niciodată n-au fost salvați de o lovitură de lance pentru că a parat-o un camarad în plină luptă. Ei n-au suferit, n-au asudat, n-au crăpat de foame sau de sete împreună cu băieții! Și dacă l-aș salva? N-ar ști nimeni: o furnică printre alte furnici…”

Încetul cu încetul, un plan se înfiripa în mintea lui.

„Și dacă l-aș face să cadă în catalepsie câtă vreme mai este posibil? O să ard un manechin, iar pe el o să-l duc pe Helion. Acolo, medicul-robot o să-l îngrijească sub hipnoză, iar apoi o să-l duc în America, într-un loc neumblat, după o spălare a creierului. Da, asta este, mii de comete! Înghit destule aici pentru ca, din când în când, să-mi acord luxul de a o face pe Dumnezeu-Tatăl!

Setni își înșeuă deci calul și porni spre o pădure învecinată, unde Helion îi trimisese materialul necesar. La căderea nopții, el intră în cortul lui Barcino, care dormea sau își pierduse cunoștința. O injecție cu dermojetul îi stopă facultățile vitale. Duhoarea pe care o răspândea nefericitul era atât de fetidă, că nimeni nu avea să socotească ciudat faptul că hoitul său a fost învelit într-o blană și dus la marginea pădurii, unde Setni pregătise un rug.

Schimbarea cadavrului cu manechinul s-a produs în penumbră, sub un copac. Un robot de pe astronavă l-a ridicat pe cal și l-a înlocuit cu un corp sintetic dotat cu oase de om adunate de pe câmpul de bătaie.

Arderea fu rapidă: rășinoasele fuseseră impregnate cu petrol și corpul neînsuflețit se prefăcu repede în cenușă.

De altfel, cea câțiva privitori nu rămăseseră până la capăt. Setni, Maichos, Maicha, Dunorix și Styros erau singurii camarazi ai defunctului care veniseră. În acel timp, moartea era într-atât de familiară militarilor că, în afara cazului când era vorba de o notabilitate, ceremoniile funerare erau reduse la minimum; aceasta doar dacă defunctul nu plătise gras preoții ca să i se asigure funeraliile.

Șase zile mai târziu, Setni primea un mesaj telepsihic de pe Helion: ordinele sale fuseseră executate.

Barcino, depus la nord de lacul Ontario, la algonkini, foarte departe de ținutul său natal, n-a mai aflat niciodată nici cine era, nici de unde venea. El trăi din vânat și fu adoptat de un trib local. Aici, grație staturii sale de uriaș, priceperii la arme, precum și aureolei de mister ce-l înconjura, se însură cu fata unui șef de trib. Medicul-robot al astronavei îl eliberase de insecte homosexuale. Mai apoi deveni moștenitorul socrului său. Astfel, el nu mai avea să audă niciodată vorbindu-se de Setni sau de Maicha.

În lunile care urmară, lacteanul îi. Ceru de mai multe ori lui Pentoser să fotografieze vehiculele preoților. Profitând de faptul că paznicii erau mereu ocupați cu sacrificiile, încercă să inspecteze căruțele. Purta o cască împotriva hipnozei și ceruse de pe Helion un neutralizator de câmp repulsiv. Aceasta îi permise să ridice pânzele de cort și prelatele, apoi să ia câteva fotografii. Cel care-l împiedică să-și continue investigațiile a fost cel mai prost dintre paznici: un câine arțăgos care lătra cât îl ținea gura, alarmându-i pe cei din jur.

Din fericire, lacteanul dispăruse.

Examinarea clișeelor de către ordinatorul astronavei puse în evidență faptul că era vorba de emițători psi cu fascicul direcțional de lungă distanță. Astfel, din vârful unui copac sau de pe o mică ridicătură pe pământ, preoții, sub pretextul sacrificiilor nocturne sau al invocării lui Baal, puteau influența un consul ori un general roman, făcându-l să acționeze în conformitate cu ordinele lor. De pildă, să răspundă la provocarea lui Hannibal, așa cum făcuse Minucius. Din contră, i-a fost imposibil să precizeze conținutul celorlalte vehicule: preoții bănuitori instalaseră mai mulți paznici și recipiente

pentru încălzit ardeau zi și noapte în preajma locurilor sfinte; în plus, o haită de javre urla de cum se apropia cineva. Ar fi trebuit să intervină cu un aparataj prea sofisticat și în același timp să se demaște față de Casarbal și Flahon, ceea ce le-ar fi sporit neîncrederea.

Setni preferă deci să aștepte, prefăcându-se că după moartea lui Barcino s-a convertit la credința în Baal Hammon. Astfel, actul principal fiind sacrificiul, el aduse deseori câte un miel pentru molkul, ritual însoțit, se înțelege, de câțiva sicii de argint.

Preoții păreau satisfăcuți de generozitatea lui, discutau cu el despre subiecte felurite, despre familia lui, despre credința egipteană, care avea unele întrepătrunderi cu cea feniciană, marele zeu Ammon fiind echivalentul lui Baal, așa cum Saturn îi corespunde lui Cronos. De altfel, folosirea amuletelor cu efigia lui Ptah, a lui Horus, Thot, Isis. Anubis, Thueris era lucru frecvent și tolerat.

Casarbal mai ales manifesta interes față de un discipol cu o inteligență atât de vie și-l onora prin lungi conversații, vorbindu-i despre știința învățaților din Alexandria, din Siracuza, din Grecia. Deseori discuțiile lor luau o întorsătură periculoasă când Setni nu găsea în memoria lui referințele istorice legate de subiectul în discuție.

Așa s-a întâmplat când au atacat problema războiului naval dintre cartaginezi și romani.

— Vezi tu, prietene, multă vreme superioritatea noastră asupra romanilor în domeniul maritim n-a putut fi pusă la îndoială. Ambarcațiile noastre înguste, lungi, cu coaste dese, atingeau o viteză remarcabilă. Ele puteau înfrunta hulele nesfârșite, furtunile și se puteau orienta pe mări depărtate prin observarea stelelor. Aceasta ne-a îngăduit să ne extindem comerțul în bazinul Mediteranei și, mai departe, pe țărmurile Africii.

— Desigur, și totuși romanii, copiind triremele grecești și construind nave cu cinci rânduri de vâsle, ridică în fața noastră probleme serioase!

— Fără îndoială, numai că ei nu vor fi niciodată marinari adevărați: ei se mărginesc să-și transpună pe apă tehnicile lor de luptă terestră, de exemplu construind turele pentru arcași sau instalând pasarele care, o dată cocile alăturate bord la bord cu ajutorul căngilor, permit luptătorilor de elită apărați de

cuirase de nepătruns, să se avânte pe punțile adversarilor.

— Cum ar putea ei să aibă echipaje bune de vreme ce recruții pentru marină aparțin categoriei a șasea – săracii – și sclavilor?

— Adevăr spui: la noi, dimpotrivă, toată Cartagina este construită pentru mare. Palatul primului nostru amiral se află pe o insulă, în mijlocul Cothonului, portul nostru militar, având cale în care două sute douăzeci de nave de război pot fi puse pe uscat.

Setni observă:

— Pesemne că aici se află izvorul puterii voastre. Orașul vostru este ca o caracatiță care-și întinde tentaculele departe. De cum una este tăiată, alta crește în loc, iar inamicul n-a înțeles aceasta!

— Spui drept, și totuși mai este ceva: noi deținem taine pe care alte neamuri nu le cunosc. De pildă, cu toate că mulți o mai neagă, noi știm că Pământul este rotund.

— Firește, doar un bibliotecar din orașul meu, Alexandria, este cel care a stabilit circumferința lui: două sute cincizeci de mii de stadii.

— Aceste calcule teoretice sunt remarcabile, dar ele mai trebuie verificate în practică. Îți voi dezvălui un secret cunoscut doar de șefii supremi și de câțiva căpitani anume. La nordul Insulelor Fericite[24] se află alte porțiuni de uscat, în largul Portugaliei, departe, spre vest. Acolo, la Fayal, a fost cioplită direct în stâncă o statuie ecvestră al cărei călăreț, având brațul întins către vest, poartă pe piept litera C a orașului nostru[25]. Știi tu ce arată el?

— Pe legea mea, nu! făcu lacteanul perplex, căci el auzise spunându-se că unele monede datate cu patru sute de ani înainte de Cristos fuseseră descoperite, într-un vas de pământ, două mii de ani mai târziu[26], totuși nu fusese informat vreodată de către dascălii săi electronici despre această statuie.

— Ei bine, aceasta indică faptul că spre vest există un continent la fel de întins ca și al nostru, mărginit la vest de o mare uriașă, care întâlnește țărmurile de răsărit ale Africii. Astfel, navigând mereu spre vest și traversând un mare continent, ar fi cu putință să se facă ocolul sferei pământești, iar

---

[24] Insulele Canare.

[25] În realitate K (de la Kartago).

[26] În 1750.

unul din echipajele noastre l-a și făcut!

— De necrezut! șopti Setni. Aceste pământuri necunoscute sunt locuite de monștri?

— Monștri există, fără îndoială, în oceane și marinarii noștri i-au întâlnit în drumurile lor, dar acest nou continent este populat de oameni ca noi, cu pielea aurie.

Lacteanul nu știa ce să spună. Pentru ce îi făcea preotul asemenea extraordinare confidențe? îl suspecta și voia să-l determine să se trădeze prin răspunsuri ce conțineau cunoștințe neștiute în epocă? Era o cursă cam grosolană.

— Cred că te întrebi de ce îți spun asemenea lucruri.

— Recunosc, sunt, într-adevăr, destul de surprins, căci, dacă am făcut studii serioase în orașul meu Alexandria, le-am părăsit pentru a lupta.

— Dar eu știu că ai cunoștințe deasupra mediei și un mare curaj. Este rostul pentru care cercul de prieteni ai zeilor adevărați: Baal, Melqart, Tanit te-a desemnat să faci parte, mai târziu, din expediția care va duce adevărata religie acestor ființe de peste mare.

— Este o foarte mare onoare! rosti Seini care începea să priceapă.

— Căci Roma va fi distrusă.

— Cel puțin, o nădăjduim cu toții!

— Nu, fiul meu, nu este o speranță vagă, ci o certitudine! Înțelepții noștri venerați au ridicat un colț al vălului lui Tanit și au contemplat viitorul. Orașul blestemat va fi cucerit de către armatele noastre curajoase, iar Hannibal își va face intrarea între zidurile lui. Atunci capul hidrei terestre ce rivalizează cu noi va fi tăiat! Însă pentru această victorie zeii au pus o condiție: de acum înainte va trebui să-i onorăm mai mult și în tofetele noastre sfinte, în templele noastre va trebui să oferim o formă nouă de sacrificiu: molhomoiri, și aceasta pe toate pământurile cucerite prin curajul oștilor susținute de ajutorul divin. Du-te, fiul meu! Urmează cu fidelitate învățăturile mele și vei fi menit unui mare destin! Pentru astăzi am spus destul…

Cu acestea, preotul lui Baal plecă, drapat în tunica sa, iar Setni, nedumerit peste măsură, se întoarse – în cortul său.

„Astfel, oamenii veniți de dincolo de timp vor să impună credința venită de la Tir neamurilor din toată lumea, își spuse. Și pentru aceasta sunt hotărâți să asigure victoria lui Hannibal cu

orice preț. Ce-i de făcut? Să mă opun? Până în prezent, n-am nicio dovadă. Nu, mai bine să continui aceeași tactică, să observ, să filmez, să-mi formez o certitudine. Apoi, cu aprobarea Kalapolului, voi repune lucrurile în ordine, cel puțin așa sper.”

Era într-atât de pierdut în gânduri că nici n-o zări pe Maicha venindu-i în întâmpinare.

— Ei bine! exclamă ea. Unde îți zboară mintea? Nu mă mai recunoști sau te-ai supărat pe mine?

— Oh, sunt de neiertat! Știi, tocmai am avut o convorbire lungă cu Casarbal. Care mi-a dezvăluit asemenea minunății, că, tot gândindu-mă la ele, nu mai vedeam ce se află în jurul meu. Vezi tu, știința preoților lui Baal, o întrece cu mult pe a învățaților egipteni.

— Se poate. Cu toate acestea, te implor, ferește-te de ei și de cuvintele lor frumoase! Ei practică o magie puternică și știu să ne da mințile. Din câte povestește Styros, noaptea se întâmplă ca luciri slabe de lumină să emane din căruțele lor și să se îndrepte spre tabăra romană. Într-o seară, un cavaler venind în galop a trecut prin acest fulger nefast. El a căzut de pe cal și de atunci bolborosește cuvinte fără niciun înțeles.

— Te cred din toată inima, draga mea, și mă voi feri, numai că-mi este imposibil să-ți promit că nu le voi urma învățătura, căci știința lor este cu adevărat miraculoasă.

— Atunci voi veni cu tine!

— N-am nimic împotrivă: o să-i întreb, fără îndoială că vor fi de acord, căci ei apreciază curajul și inteligența.

Era cât pe ce să spună Q.I.-ul[27], și nu s-ar fi înșelat: în cursul discuției, un aparat ascuns după o perdea procedase la o evaluare discretă…

CAPITOLUL IX

În cursul răgazului hibernal, romanii își puseseră oarecum treburile în ordine: ei primiseră dovezi de sprijin din partea aliaților lor și aveau o stare de spirit mai bună.

Totuși, o încercare de debarcare în Africa a consulului Cnaeius Servius Germinus eșuase rușinos: peste o mie de oameni își aflaseră moartea cu acest prilej, iar împreună cu ei chestorul Sempronius.

---

[27] Q.I. = coeficientul de inteligență.

Dar cum, înainte de toate, romanii erau preocupați de alegeri, acest aspect a fost repede uitat. Comandanții armatei au fost înlocuiți, consulul Atilius înlocuindu-l pe Fabius, iar Servilius pe Minucius.

Cam în aceeași vreme a fost prins la Roma un spion care a fost înapoiat, cu mâinile tăiate, lui Hannibal.

Nici problemele religioase n-au fost neglijate: în incinta citadelei a fost grăbită construcția templului Concordiei.

Apoi reapărură grijile: niște sclavi puseseră la cale un complot; douăzeci și cinci dintre ei fuseseră crucificați pentru a se da un exemplu. Era cu adevărat esențial ca în oraș să nu se producă vreo revoltă în timp ce armatele luptau cu Hannibal.

Făcând astfel ordine în propria casă, romanii se întorseseră la distracția lor favorită: alegerile.

Fiecăruia după merit: senatorii romani proclamară regent interregn pe Claudius Cento, apoi pe Cornelius Asina. Sub interregnul acestuia se desfășuraseră alegerile care l-au adus în viața publică pe Caius Terentius Varron, sprijinit de plebe împotriva senatului.

Cum, conform legii, unul din posturile de consul aparținea plebei, aceasta se bucură de câștig de cauză și iubitul ei Varron, fiu al poporului, fu numit consul.

Candidații aristocraților fiind incapabili să câștige, lui Varron i-a fost asociat fostul consul Lucius Emilius Paulus. În aceste condiții, de vreme ce fiecare consul reprezenta o altă fracțiune a poporului roman, orice colaborare între cei doi era exclusă.

Opera fu desăvârșită prin alegerea celor patru pretori: doi pentru Roma, doi pentru gali. Cu toții, în afară de Varron, erau politicieni experimentați.

Era totuși necesar să se gândească la trupe; astfel, alegerile încheindu-se, au fost chemați sub arme zece mii de recruți, ajungându-se la un total – nemaiauzit — de opt legiuni.

Înfocarea combatanților era plăcută la vedere: de vreme ce dictatorul Fabius îi bătea măr pe acești faimoși cartaginezi, de ce n-ar face ca el? Pretutindeni renăștea optimismul.

Casarbal și Flahon mai aveau, fără îndoială, spioni la Roma, căci ei se obligaseră să submineze moralul cetățenilor ei printr-o nouă serie de minuni. O ploaie de pietre căzu peste Arida și Roma. La vecinii sabini, dintr-un izvor țâșni o apă amestecată cu sânge – semnul evident al unui masacru. Și mai mulți oameni au

fost uciși de o cumplită lovitură de trăsnet pe drumul pietruit care ducea la Câmpul lui Marte! Bineînțeles, aceste semne rele au fost răstălmăcite, dar pentru toți romanii cauza era limpede: zeii vesteau că sfârșitul orașului se apropie.

Totuși, un dar somptuos sosi în cursul iernii la Ostia: trei sute de mii de măsuri de grâu și două sute de mii de orz, trimise de Hieron al II-lea, regele Siracuzei. Mesagerii suveranului oferiră pe deasupra o Victorie de aur, la care se adăuga un inestimabil ajutor în trupe; o mie de arcași și aruncători cu praștia, pentru a le ține piept faimoșilor baleari.

Hieron sfătuia respectuos să fie întărită flota lui Titus Otacilius, proprietarul din Sicilia, și să fie trimisă să debarce chiar în Africa. Senatul dădu o înaltă apreciere darurilor și-i urmă și sfatul: proconsulul primi drept întăriri douăzeci și cinci de nave cu cinci rânduri de vâsle, având autorizația de a ataca teritoriul Cartaginei.

În cursul iernii, înrolările Continuară și, pentru prima dată, tribunii militari cerură soldaților să depună jurământul.

Între timp, consulul Varron, înmulțindu-și discursurile pline de fanfaronadă, se grozăvea în fața poporului:

Nu, el nu va trage de timp niciun moment și-și va da întreaga silință să încheie această luptă epuizantă chiar în ziua în care se va găsi față în față cu inamicul...

Colegul său, Lucius Emilius, mai puțin bun de gură, nu făcu decât să-l critice în fața trupelor. Fără a-l ataca violent pe Varron, el se mărgini să se mire că un general care nu cunoaște nici armata sa, nici pe a inamicului poate declara asemenea inepții. De altfel, cum nu părăsise defel Roma, Varron ignora total aspectul locurilor în care se afla oastea dușmană. Vorbitorul sublinie că, în ceea ce-l privește, el se va feri cu grijă să se arunce orbește în necunoscut și nu-și va preciza dinainte planul de acțiune: un general pregătit se adaptează condițiilor și nu-și ia dorințele drept realități.

Alți oratori luară și ei cuvântul înaintea plecării din Roma: apoi legiunile porniră pentru a se alătura trupelor romane în tabăra lor de la Geronium, vecină celei a lui Hannibal.

Sosirea întăririlor acestora, care dublau efectivul romanilor, nu-l tulbură defel pe Barca, întrucât ea vestea iminența unei bătălii hotărâtoare. Era și timpul, întrucât în jur nu mai rămăsese mare lucru de jefuit și foamea începea să amenințe.

Spaniolii se manifestau deosebit de vehement, arătându-și centurile care le rămăseseră largi.

Setni își continuase inițierea religioasă, cu toată dezaprobarea lui Styros, care era convins că preoții lui Baal sunt niște magicieni periculoși.

Casarbal și Flahon îl flatau și-i încredințau sarcini mărunte în timpul sacrificării oilor oferite periodic lui Hannon și Melqart. În schimb, Tanit primea drept ofrandă miei imaculați. Dar preoții îl lăsară să înțeleagă că Hannibal făcuse făgăduială solemnă că, după înfrângerea Romei, va oferi zeilor un sacrificiu special, care avea să se continue în timpurile viitoare, pentru a le mulțumi că i-au acordat victoria. Nimic anormal în aceasta: romanii și cartaginezii încercau fiecare în parte să-și înduplece zeii, pentru a câștiga războiul.

După moartea lui Barcino, Maichos poposea mai des alături de micul grup. S-ar fi zis că și el simțea o atracție specială față de Maicha, fără să și-o poată explica, ceea ce-l tulbura profund, căci nu mai încercase asemenea sentimente pentru persoane de sexul său.

Fără să-l respingă, Setni și prietena sa, nu făceau nimic pentru a-l reține cu ei pe tânărul și frumosul ofițer. Maicha îl făcuse pe iubitul ei să capete obișnuința băii în apa curată, dar înghețată a râurilor, și se întâlneau adesea la un curs liniștit de apă, numai sub supravegherea lui Dunorix și Styros, care aveau ordine să păzească de departe locurile.

Astfel, tânăra femeie putea să-și scoată masca ce sfârșise prin a o răni. Amândoi rămâneau astfel ore lungi, uscându-se goi la soare, vorbind vrute și nevrute sau făcând dragoste.

Maicha se vădea mereu la fel de dornică să afle lucruri noi. Setni îi descria imensitatea și frumusețea Cosmosului, fără ca vreodată amica lui să se plictisească.

— Vezi tu, dragostea mea, i se confesă el într-o zi, acest Pământ nu este decât un grăunte de praf care se rotește în jurul vâlvătăii Soarelui, iar locuitorii lui sunt niște furnici neînsemnate, care s-ar putea să nu aibă pentru divinitate mai multă importanță decât o insectă pe care o strivești sub talpă. Iată de ce sacrificiile acestea în cinstea lui Jupiter sau Marte, Baal sau Melqart nu înseamnă nimic pentru mine. Omul este stăpânul destinului său.

— Cum poți să rostești o asemenea erezie! Fiecare știe că,

deși patria noastră este mică față de ansamblul planetelor, ea este locuită de zei care-și urmăresc supușii cu o privire atentă!

— Ar fi adevărat, fără îndoială, iubita mea, dacă divinitățile ar locui în sistemul nostru stelar și dacă aici ar fi creat cu mâna lor omul și animalele. Dar nu este așa! Soarele și planetele nu reprezintă decât un grăunte printre nenumăratele stele care strălucesc pe cer și care au ele însele planete pe care trăiesc nenumărate ființe raționale.

— Ei bine, protestă cu încăpățânare Maicha, și de ce n-ar avea fiecare stea zeii săi?

— În cer sunt miliarde de stele. Nu crezi că aceasta ar avea ca urmare un imens număr de divinități? Iar apoi, vezi tu, nu este nevoie de o intervenție magică pentru ca viața să ia naștere pe o planetă ce are o temperatură moderată și apă, cum este cazul Terrei. Viața se naște în ocean, apoi cucerește continentele și aerul.

— Să presupunem că ai dreptate… Atunci ar exista un singur zeu pentru tot Universul. Nu crezi că ar avea mult de lucru pentru a supraveghea toate creaturile sale?

— Ai dreptate să ridici această problemă, dar, dacă îl socotești atotputernic, dificultatea dispare.

— Și încă ar trebui să se manifeste pentru a avea dovada existenței sale!

— Poate c-o face pe fiecare planetă, dar este foarte greu să desparți iluzia de realitate. Platon a grăit adevărat: suntem ca prizonierii unei caverne și nu vedem din realitate decât umbrele proiectate pe pereți. Trebuie să interpretăm ceea ce vedem, și acesta este rolul științei.

— Poate că spui adevărul. Uneori mă sperii. S-ar zice că deții cunoștințe fără limite și că nu-mi dezvălui decât o parte infimă. Nu cumva tu însuți ești o divinitate trimisă pe acest Pământ?

Setni râse din toată inima:

— Haida-de! Eu nu reprezint mare lucru și nu fac decât să repet spusele filosofilor greci. Ale lui Zenon din Eleea, de pildă, care, cu multă vreme în urmă, a demonstrat greșeala din teoriile pitagoricienilor, care pretind că timpul și spațiul sunt formate din unități indivizibile, când în realitate sunt divizibile la nesfârșit. Atomul însuși, cel din care se clădește materia, nu este nici el indivizibil.

— Mă faci să-mi fie frică. Dacă vreun preot al lui Baal te-ar

auzi, sunt sigură că ar obține condamnarea ta pentru erezie. Mai bine să vorbim despre lucruri mai puțin înspăimântătoare, despre noi. De pildă.

— Cu plăcere. Ce noroc am avut să te întâlnesc! Te iubesc la fel de mult ca în prima zi!

— Și eu. Dragostea mea! Totuși, uneori mă întristez, căci mă întreb ce-o să se întâmple cu noi după înfrângerea romanilor.

Setni simți că i se strânge inima; el încerca mereu să alunge din minte gândul acesta. Într-adevăr, cum va putea să rămână pe această planetă după ce-i va fi demascat pe odioșii traficanți veniți din viitor? O dată rezolvată această problemă, nu va trebui el oare să se întoarcă în epoca lui, așa cum procedase odinioară, părăsind-o pe Nicoleta, marea sa dragoste de pe planeta psiborgilor, sau pe curajoșii săi tovarăși de luptă ca Huon? Desigur, tehnologia epocii sale i-ar pune la dispoziție droguri care provoacă uitarea și chiar psihosondoare producând false amintiri. Maicha și însoțitorii săi ar fi uitat de existența lui, dar el ar fi fost condamnat să-și aducă aminte. Răspunse cu o veselie forțată:

— Ei bine, mi se pare destul de simplu: dacă vrei, ne instalăm în Spania. Nu țin cu tot dinadinsul să stau la Alexandria, de vreme ce pot să mă duc acolo din vreme în vreme. Desigur, către sfârșitul războiului ne vom căsători și sper să avem o mulțime de copii.

— Ți-a trebuit vreme, nu glumă, ca să-mi răspunzi. Te întristează gândul că-ți părăsești patria? Când mă voi încredința că Maichos nu mai riscă să fie ucis în luptă, voi merge cu plăcere să locuiesc în Egipt: pentru tine ar fi un sacrificiu prea mare să te instalezi în țara noastră. Ai fi departe de biblioteca ce-ți este atât de scumpă și de învățăturile faimoșilor savanți… Și apoi copiii noștri vor putea să-și aleagă profesorii după voie, pe când în Spania este greu de găsit unul care să știe citi ca lumea.

— Avem toată vremea să ne gândim. Desigur, această perspectivă nu mi-ar displace defel.

— Vezi tu, iubitule, înțeleg cât de greu trebuie să-ți fie să trăiești printre oameni atât de grosolani ca noi. Singurii cu care poți discuta problemele filosofice sunt preoții, dar chiar și ei dau dovadă de un spirit extrem de sectar.

— Firește, deseori ei se arată foarte mărginiți; din fericire, te

am pe tine, porumbița mea! Tu știi să mă asculți, să mă faci să vorbesc și astfel, mulțumită ție, nu m-am plictisit o singură clipă în această iarnă fără de sfârșit!

— Adevărat? strigă Maicha aruncându-se în brațele lui.

— Ți-o jur!

Un lung sărut îi uni, apoi tânăra femeie reluă:

— Ei bine, și eu am descoperit câteva lucruri care te vor uimi. Faimoșii tăi preoți nu se interesează numai de religie!

— Ce vrei să spui?

— Iată: la ordinul lui Hannibal, ei pregătesc tehnicieni capabili să construiască mașini de război pentru asedierea Romei.

— Ia te uită, ce interesant! Data viitoare când o să-i întâlnesc, o să le cer să iau și eu parte la lucrările acestea. Acum îmi aduc aminte că am văzut în apropierea cortului lor macheta unei mașini de aruncat pietre, dar nu i-am dat atenție.

— Atunci, ai aflat și tu ceva de la mine! Acum am vorbit destul! Vino, să mai facem o baie înainte de a ne întoarce în tabără.

În locul acela, râul făcea o buclă înconjurând o limbă de pământ izolată, potrivită pentru cei doi îndrăgostiți, care se mențineau în extremitatea ei dinspre cursul de apă, în vreme ce scutierii rămâneau în tufișurile din partea opusă, legată de pământ.

Săriră amândoi în apa limpede și înotară până în mijlocul curentului. Maicha sosi prima și exclamă:

— Îmi datorezi un gaj! Răspunde-mi cu mâna pe inimă, chiar mă iubești cu adevărat?

— Desigur! O știi foarte bine!

— Aici, firește, nu există niciun fel de fete frumoase, dar când vom părăsi armata și când frumusețile cochete își vor desfășura farmecele pentru a te seduce? O să-mi rămâi fidel?

— Ce întrebare! La Sagunto erau destule alte rivale ale lui Venus, iar eu te-am ales pe tine!

— Pe atunci da! Dar nu te-ai plictisit niciun pic de mine?

— Ți-am lăsat eu o asemenea impresie? strigă Setni acoperind-o cu sărutări.

— Nu, totuși mă tem să nu te plictisesc! Nu sunt deloc savantă și nu pot să te învăț nimic, pe când tu cunoști atâtea lucruri…

— Tu nu vrei decât să înveți și curând vei fi în stare să te iei la

întrecere cu savanții cărunți!

— Să nu râzi de mine! Și pe urmă mai este ceva.

— Ce anume?

— Ei bine, bărbaților le place să aibă copii și, în ciuda tuturor îmbrățișărilor noastre, n-am rămas însărcinată. Poate că sunt stearpă, și atunci n-o să te însori niciodată cu mine.

— Ce nebună ești! Tu n-ai nicio răspundere. Dacă vrei, putem avea o droaie de copii.

— Oh, da, vreau! Un băiat ca tine, apoi o fată și pe urmă un alt băiat.

— Eh, mai încet, frumoasa mea! Trebuie ca mai întâi să se termine războiul acesta.

— Oh, nu mai e mult până atunci: la început de august, romanii vor suferi o înfrângere sângeroasă și două săptămâni mai târziu Roma va cădea.

— Pe Thot! Pari bine informată! De unde ai oare aceste prevestiri?

— Ei bine, și eu îi frecventez pe preoții lui Baal… și Flahon mi-a vestit toate acestea, în schimbul unei ofrande respectabile, mărturisesc.

— De unde știi că spune adevărul? Cine poate cunoaște viitorul?

— Oh, el citește în spatele vălului lui Tanit și știu că nu este un șarlatan, căci deghizarea mea nu l-a înșelat o clipă!

— Ce tot spui?! Iată, într-adevăr, ceva care te pune pe gânduri! replică lacteanul depunând un sărut pe buzele umede… Hai, să ne întoarcem, este vremea.

Reveniră împreună la țărm, se uscară și începură să se îmbrace.

Atunci, dintr-un tufiș de trestie răsări o siluetă împlătoșată. În primul moment, Setni se gândi că era vorba despre un roman și sări să-și ia spada, însă recunoscu în omul ascuns un ofițer iber. Acesta își încrucișă brațele pe piept și mormăi:

— Atunci preotul a spus adevărul! Sora mea Maicha ne-a dezonorat familia și trăiește ca o fată de plăcere!

— Maichos! exclamă tânăra femeie ascunzându-și pieptul cu mâinile.

— Ei, da, Maichos, care te-a demascat, femeie stricată! Cățea lubrică! Cât ceri pentru favorurile tale?

Setni încercă să intervină; într-adevăr, Maicha nici nu avea

replică, lacrimi imense îi curgeau pe obraji.

— Haide, nu fi nedrept! Dacă Maicha se află aici, este doar ca să te ajute și să te îngrijească dacă ai fi fost rănit. Amintește-ți.

— Ah, da! Și pentru aceasta o prințesă iberă se culcă fără rușine cu un egiptean desfrânat! O, că lămurim pe dată lucrurile: tu, Maicha, îmbracă-te! Ajunge că sunt martorul nefericirii tale: mai bine să-i lăsăm pe camarazii noștri să continue a-ți ignora sexul. Cât despre tine, Setni, prieten prefăcut, tu o să-mi dai satisfacție. Ia-ți sabia și arată că ești bărbat!

Aceste cuvinte părură că redau graiul tinerei femei, care urlă cu voce spartă:

— Oh, nu, asta nu! Nu puteam să mă împac cu gândul că, rănit, vei fi părăsit pe câmpul de luptă. Din dragoste pentru tine te-am urmat. Iar Setni m-a protejat. Îl iubesc și mă iubește! Înțelegi? De cum se va sfârși războiul, el îți va cere învoirea de a se căsători cu mine.

Această avalanșă de cuvinte îl tulbură pe tânărul ofițer. Dezvăluirile lui Flahon îl îngrețoșaseră profund și-l răniseră în orgoliul său. Nebun de furie, hotărâse să-l ucidă pe cel ce-o ademenise pe sora lui… Acum șovăia. Setni era un om respectabil, toți îi apreciau bravura. Egipteanul acesta cultivat avea origine onorabilă. El mormăi totuși cu un aer încăpățânat:

— Vorbe frumoase! El se slujește de tine ca de o prostituată. Îți promite căsătoria, după care, ca orice seducător murdar, te va părăsi, întorcându-se în Egipt.

Setni era gata să protesteze vehement, când își dădu seama că Maichos nu spunea decât adevărul: o dată încheiată misiunea sa, el avea să plece în spațiile interstelare, părăsindu-și dragostea de-o clipă.

Se bâlbâi:

— Este… Nu-i adevărat… Noi tocmai făceam planuri de viitor când ai apărut din senin, ca un diavol!

— Iată-l cum se tulbură! Frumoasele lui jurăminte vor fi repede uitate, biata mea soră! Te vei trezi singură, în brațe cu o droaie de plozi. De fapt sper că, dacă te-a întinat, cel puțin nu aștepți din partea câinelui acesta vreun bastard!

Maicha izbucni în lacrimi.

— Oh, cum poți fi atât de crud? (Ea se aruncă în brațele iubitului său, care o strânse automat la piept.) Pentru tine am

înfruntat suferințele acestea, iar Setni nu dorește decât să se însoare cu mine, după ce pacea se va instala.

Maichos începea să se lase convins. Lacteanul prinse din zbor ocazia; cum avea sabia în mână, apăsă pe butonul psihoinductorului, apoi spuse în cuvinte bine cântărite:

— Să ne fie martoră Isis! Nu jinduiesc decât o singură fericire pe Pământul acesta: s-o iau de soție pe Maicha, cu consimțământul tău, să trăiesc alături de ea până la bătrânețe și să avem copii.

Rostind acestea, el era în mod evident sincer, căci spusele sale corespundeau cu dorința lui cea mai profundă. Ajunsese să țină la planeta aceasta ingrată, cu locuitorii ei cruzi și belicoși. Nu mai voia să se întoarcă la Kalapol. Totuși, adânc implantat în firea lui. Simțul datoriei îi poruncea ca, o dată misiunea îndeplinită, să se întoarcă în patria sa.

Maichos îl privi drept în ochi și șopti:

— Este ciudat, cuvintele tale au sunetul adevărului și nu vreau decât să te cred.

— Pe deasupra, suntem camarazi de arme, reluă lacteanul. Cum poți să-ți închipui că aș fi vrut s-o dezonorez pe sora ta, care înseamnă pentru mine tot ce am mai scump pe lume?

— Tu știi că nu m-aș fi dăruit lui niciodată dacă mi s-ar fi părut nedemn de familia noastră, întări Maicha.

Iberul își trecu mâna peste frunte.

— Eu… nu mai știu! Amândoi împotriva mea, este prea mult! Sora mea, fratele meu de arme! Poate sunt un prost, dar am încredere în voi. De acum încolo, Maicha, nu-ți mai părăsi masca, iar tu, Setni, alege-ți paznici mai vigilenți!

Spunând aceasta, ridică o ramură, arătându-i pe grec și pe gal, care sforăiau de zor.

— Câinii! strigă Setni. Și doar le-am dat porunci cât se poate de sever.

— Nu este vina lor, îi tăie vorba Maichos. Le-am pus la îndemână un burduf de vin care conținea un somnifer.

— Asta este! Ei bine! Să încercăm să-i trezim!

Amândoi se duseră să umple burduful și căștile cu apă, apoi îi stropiră din belșug pe cei doi vinovați care-și deschiseră ochii urduroși.

— Sus, puturoșilor, e vremea! Înapoi în tabără!

Scutierii se ridicară cu greu și se scărpinăm în creștet

nedumeriți. După câteva clipe, apăru și Maicha, purtând masca și armura, și cu toții încălecară. Pe drumul de întoarcere, Setni reuși să-și convingă prietenul de sinceritatea intențiilor sale, și când sosiră în tabără erau iarăși cei mai buni prieteni din lume.

Lacteanul se întrebă totuși dacă această pățanie nu fusese cumva pusă la cale de preoți, în scopul de a scăpa de el, făcându-l pe Maichos să-l ucidă. Planul machiavelic fusese cât pe ce să reușească, deoarece ofițerul ar fi putut foarte bine să-l străpungă cu o săgeată pe când se îmbăia.

Între timp, Hannibal primise vești bune: în chip de întăriri, Cartagina îi trimisese fratelui său Hasdrubal, aflat tot în Spania, patru mii de pedestrași, precum și o mie de cavaleri, spre a-i da posibilitatea să atace Italia.

Setni știa că Hasdrubal nu va izbuti, urmând să fie înfrânt la trecerea Ebrului, dar se feri cu grijă s-o facă pe prezicătorul.

Un detașament al armatei punice părăsise Geronium și, printr-o acțiune fulgerătoare, cuceri citadela de la Cannae, dând o dublă lovitură: el ocupa o poziție strategică și punea mâna pe neprețuitele provizii depozitate aici de romani.

Mare neliniște pentru proconsuli!

Ei trimiseră la Roma curieri, arătând că, provocându-i la luptă pe cartaginezi, nu vor putea să bată în retragere, deoarece jaful inamicului prefăcuse câmpia din spatele lor într-un pustiu.

După o matură chibzuire, senatul răspunse că nu trebuie să dea bătălia în orice condiții, ci numai după ce vor fi cântărit elementele pro și contra…

Aceasta îi convenea lui Emilius, dar deloc lui Varron, partizan al ofensivei neîncetate. Or, după uzanță, doi consuli comandau pe rând, o zi unul, o zi celălalt.

În aceste condiții, cum să aplici o strategie coerentă?

Dar iată că romanii, urmărindu-i pe jefuitorii cartaginezi, se treziră în plină bătălie și, printr-un neașteptat noroc, uciseră o mie șapte sute de dușmani, pierzând numai o sută de oameni!

Pe dată, învingătorii se aruncară într-o urmărire dezordonată, riscând să ajungă într-o ambuscadă. Din fericire. În acea zi comanda Emilius, iar el opri înaintarea trupelor.

De îndată Varron izbucni în țipete!

Cum? Submina victoria, împiedicând armata să înainteze? Ce mârșăvie!

Dar Emilius avea dreptate să fie circumspect, căci

cartaginezul cel șiret nu acționase astfel decât pentru a încuraja înflăcărarea lui Varron și a-i alimenta voința de a se angaja în bătălie cu orice preț, de cum va prelua comanda.

În noaptea următoare, Hannibal porni în fruntea unei coloane puternice, fără bagaje. Tezaurul și prada rămăseseră în tabără, în preajma focurilor obișnuite.

Între timp, generalul trecu munții învecinați și-și plasă cavalerii în dreapta, iar infanteria în stânga, după care rămase în așteptare.

Dimineața, romanii inspectară avanposturile – nimeni! Ei se apropiară în liniște de tabără și pătrunseră înăuntru. Corturile se aflau în picioare, prada la locul ei, ce jaf superb în perspectivă! Adversarul fugise atât de grăbit că-și părăsise chiar și lucrurile cele mai de preț. Trebuiau să se lanseze în urmărirea lor. Dar și să profite de ocazie!

Cum era și firesc, Varron tropăia pe loc; Emilius, neîncrezător, observă că focurile fuseseră aprinse numai în partea care se vedea dinspre romani; că lucrurile erau răspândite ostentativ în aceeași parte; pe scurt, amănuntele demonstrau că era vorba de o capcană! Ca să-și convingă subordonații, consulul puse să se citească mărturia din măruntaiele păsărilor. Nu exista nicio îndoială: augurii erau împotriva înaintării.

Varron ridică din umeri și dădu ordin de lansare a urmăririi, dar atunci doi sclavi fugiți de la cartaginezi fură aduși în fața consulilor: ei dădură asigurări că toată armata lui Hannibal era ascunsă în defileuri, pentru a năvăli asupra romanilor, dacă aveau nefericita inspirație să se avânte într-acolo.

Emilius își recâștigă autoritatea și armata romană, se întoarse în tabără.

Plin de ciudă, constatând că planurile lui se spulberau. Hannibal trebui să se întoarcă la rândul lui în tabără. Dar nu rămase aici multă vreme, căci penuria de hrană devenea îngrijorătoare.

Cum vremea recoltei venea mai timpuriu în Apulia, grosul oastei cartagineze părăsi definitiv Geronium, coborând spre Cannae pentru a reîntâlni elementele avansate și lăsându-i pe cei doi consuli cât se poate de nedumeriți.

Ce să facă? Să urmărească dușmanul?

Acesta plecase din tabără noaptea, lăsând focurile aprinse și părăsind câteva corturi; nu era oare vorba de o altă

stratagemă?

Un lucanian veni să-i asigure că Hannibal hotărâse, fără îndoială, să fugă: el văzuse din înaltul munților armata lui în marș.

Pentru Varron, ca și pentru majoritatea ofițerilor și soldaților, era evident că trebuia pornită urmărirea.

La sfârșitul lunii iulie, soarta Romei fusese pecetluită.

Nimic nu părea să mai împiedice înfruntarea decisivă dintre cele două puternice armate.

După o ultimă hărțuială, pentru a-și însufleți trupele, Paulus Emilius se puse în marș pe 26 iulie. Avea întipărite bine în minte recomandările dinaintea plecării părinților conscriși: o victorie decisivă asupra dușmanului ar elibera poporul roman de o grea neliniște, o înfrângere l-ar azvârli, dimpotrivă, într-un abis al deznădejdii.

Pe 27 iulie, legiunile mărșăluiau disciplinat sub soarele fierbinte al verii. Nenumărați nobili se alăturaseră trupei și aurul cavalerilor strălucea.

Pe 28, cavalerii trimiși în recunoaștere semnalară că armata cartaginezilor ajunsese la râul Aufide, pe malul stâng, în amonte de ruinele orașului Cannae și ale fortăreței sale.

Romanii începură de îndată să-și construiască tabăra întărită la șase mile depărtare de a dușmanilor lor. Ei o lipiră cu spatele de o meandră a râului. Locul era plat și deschis, potrivindu-se de minune manevrelor cavaleriei; Emilius, oare se temea grozav de numizi, ar fi preferat un teren mai vălurit, de pildă la sud, aproape de Canusius, ori pe înălțimile din apropiere de Cannae.

Varron nu era de aceeași părere și începu o dispută, catastrofală pentru moralul trupelor, căci nimic nu este mai dăunător decât disensiunile apărute la conducerea unei armate. Totuși, cum era rândul lui Emilius, oștenii au continuat să sape și să instaleze palisadele pentru a fortifica terenul ocrotit de râu. Numai că în ziua următoare comandantul suprem era Varron. Prima lui grijă a fost să iasă din liniile de apărare și să înainteze către tabăra dușmană, cu toată armata în formație.

Atunci Hannibal se avântă în fruntea cavaleriei sale și a infanteriei ușoare, semănând derută printre inamici. Dar legionarii, înzestrați cu armament greu, susținură șocul și restabiliră situația. Noaptea căzu fără ca niciuna dintre părți să obțină un avantaj hotărâtor.

Pe 30 iulie, Emilius preluă comanda armatei romane. În condițiile actuale, problema retragerii nu se mai punea; el trimise două treimi din efectivul său să campeze pe malul stâng, restul traversând Aufide și organizând o tabără mai mică pe o altă meandră a râului, la o mie trei sute de pași de tabăra mare. Se instală în așa fel încât să-i poată susține pe atacanții săi care operau pe țărmul drept, rămânând în măsură să atace adversarul.

La rândul lor, militarii își petrecură și ei timpul plasându-se în formație de luptă; văzând că romanii nu atacă, Hannibal își retrase trupele în tabără. Doar numizii primiră ordin să se arunce asupra romanilor din tabăra mică, dacă vor ieși cu caii la păscut. Cavalerii se repeziră cu furie asupra detașamentelor izolate și le zdrobiră, urmărindu-i pe fugari până la liniile lor.

Dacă ar fi comandat Varron, el ar fi declanșat pe loc bătălia generală; prudent, colegul său nu întreprinse nimic, fiecare întorcându-se la ai săi pentru somnul de noapte.

În zorii zilei de 31 iulie, Hannibal, presimțind iminența înfruntării hotărâtoare, își lăsă armata la odihnă în tabără. Varron, pufnind de nerăbdare, se văzu nevoit să-și privească legionarii lustruindu-și armele în vreme ce caii se îndopau cu furaje.

Acum Barca era hotărât să sfârșească: proviziile lui se împuținaseră, iar trupele se aflau în cea mai bună formă. În prima zi de august, pa un soare superb, el își alinie toată armata în poziție de bătaie, având mare grijă ca vântul local numit volturno să-i bată din spate, căci în această câmpie aridă, călcată de mii de soldați, el ridica vârtejuri de praf.

Imperturbabil, Emilius întări garda și cercetașii, dar nu-și urni din loc trupele. Consulul știa foarte bine că inamicii urmau să părăsească locurile cât de curând, mânați de lipsa furajelor și a hranei. Atunci, dintr-o poziție mai avantajoasă, avea să accepte o bătălie generală.

În fiecare zi, curieri călare plecau spre Roma, vestind iminența bătăliei. De îndată, au fost consultați toți augurii. Majoritatea lor erau de un pesimism înspăimântător: după ei, nimic nu mai putea să salveze armata romană. Simultan, în zeci de locuri, se produseră îngrozitoare apariții; cetățenii, care până atunci își păstraseră calmul, începură să-și iasă din minți și coloane de care au fost văzute îndreptându-se pe Via Cassia

spre munții Sabatini sau bulucindu-se către portul Ostia, pentru a se îmbarca pe vreo navă comercială. În acea zi, mulți cărăuși și luntrași făcură avere.

Cartaginezii se mai întoarseră o dată în tabără, pe când numizii îi hărțuiau pe romanii care luau apă din râu. Aceștia din urmă au fost dojeniți cu severitate, iar Varron. Spumegând de furie, hotărî că un astfel de afront nu se va mai repeta: a doua zi, orice ar fi zis fricosul de Paulos Emilius, romanii își vor înfrunta inamicii. Cei optzeci de mii de pedestrași și zece mii de cavaleri avuseseră destulă vreme să se pregătească. Era timpul să pună capăt superiorității cartaginezilor!

CAPITOLUL X

2 august 216, înainte de Cristos, lângă fluviul Aufide. Pe o câmpie de lângă Cannae, sub un soare strălucitor, două armate se pregăteau să se înfrunte. Setni și Maicha se îmbrățișară cu tandrețe; se temeau pentru viața lor și a prietenilor, căci bătălia avea să fie teribilă.

Varron îi comanda pe romani.

Împodobit cu armura lui scânteietoare, el se plimba încă din prima clipă a dimineții prin fața legiunilor, precedat de lictori ce purtau fasciile, salutând cu brațul însemnele purtând sigla S.P.Q.R.[28]; într-o desăvârșită ordine, subunitățile se deplasau, alcătuind legiuni. Ordinea strictă și armurile reglementare ale romanilor contrastau viu cu ținuta galilor, auxiliarii lor, înzestrați cu armament disparat, cu săbii foarte lungi având vârful rotunjit, căci ei lovesc doar cu tăișul.

Lăncieri frumoși cu sulițe lungi, floarea tinerimii romane, principes[29] în puterea vârstei și veterani, triari, toți păreau animați de o hotărâre fermă, conștienți că acum avea să se hotărască viitorul patriei. În vreme ce trompetele sunau, centurionii, urmați de oamenii lor, salutau cu brațul, trecând pragul porții pretoriene.

Pe măsură ce trecură fluviul, trupele din tabăra principală se așezară în ordine de bătaie, cu fața spre soare. Cei din tabăra

---

[28] S.P.Q.R. = Senatus Popul as Que Rmanus : senatul și poporul roman.

[29] Principes = soldați romani de rangul întâi, mai târziu de rangul al doilea.

mică îi urmară.

Cavaleria romană luă poziție de-a lungul Aufidei, cu aripa dreaptă, fiecare subunitate rânduindu-se apoi în linie dreaptă, lipită de vecina sa. În stânga mișunau cavalerii aliați, galii, cenomanii și alte triburi. În fața liniilor, câteva unități ușoare erau dispuse în cercetași. Prudentul Emilius conducea aripa dreaptă, în vreme ce clocotitorul Varron pe cea stângă.

Încântat că-i vede pe romani hotărâți în sfârșit să-l înfrunte, Hannibal îi puse de îndată pe baleari și infanteria ușoară să treacă fluviul, postându-se în fața inamicului. Cavalerii săi, sub ordinele lui Hasdrubal, se instalară în fața cavalerilor romani, în vreme ce numizii, sub comanda lui Maharbal, veniră să-i înfrunte pe cavalerii aliați romanilor, pe aripa cea mai depărtată de fluviu. Infanteria spaniolă, îmbrăcată în tunici purpurii, alterna cu galii cu pieptul dezgolit; toți se plasară în față, în centrul dispozitivului, susținuți într-o parte și în cealaltă de infanteria africană purtând armele cucerite de la inamic la Trebbia și Trasimeno.

Hannibal, secondat de fratele său Magon, își rezervase comanda centrului, deoarece hotărâse că acesta va da lovitura decisivă.

Setni și Maichos încadrau silueta fragilă a Maichei. Dunorix și Styros le acopereau spatele.

Aceasta era poziția celor două armate la sfârșitul dimineții, când începu faimoasa luptă ce nu avea să se mai șteargă nicicând din memoria popoarelor.

Înfruntarea trupelor ușoare din frunte se încheie fără ca una dintre părți să obțină vreun avantaj. Apoi cavaleria lui Hasdrubal – fiul lui Giscon – se revărsă într-un nor de praf, năvălind asupra romanilor.

Aceștia se bătură ca leii, plini de curaj, și patimă. Setni se văzu nevoit să recurgă de mai multe ori la câte unul din gadgeturile sale pentru a o scăpa pe Maicha de vreun adversar insistent sau să doboare de pe cal un cavaler prea descurcăreț în lupta călare cu lancea; chiar răniți și azvârliți din șa, ei continuau să lupte. Din păcate, vitejia lor n-a slujit la nimic, foarte curând fiind împinși în fluviu și tăiați bucăți; numai puțini își aflară adăpost în spatele legiunilor.

Apoi infanteria porni bătălia în centru.

Gali și spanioli, mergând în frunte, alcătuiră o semilună

convexă, respingându-i pe lăncieri, dar consulii îi trimiseră la atac pe principes și pe triari, iar linia frontului se deformă.

Implacabil, semiluna își inversa forma, în timp ce legionarii, răcnind, lovind cu vârful și tăișul spadei, își respingeau adversarii.

Varron jubila: fără îndoială, cavaleria lui suferise o înfrângere, dar soarta bătăliilor depinde mai cu seamă de infanterie, iar a sa era în curs de a străpunge linia inamicului!

Acum situația se prezenta astfel: un colț de fier se înfunda în armata cartagineză, iar galii, în centru, cu greu îi puteau reține pe romani.

În realitate, totul se desfășura după planul conceput de Hannibal: adversarii lui se aruncau singuri în plasa pe care el se pregătea s-o închidă.

La dreapta și la stânga legiunilor romane, puternica infanterie africană porni la atac.

Trupele proaspete pătrunseră fără greutate în dispozitivul advers, epuizat, copleșit de căldură. Frumoasa rânduială a subunităților se spulberă – fiecare lupta pentru sine.

Capcana se închidea inexorabil.

Consulul Emilius, deși rănit de un aruncător cu praștia, scăpase din masacrarea cavaleriei, petrecută lângă fluviu, și venise să se alăture infanteriei, lovind cu sabia în dreapta și în stânga pentru a-și deschide drumul.

Cât despre Hannibal, el se afla în centrul încăierării, dând exemplu.

Dar cavaleria continua să lupte: învingător, Hasdrubal Giscon făcu o vastă mișcare în spatele armatei sale și veni să se alăture numizilor. Cei doi comandanți, unindu-și forțele, năvăliră peste aliații romanilor, care se retraseră curând, fugind înspre răsărit.

În timp ce numizii porniră în urmărirea acestora, restul cavaleriei spaniole atacă din spate infanteria romană, ajutându-i pe africani.

Setni fu martor la moartea eroică a lui Emilius: înconjurat de cartaginezi, ajutat numai de câțiva scutieri, el se bătu până la capăt, iar când căzu, plin de răni, în jurul lui erau împrăștiate peste zece cadavre.

Totuși, centrul continua să reziste. Cu toate că erau încercuiți, romanii nu-și pierdeau nădejdea și nu încetau lupta. În timp ce spaniolii și galii își trăgeau răsuflarea, cartaginezii strângeau tot

mai mult cercul. Unul după altul, centurionii cădeau; decurionii le luau locul, apoi se prăbușeau la rându-le. Acum bătălia se prefăcea într-un măcel atât de îngrozitor că Setni, îngrețoșat, porunci cavalerilor săi să se regrupeze și să se îndrepte spre tabăra romanilor, pe care o credea părăsită.

În rândul fugarilor urmăriți de numizi către răsărit se afla faimosul Varron, care se număra printre puținii ofițeri supraviețuitori; din întreg efectivul cavaleriei romane mai rămăseseră trei sute de oameni.

Totuși, două mii de romani reușiră să se refugieze la Cannae; șapte mii se mai aflau în tabăra cea mică, iar zece mii în cea mare, spre care se îndreptau Setni și cavaleria spaniolă. De altfel, Emilius lăsase aceste trupe în tabăra mare pentru ca, în cazul în care Hannibal își lăsa tabăra proprie fără o apărare îndestulătoare, s-o poată ocupa și să pună mâna pe proviziile ce se aflau acolo. Această tactică era discutabilă, căci ar fi fost posibil ca trupele acestea să schimbe cursul evenimentelor dacă s-ar fi aflat în centrul câmpului de luptă, acolo unde africanii își adjudecaseră victoria. În orice caz, tabăra lui Hannibal n-a putut fi ocupată, iar această pedestrime a fost capturată practic fără luptă, într-atât era de descurajată.

Setni reveni pe câmpul de bătaie, unde zăceau șaptezeci de mii de romani, spre marea bucurie a jefuitorilor de cadavre: recolta lor a fost atât de bogată că trei măsuri pentru cereale (de câte doisprezece litri și jumătate fiecare) pline cu inele de aur adunate de la cavalerii romani au fost expediate la Cartagina.

La căderea nopții, lacteanul se găsea în apropierea lui Hannibal:

— Cruțați-i pe cei învinși, ordonă generalul, sătul de vederea mâinilor și picioarelor tăiate, a trunchiurilor străpunse, a capetelor despărțite de trup.

Cu toată oboseala lor, cartaginezii făcură zaiafet cu proviziile capturate. În vreme ce se frigeau vite întregi, glasuri de bețivi intonau imnuri în cinstea Cartaginei și a zeităților sale. O dată încheiate aceste festinuri, soldații înfierbântați de băutură începură să-i sodomizeze pe prizonieri, dar curând căzură într-un somn adânc.

Între timp, în tabăra cea mică, tribunul Tuditanus își îmboldea oamenii să-l urmeze pentru a-și croi drum prin armata

victorioasă în timp ce aceasta dormea.

Mulțumită curajului lor, șase sute de oameni reușiră astfel să scape și să ajungă teferi la Canusium.

Aproape toți învingătorii sforăiau cu pumnii strânși, întinși pe pământ. Setni rămăsese treaz. El văzuse că lângă cortul lui Hannibal focurile rămăseseră aprinse. Căpeteniile armatei țineau deci o conferință.

Lăsând-o pe Maicha în grija fratelui său, el se strecură în apropierea locului de consiliu cu un teleamplificator care-i permitea să asculte ce se vorbea în deplină siguranță. De fapt abia dacă avea nevoie de aparat atât de tare strigau Maharbal și Hasdrubal.

— Cântărește dar ce te-a făcut să câștigi această luptă. Dacă mă asculți, de astăzi în patru zile vei benchetui pe Capitoliu. Cavalerii mei și cu mine vom fi la Roma chiar înainte de a sosi vestea despre intenția noastră!

— Sfatul său merită să fie cumpănit, zise gânditor Hannibal. Totuși, nu poți pune mâna pe un oraș întărit ca Roma dintr-o singură lovitură. Fiecare cetățean este hotărât să lupte, iar garnizoana de trupe regulate nu se va lăsa luată prin surprindere.

Înciudat, asprul cavaler exclamă:

— Zeii nu oferă totul unui singur om! Tu știi să învingi, Hannibal, dar nu te pricepi să folosești victoria.

— Haide, Maharbal, îi crezi oare atât de proști pe oamenii aceștia încât, atunci când vor vedea la orizont norul de praf ridicat de călăreții tăi, să nu zăvorască porțile pe loc?

— Putem încerca, totuși, interveni Hasdrubal. Nu riscăm nimic; cavaleria dușmană a încetat practic să mai existe.

— Fără îndoială. Totodată, însă, pot să-ți prezic ce-o să urmeze: cavalerii tăi se vor izbi de puternicele fortificații ale Romei și va trebui să le dați târcoale, aidoma muștelor în preajma unui stârc, fără a putea să intrați.

— Ei bine, vei sosi tu cu grosul forțelor noastre! interveni iar Maharbal. Și vei asedia cetatea blestemată!

— În care senatorii au adunat destule provizii pentru a face față unui asediu nesfârșit, iar noi ne vom irosi forțele, căci ținutul dimprejur a fost pustiit cu atenție de tot ceea ce ne-ar fi trebuincios! observă generalul.

Setni remarcă atunci o linie ușor luminiscentă, o ionizare, care

țâșnea din ochiul stâng al unei statui a lui Tanit, ridicată lângă cortul lui Hannibal.

Între timp, Hasdrubal reluă:

— Și încă trebuie ca pe zidurile acelea să fie soldați! Or, garnizoana este neînsemnată! De altfel, tu știi ca și mine, datorită spionilor tăi, că sclavii s-au mai răsculat împotriva stăpânilor lor și că nu cer decât s-o ia de la capăt.

— Da, întări Maharbal, mii de aliați gata să-i masacreze pe acești patricieni detestați nu așteaptă decât prilejul ca să se ridice contra lor. Greci, egipteni, gali și prizonieri africani speră în venirea ta! Numai tu poți să-l scapi din lanțuri. Amintește-ți spaima romanilor când s-a produs ultima lor răscoală; au avut loc nenumărate răstigniri. I-ar mai stăpâni ei pe rebeli dacă o armată puternică ar staționa sub zidurile lor, gata de asalt?

Generalul părea să se gândească adânc; el încercă să mai facă o ultimă obiecție:

— Și mașinile de asalt? Vom putea să construim destule?

— Pot să ți-o garantez: Casarbal și Flahon și-au dovedit priceperea în cursul atacării atâtor orașe. Ei și-au format discipoli, și mulți ofițeri din armatele tale au solide cunoștințe științifice: ei îi vor ajuta.

Barca mai rămase tăcut o bună bucată de vreme, rozându-și unghiile. Setni observă că fasciculul psihoinductorului se îndreptase direct spre capul generalului.

Deodată Hannibal strigă:

— Ei bine, așa rămâne! M-ați convins... Tu, Maharbal, pornești cu cavaleria numidă. Hasdrubal te va însoți cu spaniolii și galii, care sunt mai lenți. Poate că Baal te va sprijini să iei prin surprindere porțile de pe Via Latina. Dacă nu, izolezi Roma, pentru a împiedica sosirea oricărui ajutor. Eu rămân aici în seara aceasta, cu armata mea. Mâine infanteria se va pune în marș, pentru a întări pozițiile voastre.

Toți ofițerii își aclamară conducătorul.

Setni își ascunse binoclul special și telecomul în raniță, apoi se întoarse gânditor spre cortul său.

„Astfel, își spuse dânsul, aventurierii veniți de dincolo de vreme au hotărât să modifice istoria acestei planete, fără să se îngrijească de consecințele faptelor lor. Care pot fi motivele lor? Să regenereze vigoarea rasei noastre degenerate sau să făurească un imperiu devotat lor manipulând istoria? Roma va

cădea în mâinile lui Hannibal. După aceea, va trebui să-mi dublez atenția. În orice caz, știu cum să restabilesc mersul firesc al evenimentelor, dacă voi dori-o.”

Maicha îl aștepta în fața cortului său; văzându-l, alergă înaintea lui.

— Oh, începeam să-mi fac griji! strigă ea. Aveam atâta nevoie de tine după acest măcel respingător! Este oare necesar ca oamenii să se ucidă astfel între dânșii pentru a cuceri noi pământuri?

Setni își petrecu brațul pe după umeri și o trase către dânsul.

— Știi că nici tu, nici eu nu putem face mare lucru. Istoria este scrisă în marea carte a destinului. Unul învinge astăzi, ca să fie bătut mâine. Vino să te odihnești: această zi dezgustătoare a fost epuizantă și nu am nicio îndoială că zilele care vin îi vor semăna.

— Cum? se miră ea. N-o să ne odihnim lângă Aufide, în tabără?

— Tare mă tem că nu, draga mea!

Într-adevăr, înaintea zorilor, ofițerii își treziră cavaleriștii ca să le anunțe marea noutate: urma năvala spre Roma, încoronarea atâtor lupte.

Între timp, vestea înfrângerii romanilor se răspândea fulgerător. În rândul aliaților acestora se înregistră un efect imediat: locuitorii din Taranto, argyripanii. Cei din Campania se alăturară învingătorilor.

La 3 august, în vreme ce ariergarda lichida ultimele puncte de rezistență din tabăra mare, valoarea răscumpărării a fost fixată la trei sute de dinari qvadrigați[30] pe cap de roman, două sute pentru un aliat și o sută pentru un sclav. Totodată, jaful continua, oamenii căutând în special harnașamentele ornate cu argint. În cele din urmă se hotărâră să îngroape morții și să prezinte onorul în fața rămășițelor pământești ale nefericitului consul Paulus Emilius.

Hasdrubal și Maharbal aveau dreptate să se grăbească, deoarece tenacii romani începeau să se dezmeticească: patru mii de oameni se regrupară la Venosa. În jurul lui Varron, apoi porniseră să întâlnească trupele lui Scipio la Canusium.

La început, Roma căzu pradă panicii. Veștile nu erau clare:

---

[30] Denarius quadrigatus = moneda de argint romană pe care era imprimată o cvadrigă.

unii afirmau că cei doi consuli fuseseră masacrați împreună cu întreaga lor armată, și gândeau că trebuie să se predea. Într-acestea, un mesager sosit dinspre nord aduse știrea că Lucius Postumius căzuse într-o ambuscadă și că trupele sale fuseseră măcelărite de gali.

Pe dată, patricienii bogați își trimiseră familiile spre Ostia, în vreme ce nervozitatea creștea: pentru cele mai mici fleacuri, sclavii erau trecuți prin sabie, atât era de mare teama de o răscoală.

Cei care au restabilit ordinea au fost pretorii Publius Furius Philus și Marcus Pomponius: ei convocară senatul la curia Hostilia[31], pentru a lua măsurile privind apărarea orașului.

Prima hotărâre a fost să fie rechemați de la Ostia o mie cinci sute de oameni, pe care Marcus Claudius Marcellus îi înrolase pentru flotă.

Marcus Junius a fost numit dictator, iar Tiberius Sempronius, maestru al cavaleriei, înrolă toți tinerii care împliniseră șaptesprezece ani.

În seara aceleiași zile, Maharbal își instală cavalerii epuizați în apropiere de Apulium, ai cărui locuitori înspăimântați se baricadară în spatele zidurilor.

La 4 august, romanii Continuară discuțiile și măsurile defensive. Ei se preocupară și de înduplecarea zeilor. Scribul pontifical Cantilius, care comisese crima înspăimântătoare de a fi pângărit o vestală, a fost bătut până la moarte cu lovituri de vargă de către marele pontif în persoană. Cea pe care o corupsese, nefericita Floronia, fu, după cum se cuvenea, îngropată de vie. Una din camaradele ei, vinovată de aceeași crimă, Opimia avu decența de a-și lua viața.

Având în vedere asediul, mai multe convoaie au fost trimise spre Ostia ca să aducă grâu și orz.

Între timp, Maharbal, în avântul său, trecea fluviul Volturno, mai jos de Capua; locuitorii acestui oraș trimiseseră provizii și daruri pentru a câștiga bunăvoința cartaginezilor. Ei fuseseră întotdeauna geloși pe Roma și socoteau să ocupe locul de capitală, după distrugerea ei.

5 august: urmat de Hasdrubal Giscon și Magon, Maharbal trecu fluviul Trerus, urmând Via Latina. El aruncă în șanțuri carele pline de provizii care se îndreptau spre Roma.

---

[31] Curia Hostilia = sediul senatului.

În oraș, erau aleși sclavii a căror fidelitate era sigură; lor li se dădeau arme și erau amestecați cu unitățile armatei regulate; au fost astfel înrolați opt mii de oameni.

Sacrificiile menite să-i înduplece pe zei continuau: un gal, o femeie de origine galică, un grec și o grecoaică, sclavi rebeli cu toții, au fost îngropați de vii la târgul de vite.

În zorii zilei de 6 august, Maharbal trecu prin orașul Tusculum, unde trupele romane încercară să se oprească; el le depăși, lăsându-i lui Magon grija de a le lichida.

Via Latina, care ducea spre Roma, era liberă. În oraș, senatorul își continua dezbaterile cu oarecare optimism, căci un mesager anunțase că Varron supraviețuise și reorganiza resturile armatei învinse, căreia i se alăturau garnizoanele orașelor apropiate. Discuția principală se desfășură în jurul subiectului următor: trebuia oare să fie răscumpărați prizonierii, dacă Hannibal o propunea, și dacă da, până la ce preț?

Manlius stigmatiză lașitatea multor soldați care se predaseră fără să lupte.

În cele din urmă, Marcus Junius, numit dictator de către senat, hotărî să nu i se dea lui Hannibal bani, întrucât acesta îi va folosi împotriva republicii. Nenumărate femei plânseră cu lacrimi amare aflând această veste: frații și soții lor aveau să ducă de acum înainte o existență de sclav.

Pe când se derulau aceste discuții sterile, cartaginezii călăreau fără întrerupere, scoțând sufletul din caii lor, pe care-i schimbau cu cei ai curierilor sau ai cavalerilor întâlniți pe drum.

Către ora trei după-amiază, Maharbal făcu un scurt popas, pentru ca oamenii să respire și caii să fie adăpați. Din vârful unui povârniș se zărea orașul-minune strălucind sub soarele cald, cu templele, cupolele și puternicele sale ziduri…

După obiceiul cartaginez, această oprire ascundea o viclenie. Pe când cercetașii izolau orașul dinspre sud și est, împiedicând sosirea oricărui mesager care să poată vesti senatul de apropierea inamicului, spaniolii și galii, întârziați de lupta deznădăjduită, cu o mână de oameni câștigau timpul pierdut.

Hannibal ante portas!

Către ora patru, comandanții cavaleriei punice se reuniseră și fiecare își alegea obiectivul. De la înălțimea observatorului lor de pe Via Appia, mărginită de mormintele consulilor, ale patricienilor, ei scrutau cu ochi de vultur Orașul celor Șapte

Coline.

Spaniolii și galii aveau să atace poarta Capena, unde sfârșea Via Appia, mărginită de mormintele consulilor, ale patricienilor, ei scrutau cu ochi de vultur Orașul celor Șapte Coline.

Spaniolii și galii aveau să atace poarta Capena, unde sfârșea Via Appia; numizii urmau să facă mai întâi un ocol către nord, prin Via Asmaria, pe urmă, traversând colinele, Esquilinul, vor năvăli în fața porții Collina.

Încă o dată, Maharbal punea ceva la cale.

Caii repezi ai numizilor îi purtară deci pe călăreții lor către obiectivul stabilit. După tradiția cartagineză, fiecare cal mai purta pe crupă și un soldat aparținând infanteriei ușoare, astfel că efectivul trupelor se ridica în totalitate la șaisprezece mii de oameni.

De cum ajunse pe Via Nomentana, în care dădeau două alte drumuri, la distanță destul de mare de ziduri pentru a nu fi zărit, Maharbal opri nenumăratele carete care părăseau orașul, precum și pe cele ce veneau de la țară aducând provizii. El își ascunse infanteria sub coviltire și, escortate de câțiva călăreți, le îndreptă spre poarta Collina, în vreme ce grosul forțelor sale rămânea ascuns, așteptând un semnal dat prin fum pentru a se năpusti înainte.

Când garda romană observă acest impunător convoi, fiecare se bucură, gândindu-se la alimentele pe care le aducea și nimănui nu-i dădu prin minte să bănuiască prezența inamicului.

De cum vreo douăzeci de care trecură dincolo de ziduri, un steguleț roșu fu ridicat peste coviltirul vehiculului în care se afla comandantul cavaleriei.

Infanteria țâșni din care, în vreme ce călăreții săriră în spinarea cailor legați în urma carelor și cu toții se repeziră asupra gărzilor încremenite.

În mai puțin de un sfert de oră, cartaginezii luară în stăpânire turnurile porții și porțiunea de zid învecinată.

Un fir de fum pornise a se înălța: numizii sosiră în galop întins, năpustindu-se în interior pe calea Insteius, înghesuită între Quirinal și Viminal, trecând pe dinaintea templului închinat lui Quirinus, a reședințelor bogate și a vilelor.

— Inamicul se află între zidurile noastre! Alarmă…! urlară într-un târziu ofițerii încă buimaci.

Soldații se înarmară în grabă, însă săbiile scurte ale

năvălitorilor începuseră să reteze capete…

În cealaltă extremitate a orașului, spaniolii și galii lui Hasdrubal, observând semnalul firului de fum, își părăsiră ascunzătoarea din spatele mormintelor și se avântară către poarta Capena. Când erau pe punctul de a trece de ea, un decurion îi observă și puse în mare grabă să fie închise porțile grele; șarja se zdrobi de lemnul gros de stejar.

Furioși, spaniolii își aruncară săgețile asupra apărătorilor ce păzeau fortificațiile, dar caii lor nu aveau aripi, pentru a-i purta peste ziduri.

Spre sud se dădu alarma, rezistența se organiză. Avea să fie Roma salvată? Între ziduri se afla numai un pumn de invadatori, însă zidurile se întindeau pe doisprezece kilometri și erau de apărat șaisprezece porți…

Totuși, cu fiecare clipă ce trecea, cartaginezii continuau să înainteze. Se revărsară pe Strada Lungă, pe strada Cuprius, ajungând foarte aproape de Forum. Strateg cu experiență, Maharbal își împărți trupele, el însuși luând-o la dreapta spre Forumul dominat de Capitoliu, în vreme ce un detașament puternic aleargă spre poarta Querquetulana. Un mesager îi aduse la cunoștință că Hasdrubal nu reușise să pătrundă în oraș. Pe turnurile porții, gărzile auziră oarecare tumult din direcția Forumului și a curiei Hostilia, dar erau obișnuiți cu aceasta. Ei își concentrară toată atenția înaintea lor, spre drumul care venea dinspre vest, de-a lungul pantelor Esquilinului. Acolo totul părea liniștit. Discutau între dânșii evenimentele: întăririle care veneau de la Ostia nu puteau să mai întârzie; ele, însă, urmau să sosească pe podul Sublicius, de cealaltă parte a orașului.

Deodată însă un ropot de galop pe lespezi îi făcu să tresară. Se întoarseră, uluiți la culme. Erau aici! Diavolii numizi, pe caii lor micuți, năvăleau înlăuntrul cetății… Magie?

Santinelele care vegheau la baza zidurilor fuseseră deja masacrate; scările erau ridicate, blestemații urcau în fugă treptele, punând piciorul pe coama zidului. Peste creneluri erau aruncate cadavre, care se prăbușeau în șanțurile de apărare.

În câteva minute, poarta era cucerită.

Mesagerii porniră să dea alarma: trebuiau închise toate intrările. Prea târziu!

Alarmați de ștafete, iată-i pe cavalerii lui Hasdrubal! Ei pătrund pe poarta Querquetulana și aleargă să-i sprijine pe

numizi, care se răspândesc pe străzi ca furnicile.

În Forum, în fața casei vestalelor și a templului dedicat lui Saturn, unde se află tezaurul public, rezistența se organizează de bine, de rău, în vreme ce senatorii părăsesc curia Hostilia, escortați de soldații pretorului Marcus Pomponius, refugiindu-se pe Capitoliu, în templul lui Jupiter.

Acum romanii se agită: inamicul se răspândește prin oraș. Unii se înarmează în grabă și, urmați de câțiva sclavi fideli, se alătură unităților din care fac parte. Alții își însfacă bunurile cele mai de preț și aleargă prin strada Tuscus către podul Sublicius. Un centurion vrea să se opună deschiderii porților, dar este ucis cu pietre, iar hoarda scoasă din minți fuge, pe jos, călare, spre Via Aurelia, prin fața lui Marcus Claudius Marcellus, către Ostia, către mare.

Și în port se înghesuie mulțime de patricieni cu sclavii lor care le poartă comorile: ei se bat pentru a urca la bordul celor câteva nave comerciale de pe chei. Dar antrepozitele sunt aproape și hoții încep să pună mâna pe aurărie și argintărie, pe stofele de preț. Sclavii sunt trecuți prin sabie. Atunci gloata se revoltă: ura acumulată împotriva stăpânilor nemiloși se dezlănțuie. Cu zecile, sclavii se aruncă asupra gărzilor arsenalului, strivindu-le sub numărul lor, lovind cu vâsle, cu bare de fier. Ei sfărâmă grilajele și pun mâna pe cuirase, pe săbii: acum sunt liberi! Întreg cartierul Aventinului, cartierul plebei, se află în mâinile insurgenților, care jefuiesc templele închinate Lunii și lui Ceres. Ei se îndreaptă spre colina Caelius, prădând palatele, vilele bogate.

Luând-o de-a lungul zidurilor, galii înlătură încetul cu încetul garnizoanele de pe ziduri, în timp ce Maharbal conduce asaltul Capitoliului, unde maestrul de cavalerie Tiberius Sempronius îi opune o rezistență sălbatică.

Marcus Junius, dictatorul, este ucis de piatra unei praștii; pretorul Publius Furius Philus cade sub sabia unui spaniol.

Romanii, cu totul scoși din minți, nu știu unde le este capul. Nimeni nu le mai dă ordine.

Fiecare pentru sine…

Cei mai mulți fugari o apucă pe Coestius, traversând insula de pe Tibru, în apropiere de templul ridicat în cinstea lui Esculap. Spre nord-vest, alții trec prin poarta Salutaris[32].

---

[32] Salutaris = salvator, binefăcător.

Toate celelalte ieșiri fiind blocate sau aflându-se în mâinile cuceritorilor, cei mai puțin norocoși se învârtesc în cerc, apoi se ascund în pivnițe, sperând într-un ipotetic ajutor venit din afară.

Dar partida este pierdută. Roma ar fi căzut chiar și fără ajutorul sclavilor, a căror indisciplină mai degrabă încetinește mișcările cartaginezilor.

Spre apus, nu mai este opusă decât o rezistență sporadică. Templul lui Jupiter de pe Capitoliu este plin de sânge.

Nenumărate femei se aruncă de pe ziduri. Bărbații se străpung cu propria lor sabie. În tot cursul nopții violurile și jafurile se țin lanț.

Pe Via Latina galopează un mesager, gata să-și ucidă calul sub el: el îi duce vestea cea mare lui Hannibal, pe care-l va întâlni la jumătatea drumului. A CĂZUT ROMA!

EPILOG

Când infanteria punică istovită, plină de praf, pătrunde în Roma, pe o vreme strălucitoare, cavaleria înșirată în formație de luptă în Forum îl așteaptă pe general, care o trece în revistă, călare pe elefantul său. El se oprește în fața lui Maharbal, privește îndelung templele, clădirile scăldate în soare, apoi coboară de pe pachiderm și-i îmbrățișează îndelung pe învingător. Soldații aclamă. Strigătele ajung dincolo de ziduri, în taberele în care au fost duși romanii.

Deocamdată cartaginezii hotărăsc să cruțe orașul și să instaleze oamenii în garnizoană. Setni și camarazii lui fac și ei parte din aceasta. Cetățenii plini de ifose le vor sluji ca sclavi, femeile lor ca prostituate.

Hannibal se instalează în Capitoliu, unde adoptă numeroase decrete, unul din ele interesându-l în mod special pe lactean: religia romană este abolită, de acum încolo toate popoarele cucerite îl vor adora pe Baal.

Pe dată, Casarbal, Flahon încep să se agite: proaspeți mari preoți, ei ridică pe Câmpul lui Marte o statuie uriașă: Baal Hammon atotputernicul întinde brațele către cer. La picioarele sale, tronează un vast recipient de metal auriu în care urmează să fie depuse ofrandele. În jur a fost ridicat un sanctuar: tofetul asemănător celui de la Cartagina. Sclavii l-au înălțat într-un timp record și romanii care au luat parte la construirea lui, abjurând și credința în Jupiter, sunt scutiți de răscumpărare.

Ziua hotărâtă pentru marele molk a sosit. Pe câmpie, armata cartagineză este aliniată în bună ordine, în vreme ce, pe o estradă, tronează comandanții victorioși: Hannibal, Hasdrubal, Maharbal și Magon, care-i vor mulțumi lui Baal pentru că i-au învins pe inamicii lor ereditari.

Setni și însoțitorii săi se aflau și ei de față în ținută de paradă, contemplând uimiți monumentala efigie.

Atunci Hannibal se ridică și se adresă trupelor:

— Africani, spanioli, gali și voi ceilalți aliați care m-ați urmat prin zăpezi, prin arșița soarelui, trecând peste fluvii, peste munți, am față de voi o datorie de recunoștință care va fi plătită în pământuri, în bani…

O uriașă ovație îl întrerupse.

— De acum încolo, în Italia, voi sunteți stăpânii, iar romanii – sclavii voștri. Dar noi trebuie să ne plătim datoriile și față de divinitățile care ne-au îngăduit să câștigăm victoria, față de Melqart, de Tanit și de atotputernicul Baal! În cursul campaniei noastre, chiar când se simțeau lipsurile, preoții noștri fideli au sacrificat miei sau junici; dar acestea erau numai daruri modeste în așteptarea momentului în care urma să le înfățișăm recunoștința noastră întreagă. În toată peninsula, Credința cea Adevărată va fi obligatorie și în fiecare lună un molk asemănător acestuia îi va fi oferit lui Baal: singura ofrandă care va fi cu adevărat primită drept recunoștință pentru binefacerile de care ne bucurăm!

Generalul își reluă locul pe tron și Flahon, care se afla lângă el, se ridică.

Pe dată, uriașa statuie păru că prinde viață: ochii ei scânteiară, brațele ei se lăsară spre pământ. În aceeași clipă, o lungă procesiune de copii romani prizonieri, îmbrăcați în tunici imaculate, apăru și, încadrată de preoți, se îndreptă spre catafalcul de bronz situat lângă picioarele monumentale. Ei se opriră la câțiva pași, apoi intonară un imn. Când terminară, douăzeci dintre ei luară loc în receptacul, al cărui grilaj se închise.

Din nou ochii lansară fulgere și mâinile gigantului apucară ofranda, ridicând catafalcul de mai multe ori peste capul său.

Atunci privirea divinității fulgeră cu o strălucire atât de orbitoare încât toți cei de față se văzură nevoiți să-și plece capul și să închidă ochii pentru a nu fi orbiți.

Când priviră iarăși statuia, copiii dispăruseră, volatizați.

Un murmur surd străbătu mulțimea, puțin obișnuită cu asemenea minuni.

Același ceremonial se repetă până ce toți copiii dispăruseră.

În cele din urmă, o voce de stentor se revărsă prin gura efigiei, strigând:

— Măreț este Baal Hammon! Molkul vostru a fost pe placul persoanei mele divine. Fie, dar, perpetuat în veci!

Când mulțimea se împrăștie, sclavii romani masați în spate plângeau cu lacrimi amare. Totuși, mulți dintre cei de față, subjugați de miracol, se consacrară de acum înainte cultului lui Baal.

Setni se întunecase la față. Viclenii „preoți“ găsiseră un mijloc abil pentru a transfera în timp mii de copii! Pentru aceasta, nu ezitaseră să schimbe mersul istoriei, căci dominația romană avea să dispară, fiind înlocuită de cea cartagineză, și aceasta cu efecte imprevizibile pentru viitorul acestei planete! O asemenea încălcare în derularea evenimentelor nu mai putea fi tolerată. Readucerea la normal a întregului „miracol” nu ridica mari probleme; dimpotrivă, misiunea lui fiind încheiată, nimic nu-l mai reținea pe această planetă.

Pentoser va fi aici pentru a-i aminti datoria…

Și totuși, tentația era puternică.

De ce s-o abandoneze pe Maicha?

De ce să nu participe la pasionanta aventură a lui Casarbal și Flahon?

Cu ajutorul său, ei ar fi putut să depisteze astronavele anchetatorilor temporali, să le momească și să croiască un imperiu planetar, instalând agenții pe țărmurile Americii, cucerind Asia… Instaurând pax punica.

Ce viață ispititoare alături de cea pe care o iubea nesfârșit de mult! Ce diferență față de viața monotonă de patrulă temporală pândindu-i pe escrocii istoriei!

Această planetă era atât de frumoasă! Cu ajutorul său, ea ar evita distrugerile datorate războaielor nesfârșite…

În fața ochilor săi, apele calme ale Tibrului sclipeau sub lună; câteodată un pește sărea, făcând cercuri mari în apă.

O siluetă grațioasă se apropie.

— De ce mă părăsești, o, seniorul meu adorat? murmură o voce ademenitoare. Nu-ți mai sunt pe plac? Aș dori nespus să-

mi explici aceste minuni de neînțeles…
Lacteanul puse degetul pe un buton al centurii sale: acum sau niciodată, căci nu se mai simțea în putere să reziste unei asemenea seducții…
Buze fierbinți se lipiră de ale sale, iar mâna lui mângâie talia suplă a Maichei.
Câteva clipe mai târziu, hotărârea lui era luată: cu atât mai rău pentru Serviciile Galactice! Va rămâne pe această planetă, dar mai întâi va trebui să-l convingă pe Pentoser să-l ajute.
— Iubita mea, murmură el, mâine o că ne căsătorim. Anunță-l pe fratele tău și pregătește o mică festivitate. Eu trebuie să te părăsesc doar câteva ore pentru a pune la punct niște treburi care nu suferă amânare.
— Nu-i vorba despre o altă femeie? obiectă Maicha bosumflată.
— Nu, ți-o jur, este vorba de un prieten foarte drag. Vreau să-l conving să rămână cu noi.
— Atunci îți dau voie să pleci, dar numai două ore… Promiți?
— Jur!
Setni îi ceru lui Dunorix să-i aducă de îndată calul; porni în galop spre colinele care înconjurau Roma, întorcând din când în când capul, ca să se asigure că nu-l urmărește nimeni. Ajuns într-un tufiș, se opri și chemă nava Helion.
— Pentoser, m-ai reperat?
— Da, comandante!
— Trimite o navetă, revin la bord!
— În sfârșit! Această așteptare plictisitoare s-a terminat: va fi acolo în cinci minute.
Până să sosească aparatul, Setni se plimba de colo-colo, gândindu-se; când se îmbarcă, ideile lui erau limpezi.
Rămânea doar să-l convingă pe fidelul secund.
Acesta îl primi la bord cu o călduroasă strângere de mână:
— Așadar, misiune îndeplinită, comandante?
— Nu chiar. M-am îndrăgostit!
Un zâmbet se răspândi pe fața astronautului.
— Bah! Nu este pentru prima dată. Un mic tratament cu hipnosugestorul și n-o să mai rămână urmă!
— Nu-i chiar atât de simplu: nu vreau să uit! Vreau să trăiesc împreună cu ea pe această planetă. Și îți cer să mă ajuți, astfel încât Creierele Mari să ne lase în pace măcar o vreme.

Pentoser se făcu palid ca un mort.

— Nici… nici să nu te gândești, comandante! Trebuie să ascultăm ordinele.

— Ei da, Pentoser, până acum am făcut-o orbește și deseori aceasta m-a costat mult. De astă dată refuz: felul lor de viață a început să-mi placă. Modificând istoria, această planetă nu va mai cunoaște războaie nesfârșite. Mii de morți vor fi evitate. Voi pune capăt acestui trafic de copii, dar nici vorbă să mă întorc la Kalapol. Apelez la prietenia ta pentru a-i trage pe sfoară pe comandanții noștri.

Astronautul oftă adânc.

— Este chiar atât de frumoasă?

— Nu numai: o iubesc, înțelegi…

Pentoser se scărpină în cap cu un aer gânditor.

— Eu aș vrea să te ajut, dar Creierele Mari vor sfârși prin a-și da seama de această schimbare în istorie și vor trimite un comando ca să ne aducă înapoi manu militari[33].

— Nu este foarte sigur. Cel puțin, când vor descoperi înșelătoria mea, va fi prea târziu. Schimbările de pe Pământ vor fi prea importante ca să le poată suprima pe loc.

— Totuși, mormăi astronautul, ești sigur că vrei să rămâi aici? Printre acești primitivi?

— Tocmai de aceea: ei au o imensă nevoie de ajutor!

— Și cum vei proceda pentru a înșela Creierele Mari?

— Helion se va îndrepta spre Kalapol și va trimite un mesaj înregistrat în care voi declara că misiunea mea este îndeplinită și că ne întoarcem. În momentul în care astronava noastră va trece prin spatele satelitului, ea va coborî într-un crater și se va ascunde. Nacela de salvare va porni spre Kalapol emițând un S.O.S.; la bord vor fi două dubluri conservate criogenic ale corpurilor noastre. Din nefericire, însă, sistemul refrigerator se va fi defectat, astfel că anchetatorii nu vor mai găsi decât două mumii uscate…

— Și planeta Pământ? Nu se vor duce să arunce o privire?

— Pentru ce, câtă vreme transporturile de copii vor fi încetat?

Pentoser dădu din cap.

— Toate acestea vor sfârși rău, comandante! într-o zi sau alta, Creierele Mari…

Setni îl apucă de umeri.

---

[33] Manu militari = prin forța armelor.

— Poate, prietene, dar nu este sigur și, în acest răstimp, vom face o lucrare memorabilă!

— Bun! Sunt un prost, și toate acestea or să-mi provoace o sumedenie de necazuri, dar nu te părăsesc!

— Nici nu mă așteptam la altceva din partea ta!

Stelarii se pregătiră în grabă și, câteva ore mai târziu, Pentoser era prezentat de Setni prietenilor săi.

— Iată un vechi camarad care-mi este foarte drag: el vine din locuri depărtate, iar cunoștințele lui ne vor fi de mare folos.

Maicha îl adoptă pe loc; Styros și Dunorix, văzând în el un rival, îi făcură o primire mai degrabă rece. Maichos își luă însărcinarea să-l inițieze în noile moravuri punice.

Dar Setni mai avea de rezolvat o problemă: el se duse la templul închinat lui Baal și ceru o întrevedere cu Casarbal și Flahon.

Îi întâlni într-o sală mică și discretă și de la început dădu cărțile pe față.

— Prietenii mei, le spuse în polluciană, de mult am dat de urma micilor voastre aranjamente: de voie sau de nevoie, va trebui să încetați a mai expedia material genetic în viitor.

Flahon schiță o mișcare de protest.

— Mai curând ascultă-mă: nu aveți de ce să vă mai temeți de răzbunarea Creierelor Mari, căci le-am făcut să creadă că totul a reintrat în ordine. Împreună vom îndeplini aici o lucrare minunată și-i vom feri pe acești oameni de multe catastrofe. Sunt convins că aveți intenții lăudabile și că doriți să salvați de extincție rasa noastră – sau mă înșel?

Casarbal râse amar.

— Ți-am spus-o, elevul nostru este prea inteligent. Atât de inteligent că ne-a amăgit. Dar ai dreptate, Setni, banii nu ne interesează: am făcut o încercare disperată pentru a înnoi rasa noastră, dar am dat greș. În același timp, am căzut în propria noastră cursă, căci acești oameni simpli ne atrag, ținem la ei și dorim să rămânem printre dânșii, făcându-i să beneficieze de știința noastră.

— Aceasta este și dorința mea. Prin urmare, de acum încolo vom lucra în bună înțelegere pentru ca planeta aceasta să devină leagănul noii rase revitalizate. Hannibal va dispune de o putere nemaicunoscută până acum. Să-l ajutăm să instaureze o pace veșnică pe Pământ!

— Ai deplinul nostru acord: va fi o sarcină grea, firește, dar cu mult mai pasionantă decât viața printre bătrânii mereu tineri de la Kalapol!

— Așadar, nu vă pare rău că renunțați la proiectul vostru? insistă Setni. Niciun fel de sânge proaspăt nu va întineri rasa noastră, iar noi va trebui să urcăm iarăși de-a lungul timpului, pentru ca transportul vostru de copii să nu fi avut loc: Creierele Mari trebuie să fie convinse că misiunea mea a reușit.

— Am crezut oare vreodată în ea? suspină Flahon. Cum nu putem evita ca sensibilitatea să lovească Kalapolul, cel puțin îi vom forma aici pe moștenitorii noștri!

— Mi-am adus cu mine secundul, Pentoser. El ne va ajuta în sarcina noastră.

— Și care sunt planurile tale în viitorul imediat? se interesă Casarbal.

— Vreau să mă însor și să am un copil, în vreme ce Hannibal va lichida ultimele rămășițe ale armatei romane din peninsulă, după care Scipio va fi și el atacat în Spania. Apoi vom organiza cucerirea întregii planete și instaurarea păcii definitive…

— Adio pax romana, vivat pax punica, la Capua, noua capitală! conchise Flahon.

— Ce-i drept, sarcina noastră va fi uriașă, constată Casarbal, dar cel puțin vom scăpa de plictiseala care se abate asupra compatrioților noștri nefericiți din viitor.

Setni le strânse brațele după moda romană, apoi se duse s-o întâlnească pe Maicha, care moțăia în cortul său.

Pe jumătate adormită, ea suspină:

— Ți-ai dus treaba la bun sfârșit, seniorul meu?

— De terminat, nici vorbă. Dimpotrivă, abia începe, dar totul merge de minune…

Rostind aceste cuvinte, o îmbrățișă și uită de restul lumii.

Sfârșit